

**VALSTYBINĖS ENERGETIKOS REGULIAVIMO TARYBOS
VYRIAUSIASIS PATARĖJAS**

Teikti Tarybos posėdžiui

2020-

**PAŽYMA
DĖL REGULIAVIMO APSKAITOS SISTEMOS PATIKROS
TECHNINĖS UŽDUOTIES PATVIRTINIMO**

2020 m.

d. Nr.

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 2 straipsnio 34 dalimi, 8 straipsnio 11 dalies 31 punktu, Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo 3 straipsnio 42 dalimi, 9 straipsnio 1 dalies 6 punktu, Valstybinė energetikos reguliavimo taryba (toliau – Taryba) tvirtina reguliavimo apskaitos sistemos patikros techninę užduotį.

Reguliavimo apskaitos sistemos patikros techninė užduotis (toliau – Techninė užduotis) skirta energetikos įmonių, geriamojo vandens tiekėjų, nuotekų tvarkytojų, paviršinių nuotekų tvarkytojų (toliau – Įmonė) reguliavimo apskaitos sistemos (toliau – RAS) patikrai atlikti Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 16¹ straipsnio 3 dalyje ir Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo 33 straipsnio 11 dalyje nustatytais atvejais ir tvarka. Remiantis Energetikos įstatymo 2 straipsnio 34 dalies ir Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo 3 straipsnio 42 dalies nuostatomis, Techninė užduotis – Energetikos įstatymo 16¹ straipsnio 2 dalyje ir Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo 33 straipsnio 11 dalyje nustatytais atvejais Tarybos tvirtinamas dokumentas, kuriame nurodomi konkretūs Tarptautinės buhalterijų federacijos Tarptautinių audito ir užtikrinimo standartų valdybos parengti ir patvirtinti tarptautiniai užtikrinimo užduočių, tarptautiniai peržiūros užduočių, tarptautiniai susijusių paslaugų standartai ir susiję praktiniai nurodymai (toliau – profesiniai standartai) arba tarptautiniai audito standartai, kuriais vadovaujantis turi būti atliekama energetikos įmonių reguliavimo apskaitos sistemos patikra ir šios patikros paslaugų reikalavimai ir (ar) apimtis.

Techninės užduoties projektą parengė UAB „Vilnius economics“, su kuria Taryba 2020 m. sausio 2 d. sudarė Reguliavimo apskaitos sistemos patikros techninės užduoties parengimo paslaugų pirkimo – pardavimo sutartį Nr. F5-1/20 (toliau – Sutartis). Perkama paslauga siekiama parengti Techninę užduotį, kuri leistų Lietuvos Respublikos finansinių ataskaitų audito įstatymo nustatyta tvarka į audito įmonių sąrašą įrašyti audito įmonei arba auditoriui atlikti riboto užtikrinimo patikrinimą, kurio apimtyje, vadovaujantis nustatytais kriterijais, būtų įvertinta Įmonės RAS atitiktis taikytiniams reguliuojamąją veiklą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimams bei pateikti rekomendacijas nustatytų neatitikimų šalinimui ir RAS tobulinimui. RAS patikra gali būti inicijuojama motyvuotu Tarybos sprendimu, jei Taryba turi informacijos, ar Tarybai kyla pagrįstų įtarimų, kad Įmonės tvarkoma RAS neatitinka teisės aktuose įtvirtintų reikalavimų, ar paaiškėja aplinkybės dėl netinkamai vykdomos reguliuojamosios veiklos. Nuostatas, susijusias su RAS patikra, numatoma taikyti atliekant 2019 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių finansinių metų RAS patikrą.

Techninės užduoties projekto rengime dalyvavo Tarybos darbuotojai, Tarybos pirmininko 2019 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. O1E-219 paskirti atsakingais asmenimis už Sutarties vykdymą – Tarybos Šilumos ir vandens departamento vyr. patarėjas Dalius Krinickas, Šilumos ir vandens departamento Ekonominės analizės skyriaus vedėja Rūta Mašidlauskienė, Dujų ir elektros

departamento Elektros skyriaus patarėja Lina Bartkienė, Šilumos ir vandens departamento Ekonominės analizės skyriaus patarėjas Giedrius Blagnys, Šilumos ir vandens departamento Ekonominės analizės skyriaus vyr. specialistė Lina Jagminaitė, Dujų ir elektros departamento Dujų skyriaus patarėja Lina Karpavičiūtė, Dujų ir elektros departamento Dujų skyriaus vyr. specialistas Karolis Demšė, Teisės departamento Teisėkūros ir teisinės analizės skyriaus vedėja Aleksandra Prokopjeva ir Administracijos direktorė Simona Bindoriūtė-Ryliškienė.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 16¹ straipsnio 4 dalimi, Taryba, rengdama Techninę užduotį, konsultavosi su Lietuvos auditorių rūmais. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos finansinių ataskaitų audito įstatymo 62 straipsnio 1 dalies 13 punktu bei 2 dalies 11 punktu, Techninės užduoties rengime taip pat dalyvavo ir metodinę pagalbą teikė Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnyba prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos.

Vadovaujantis Viešojo konsultavimosi dėl Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos teisės aktų projektų taisyklėmis, patvirtintomis Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2011 m. spalio 28 d. nutarimu Nr. O3-350 „Dėl Viešojo konsultavimosi dėl Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos teisės aktų projektų taisyklių patvirtinimo“, Techninės užduoties projektas nuo 2020 m. liepos 24 d. iki 2020 m. rugpjūčio 24 d. buvo paskelbtas Lietuvos Respublikos Seimo teisės aktų informacinėje sistemoje ir Tarybos interneto svetainėje viešajai konsultacijai pastaboms ir pasiūlymams teikti. Institucijų ir įmonių pastabų bei pasiūlymų, pateiktų viešosios konsultacijos metu, vertinimai ir argumentai pateikti pastabų ir pasiūlymų suvestinėje (pridedama).

2020 m. liepos 15 d. Taryba organizavo rinkos dalyviams Techninės užduoties projekto pristatymą nuotoliniu būdu, kurio metu Techninės užduoties rengėjai dalyvavusiems visų reguliuojamų sektorių atstovams pristatė Reguliavimo apskaitos sistemos patikros techninę užduotį. Atsižvelgiant į rinkos dalyvių ir kitų suinteresuotų asmenų viešosios konsultacijos metu pateiktas pastabas, taip pat pristatymų rinkos dalyviams, Tarybos nariams bei darbuotojams metu išsakytas pastabas ir pasiūlymus, atlikti koregavimai Techninės užduoties projekte.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, siūloma Tarybai pritarti pateiktam Tarybos nutarimo „Dėl Reguliavimo apskaitos sistemos patikros techninės užduoties patvirtinimo“ projektui.

PRIDEDAMA:

1. Tarybos nutarimo „Dėl Reguliavimo apskaitos sistemos patikros techninės užduoties patvirtinimo“ projektas kartu su priedais, 36 lapai.

2. Pastabų ir pasiūlymų, pateiktų viešajai konsultacijai dėl Reguliavimo apskaitos sistemos patikros techninės užduoties patvirtinimo, vertinimo suvestinė, 42 lapai.

Tarybos vyriausiasis patarėjas
Krinickas

Dalius

Į posėdį kviečiami:

1. Lietuvos auditorių rūmai;
2. Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnyba;
3. Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba;
4. Lietuvos vandens tiekėjų asociacija;
5. Uždaroji akcinė bendrovė „Šiaulių vandenys“;
6. UAB „Joniškio vandenys“;
7. AB „Ignitis gamyba“;
8. AB „Klaipėdos nafta“;

9. AB „Energijos skirstymo operatorius“;
10. UAB „Vilniaus vandenys“;
11. AB „Amber Grid“;
12. UAB „Ignitis“;
13. UAB „Litesko“;
- 14.** AB „Vilniaus šilumos tinklai“.

VALSTYBINĖ ENERGETIKOS REGULIAVIMO TARYBA

**NUTARIMAS
DĖL REGULIAVIMO APSKAITOS SISTEMOS PATIKROS TECHNINĖS UŽDUOTIES
PATVIRTINIMO**

2020 m. d. Nr.
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 2 straipsnio 34 dalimi, 8 straipsnio 11 dalies 31 punktu, Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo 3 straipsnio 42 dalimi, 9 straipsnio 1 dalies 6 punktu bei atsižvelgdama į Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos (toliau – Taryba) vyriausiojo patarėjo 2020 m. lapkričio d. pažymą Nr. „Dėl Reguliavimo apskaitos sistemos patikros techninės užduoties patvirtinimo“, Taryba n u t a r i a:

1. Patvirtinti Reguliavimo apskaitos sistemos patikros techninę užduotį (toliau – Techninė užduotis) (pridedama).

2. Nustatyti, kad, remiantis šiuo nutarimu patvirtinta Technine užduotimi, Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 16¹ straipsnio 3 dalyje ir Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo 33 straipsnio 11 dalyje nustatytais atvejais ir tvarka atliekama energetikos įmonių, geriamojo vandens tiekėjų, nuotekų tvarkytojų, paviršinių nuotekų tvarkytojų 2019 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių finansinių metų Reguliavimo apskaitos sistemos patikra.

3. Nustatyti, kad, remiantis šiuo nutarimu patvirtinta Technine užduotimi, Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 16¹ straipsnio 3 dalyje ir Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo 33 straipsnio 11 dalyje nustatytais atvejais ir tvarka atliekama energetikos įmonių, kurių finansiniai metai nesutampa su kalendoriniais metais, 2019–2020 metų finansinių metų reguliavimo apskaitos sistemos patikra.

Tarybos pirmininkas

REGULIAVIMO APSKAITOS SISTEMOS PATIKROS TECHNINĖ UŽDUOTIS**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Reguliavimo apskaitos sistemos patikros techninė užduotis (toliau – Techninė užduotis) yra skirta energetikos įmonių, geriamojo vandens tiekėjų, nuotekų tvarkytojų, paviršinių nuotekų tvarkytojų (toliau – Įmonė) reguliavimo apskaitos sistemos patikrai (toliau – Patikra) atlikti Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 16¹ straipsnio 3 dalyje ir Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo 33 straipsnio 11 dalyje nustatytais atvejais ir tvarka.

2. Patikra gali būti inicijuojama motyvuotu Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos (toliau – Taryba) sprendimu, jei Taryba turi informacijos, ar Tarybai kyla pagrįstų įtarimų, kad Įmonės tvarkoma reguliavimo apskaitos sistema neatitinka teisės aktuose įtvirtintų reikalavimų, ar paaiškėja aplinkybės dėl netinkamai vykdomos reguliuojamosios veiklos.

3. Patikros tikslai:

3.1. atlikti riboto užtikrinimo patikrinimą, kurio apimtyje, vadovaujantis nustatytais kriterijais, būtų įvertinta Įmonės reguliuojamos apskaitos sistemos (toliau – RAS) atitiktis taikytiniams reguliuojamąją veiklą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimams;

3.2. pateikti rekomendacijas nustatytų neatitikimų šalinimui ir RAS tobulinimui.

4. Patikra atliekama vadovaujantis Lietuvos Respublikos finansinių ataskaitų audito įstatymu, Tarptautinės buhalterijų federacijos patvirtintu 3000-uoju tarptautiniu užtikrinimo užduočių standartu „Užtikrinimo užduotys, išskyrus istorinės finansinės informacijos auditus ir peržvalgas“ (toliau – TUUS 3000), Įmonės patvirtintu reguliavimo apskaitos sistemos aprašu (toliau – Sistemos aprašas), šia Technine užduotimi, bei taikytiniais teisės aktais, atsižvelgiant į sektorių, kuriame veikia Įmonė:

4.1. Lietuvos Respublikos energetikos įstatymu;

4.2. Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymu;

4.3. Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymu;

4.4. Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymu;

4.5. Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatymu;

4.6. Šilumos sektoriaus įmonių apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo reikalavimų aprašu, patvirtintu Tarybos 2018 m. gruodžio 31 d. nutarimu Nr. O3E-470 „Dėl Šilumos sektoriaus įmonių apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo reikalavimų aprašo patvirtinimo“;

4.7. Kogeneracinių jėgainių šilumos ir elektros energijos sąnaudų atskyrimo metodika, patvirtinta Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos (toliau – Komisija) 2009 m. liepos 22 d. nutarimu Nr. O3-107 „Dėl Kogeneracinių jėgainių šilumos ir elektros energijos sąnaudų atskyrimo metodikos“;

4.8. Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo bei paviršinių nuotekų tvarkymo paslaugų įmonių apskaitos atskyrimo ir susijusių reikalavimų aprašu, patvirtintu Tarybos 2018 m. gruodžio 21 d. nutarimu Nr. O3E-459 „Dėl Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo bei paviršinių nuotekų tvarkymo paslaugų įmonių apskaitos atskyrimo ir susijusių reikalavimų aprašo patvirtinimo“;

4.9. Elektros energetikos įmonių apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo reikalavimų aprašu, patvirtintu Tarybos 2018 m. gruodžio 21 d. nutarimu Nr. O3E-468 „Dėl Elektros energetikos įmonių apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo reikalavimų aprašo patvirtinimo“;

4.10. Gamtinių dujų įmonių apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo reikalavimų aprašu, patvirtintu Tarybos 2018 m. gruodžio 21 d. nutarimu Nr. O3E-464 „Dėl Gamtinių dujų įmonių apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo reikalavimų aprašo patvirtinimo“;

4.11. Centralizuotai tiekiamų suskystintų naftos dujų kainų nustatymo metodika, patvirtinta Komisijos 2013 m. spalio 3 d. Nr. O3-432 „Dėl Centralizuotai tiekiamų suskystintų naftos dujų kainų nustatymo metodikos patvirtinimo“;

4.12. individualiais teisės aktais, priimtais Tarybos Įmonės atžvilgiu ir numatančiais reikalavimus Įmonės apskaitos atskyrimui ir sąnaudų paskirstymui.

5. Patikrą gali atlikti tik Lietuvos Respublikos finansinių ataskaitų audito įstatymo nustatyta tvarka į audito įmonių sąrašą įrašyta audito įmonė arba auditorius, kuris audito veikla verčiasi savarankiškai (toliau – Audito įmonė).

6. Techninėje užduotyje vartojamos sąvokos apibrėžtos Energetikos įstatyme, Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatyme, Gamtinių dujų įstatyme, Elektros energetikos įstatyme, Šilumos ūkio įstatyme, Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės įstatyme, Verslo apskaitos standartuose bei Tarptautiniuose apskaitos standartuose, TUUS 3000, Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo bei paviršinių nuotekų tvarkymo paslaugų įmonių apskaitos atskyrimo ir susijusių reikalavimų apraše, Šilumos sektoriaus įmonių apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo reikalavimų apraše, Gamtinių dujų įmonių apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo reikalavimų apraše, Elektros energetikos įmonių apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo reikalavimų apraše, Reguluojamosios veiklos ataskaitų patikros techninėje užduotyje ir kituose teisės aktuose, kuriais vadovaujantis Įmonė organizuoja ir tvarko savo reguliuojamos veiklos apskaitą.

II SKYRIUS

TARYBOS, ĮMONĖS IR AUDITO ĮMONĖS PAREIGOS ORGANIZUOJANT IR VYKDANT PATIKRĄ

7. Tarybos pareigos:

7.1. Savo sprendimu įpareigoti Įmonę atlikti Patikrą.

7.2. Sprendime dėl Patikros atlikimo nustatyti Patikros apimtis (žr. IV skyrių).

8. Tikrinamos Įmonės pareigos:

8.1. Patikrą atlikti ne vėliau kaip per 12 mėnesių nuo Tarybos sprendimo priėmimo dienos, pagal Tarybos patvirtintą Techninę užduotį ir nustatytas Patikros procedūrų apimtis.

8.2. Patikros metu bendradarbiauti su Audito įmone ir pateikti Patikrai atlikti reikalingus duomenis, dokumentus ir kitą informaciją.

8.3. Ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo Patikros atlikimo dienos pateikti Patikros ataskaitą Tarybai.

9. Audito įmonės pareigos:

9.1. Sudarius sutartį dėl Patikros atlikimo, vadovaujantis TUUS 3000 33 dalies nuostatomis, raštu informuoti Įmonę apie Patikrą atlikti paskirtą užduoties partnerį, kuris bus atsakingas už bendrą Patikros kokybę.

9.2. Atlikti Patikrą pagal Techninę užduotį ir pateikti Įmonei Patikros ataskaitą pagal Techninės užduoties V skyriuje nustatytus reikalavimus.

9.3. Dokumentuoti atliktas Patikros procedūras ir saugoti darbo dokumentus pagal Techninės užduoties V skyriuje nustatytus reikalavimus.

III SKYRIUS RAS TAIKYTINI REIKALAVIMAI

10. Įmonės RAS turi atitikti žemiau nurodytus reikalavimus:
- 10.1. Bendrieji reikalavimai:
- 10.1.1. RAS taikomi principai, metodai ir tvarkos turi būti tinkamai, aiškiai ir išsamiai aprašyti Sistemos apraše.
- 10.1.2. Atsakomybė už RAS tinkamumą turi būti aiškiai apibrėžta ir komunikuota.
- 10.2. Reikalavimai ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto (toliau – IMNT) apskaitai:
- 10.2.1. RAS turi užtikrinti, kad IMNT duomenys yra apskaitomi naudojant tinkamus įrankius, metodikas ir procesus.
- 10.2.2. RAS turi užtikrinti, kad IMNT duomenys yra tinkamai perkelti iš buhalterinės apskaitos (toliau – BA).
- 10.2.3. RAS turi užtikrinti tinkamą nepaskirstomos IMNT vertės dalies išskyrimą iš IMNT įsigijimo savikainos.
- 10.2.4. RAS turi užtikrinti tinkamą IMNT nusidėvėjimo (amortizacijos) apskaičiavimą.
- 10.2.5. RAS turi užtikrinti tinkamą IMNT pirminį priskyrimą.
- 10.2.6. RAS turi užtikrinti tinkamą IMNT likutinės vertės paskirstymą paslaugoms.
- 10.3. Reikalavimai pajamų apskaitai:
- 10.3.1. RAS turi užtikrinti, kad pajamos yra apskaitomos naudojant tinkamus įrankius, metodikas ir procesus.
- 10.3.2. RAS turi užtikrinti, kad pajamų duomenys yra tinkamai perkelti iš BA.
- 10.3.3. RAS turi užtikrinti tinkamą pajamų paskirstymą paslaugoms.
- 10.4. Reikalavimai darbo užmokesčio sąnaudų (toliau – DU sąnaudos) apskaitai:
- 10.4.1. RAS turi užtikrinti, kad DU sąnaudos yra apskaitomos naudojant tinkamus įrankius, metodikas ir procesus.
- 10.4.2. RAS turi užtikrinti, kad DU sąnaudų duomenys yra tinkamai perkelti iš BA.
- 10.4.3. RAS turi užtikrinti tinkamą pirminį DU sąnaudų priskyrimą.
- 10.4.4. RAS turi užtikrinti tinkamą DU sąnaudų paskirstymą paslaugoms.
- 10.5. Reikalavimai sąnaudų apskaitai:
- 10.5.1. RAS turi užtikrinti, kad sąnaudos yra apskaitomos naudojant tinkamus įrankius, metodikas ir procesus.
- 10.5.2. RAS turi užtikrinti, kad sąnaudų duomenys yra tinkamai perkelti iš BA.
- 10.5.3. RAS turi užtikrinti, kad sąnaudos yra tinkamai paskirstytos į sąnaudų grupes ir pogrupius.
- 10.5.4. RAS turi užtikrinti tinkamą nepaskirstomųjų sąnaudų išskyrimą.
- 10.5.5. RAS turi užtikrinti tinkamą pirminį sąnaudų priskyrimą.
- 10.5.6. RAS turi užtikrinti tinkamą paskirstomųjų sąnaudų paskirstymą paslaugoms.
- 10.6. Reguluojamos veiklos ataskaitų (toliau – RVA) parengimas:
- 10.6.1. RAS turi užtikrinti RVA duomenų integralumą (vientisumą).
- 10.6.2. RAS turi užtikrinti, kad duomenys RVA ir Duomenų surinkimo ir analizės informacinės sistemos (toliau – DSAIS) formose sutampa.

IV SKYRIUS PATIKROS PROCEDŪROS

11. Taryba, savo sprendime dėl Patikros atlikimo gali nustatyti įpareigojimą atlikti Patikrą dėl visų arba dalies III skyriuje nurodytų reikalavimų.

12. Audito įmonė, vadovaudamasi Techninės užduoties 1 priede nurodytais vertinimo kriterijais, privalo įvertinti Įmonės RAS atitiktį Tarybos sprendime dėl Patikros atlikimo nurodytiems reikalavimams.

13. Patikros procedūrų tipą (pvz. paklausimas, stebėjimas, patvirtinimas ir pan.) bei apimtis nustato Patikrą vykdanči Audito įmonė, vadovaudamasi TUUS 3000 nuostatomis.

14. Vertinant RAS atitiktį konkrečiam reikalavimui rekomenduojama atsižvelgti į Tarybos sprendime dėl Patikros atlikimo nurodytus pastebėjimus, praėjusio ataskaitinio laikotarpio RVA patikros rezultatus ir kitas Techninės užduoties 1 priede pateiktas rekomendacijas.

V SKYRIUS PATIKROS REZULTATAI

15. Patikros rezultatai turi būti įforminti Patikros ataskaitoje, parengtoje vadovaujantis TUUS 3000 nuostatomis.

16. Audito įmonės pasirašyta Patikros ataskaita ir Techninės užduoties 2 priede pateikta Patikros rezultatų suvestinė turi būti pateiktos Įmonei popierine ir (ar) elektronine forma.

17. Patikros procedūrų dokumentavimas ir darbo dokumentų saugojimas vykdomas vadovaujantis TUUS 3000 nuostatomis ir Lietuvos Respublikos dokumentų ir archyvų įstatymo nustatyta tvarka.

REGULIAVIMO APSKAITOS SISTEMOS VERTINIMO KRITERIJŲ SAVADAS IR ATITIKTIES REIKALAVIMAMS VERTINIMO EIGA

VARTOJAMOS SANTRUMPOS IR SĄVOKOS

1. Vartojamos santrumpos:
 - 1.1. ATL – apyvartiniai taršos leidimai.
 - 1.2. BA – buhalterinė apskaita.
 - 1.3. DK – Įmonės didžioji knyga (buhalterinis registras), kuria remiantis sudarytos ataskaitinio laikotarpio audituotos (kai auditas yra privalomas teisės aktų nustatyta tvarka) finansinės atskaitos.
 - 1.4. DK dimensija - apskaitos informacijai priskiriamas papildomas požymis, kurio pagalba galima registruotus įrašus grupuoti bei analizuoti.
 - 1.5. DSAIS – Tarybos duomenų surinkimo ir analizės informacinė sistema.
 - 1.6. DU sąnaudos – darbo užmokesčio sąnaudos.
 - 1.7. DU vienetas - DU sąnaudų pirminio priskyrimo metu naudojamas duomenų agregavimo lygmuo – pareigybė, skyrius, padalinys, DK dimensija ir pan.
 - 1.8. FA – audituotos paskutinio praėjusio ataskaitinio laikotarpio finansinės atskaitos (kai auditas yra privalomas teisės aktų nustatyta tvarka).
 - 1.9. IMNT – Ilgalaikis materialusis (nematerialusis) turtas.
 - 1.10. LRAIC – ilgo laikotarpio vidutinio padidėjimo sąnaudos.
 - 1.11. RVA – reguliuojamosios veiklos ataskaitų rinkinys.
 - 1.12. SP – sąskaitų planas.
 - 1.13. Taryba – Valstybinė energetikos reguliavimo taryba (iki 2019 m. birželio 30 d. – Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija).
 - 1.14. TU – Techninė užduotis.
2. Patikros procedūrose vartojamos sąvokos:
 - 2.1. **Aprašas** – konkretaus sektoriaus, kuriame veikia Įmonė, apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo reikalavimų aprašas (Centralizuotai tiekiamų suskystintų naftos dujų sektoriaus atveju – Centralizuotai tiekiamų suskystintų naftos dujų kainų nustatymo metodika).
 - 2.2. **Pirminis priskyrimas** – apskaitos įrašų (turto, sąnaudų, pajamų) priskyrimas konkrečiai paslaugai, sąnaudų centrui (netiesiogiai paslaugoms skirstomai grupei), bendram veiklos palaikymui arba nepaskirstomai kategorijai.
 - 2.3. **RAS turto sąrašas** – RVA parengti naudojamas IMNT vienetų sąrašas.
 - 2.4. **RVA patikros rezultatai** – paskutinio praėjusio ataskaitinio laikotarpio RVA patikros rezultatai.
 - 2.5. Kitos vartojamos sąvokos atitinka sąvokas, nustatytas Energetikos įstatyme, Šilumos ūkio įstatyme, Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatyme, Elektros energetikos įstatyme, Gamtinių dujų įstatyme, Finansinių ataskaitų audito įstatyme bei juos įgyvendinančiuose teisės aktuose, Verslo apskaitos standartuose bei Tarptautiniuose apskaitos standartuose, TUUS 3000.

BENDROSIOS NUOSTATOS

3. Audito įmonė, vadovaudamasi žemiau pateikiamoje lentelėje Nr. 1 nurodytais vertinimo kriterijais, privalo įvertinti Įmonės RAS atitiktį visiems arba daliai šioje Techninėje užduotyje nurodytų reikalavimų. Konkretus reikalavimų sąrašas pateikiamas Tarybos sprendime dėl Patikros atlikimo.

4. Vertinimo kriterijai suformuoti taip, kad atitiktis kiekvienam reikalavimui vertinimas būtų kompleksiškas, apimantis esminius Įmonės RAS elementus:

4.1. RAS metodiką (M) – aprašytą Įmonės Sistemos apraše, detalizuojančią ir adaptuojančią taikytinus Aprašo reikalavimus Įmonės specifikai.

4.2. RAS procesus (P) – reguliavimo apskaitos organizavimo tvarką, aprašytą Įmonės vidinėse procedūrose.

4.3. RAS įrankius (Į) – informacines sistemas, skaičiuokles ir pan. įrankius naudojamus reguliavimo apskaitai vykdyti.

5. Įmonės RAS atitiktis konkrečiam reikalavimui vertinimas vykdomas dviem etapais:

5.1. Vertinimo kriterijų reikšmių nustatymas;

5.2. Atitiktis reikalavimui vertinimas.

VERTINIMO KRITERIJŲ REIKŠMIŲ NUSTATYMAS

6. Šiame etape visiems Patikros apimtyje esančių reikalavimų vertinimo kriterijams priskiriama viena iš žemiau nurodytų reikšmių:

6.1. „Taikoma praktika“ – Įmonės reguliavimo apskaitoje taikoma vertinimo kriterijaus aprašyme nurodyta praktika.

6.2. „Netaikoma praktika“ – Įmonės reguliavimo apskaitoje nėra įdiegta vertinimo kriterijaus aprašyme nurodyta praktika.

6.3. „Netaikytina“ – Įmonės reguliavimo apskaitai vertinimo kriterijus nėra taikytinas pvz. su kogeneracinio turto apskaita susiję vertinimo kriterijai taikytini tik Įmonėms disponuojančioms tokiu turtu.

7. Konkretų procedūrų tipą (pvz. paklausimas, stebėjimas, patvirtinimas ir pan.) bei apimtis nustato Patikrą vykdanči Audito įmonė, vadovaudamasi TUUS 3000 nuostatomis.

8. Priskiriant reikšmes vertinimo kriterijams rekomenduojama atsižvelgti ne tik į atliktų procedūrų rezultatus, bet ir į Tarybos sprendime dėl Patikros atlikimo nurodytą informaciją, RVA patikros rezultatus ir Techninės užduoties 1 priedo lentelėje Nr. 1 pateiktus komentarus (tiek, kiek taikytina).

9. Vertinimo kriterijų reikšmių nustatymo etapo rezultatai pateikiami Patikros rezultatų suvestinės A dalyje (žr. Techninės užduoties 2 priedą).

ATITIKTIES REIKALAVIMUI VERTINIMAS

10. Vertinimo kriterijai yra suformuoti atsižvelgiant į gerąją Įmonių praktiką, tačiau, skirtingos Įmonės gali skirtingomis priemonėmis užtikrinti atitiktį RAS keliamiems reikalavimams. Atitinkamai, reikšmės „Netaikoma praktika“ priskyrimas vienam ar keliems vertinimo kriterijams nereiškia, kad atitiktis susijusiam reikalavimui yra neužtikrinta.

11. Vertinant Įmonės RAS atitiktį taikytinam reikalavimui rekomenduojama atsižvelgti į:

11.1. Tarybos sprendime dėl Patikros atlikimo nurodytą informaciją;

11.2. RVA patikros rezultatus;

11.3. Vertinimo kriterijų reikšmių nustatymo rezultatus;

11.4. Įdiegtas alternatyvias priemones reikalavimo užtikrinimui;

11.5. Įmonės dydį, kompleksškumą ir veiklos specifiką.

12. Bendru atveju vertinama, kad Įmonės RAS atitiktis RAS reikalavimams nėra užtikrinama, jei:

12.1. Įmonės RVA ar kituose, Tarybos sprendime dėl Patikros atlikimo nurodytuose, reguliavimo apskaitos rezultatuose nustatyti neatitikimai, dėl kurių buvo inicijuota Patikra, nėra sistemškai pašalinti.

12.2. Įmonės RVA ar kituose, Tarybos sprendime dėl Patikros atlikimo nurodytuose, reguliavimo apskaitos rezultatuose nebuvo nustatyti neatitikimai, susiję su vertinamo reikalavimo įgyvendinimu, tačiau Patikros metu nustatoma, kad tokie neatitikimai egzistuoja arba gali kilti ateityje.

13. Atitiktis reikalavimui vertinimo etapo rezultatai pateikiami Patikros rezultatų suvestinės B dalyje (žr. Techninės užduoties 2 priedą).

REKOMENDACIJŲ NUSTATYTŲ NEATITIKIMŲ ŠALINIMUI IR RAS TOBULINIMUI PATEIKIMAS

14. Rekomendacijų tikslas – suteikti praktinę, metodinę pagalbą Įmonei, siekiant:

14.1. Ištaisyti nustatytus reguliuojamos apskaitos neatitikimus iki artimiausio ataskaitinio laikotarpio RVA pateikimo Tarybai datos.

14.2. Įgyvendinti sisteminius ir ilgalaikius RAS tobulinimo sprendimus.

15. Teikiant rekomendacijas nustatytų neatitikimų šalinimui ir RAS tobulinimui rekomenduojama:

15.1. Atsižvelgti į vertinimo kriterijų reikšmių nustatymo rezultatus pagal atskirus RAS elementus (žr. 4 punktą);

15.2. Įvertinti Įmonės dydį, kompleksškumą, veiklos specifiką ir praktines galimybes įgyvendinti rekomendacijas;

15.3. Pateikti rekomendacijas neatitikimų šalinimui ir RAS tobulinimui atsižvelgiant tiek į trumpalaikę (iki artimiausios Įmonės reguliuojamosios veiklos ataskaitų pateikimo datos), tiek į ilgalaikę perspektyvą (jei taikytina).

16. Rekomendacijos neatitikimų šalinimui turi būti pateiktos visais atvejais, kai nustatoma, kad atitiktis konkrečiam reikalavimui nėra užtikrinta.

17. Rekomendacijos neatitikimų šalinimui ir RAS tobulinimui pateikiamos Patikros rezultatų suvestinės B dalyje (žr. Techninės užduoties 2 priedą).

1 Lentelė. Reikalavimų ir atitikties vertinimo kriterijų sąvadas

Reikalavimas	Atitikties reikalavimui vertinimo kriterijus	RAS elementas	Komentaras ¹
1. Bendrieji reikalavimai			
R.1.1. RAS taikomi principai, metodai ir tvarkos turi būti tinkamai aprašyti Sistemos apraše.	K.1.1.1. Sistemos apraše pateikiamas detalus kiekvieno Įmonės verslo vieneto paslaugų (produktų) sąrašas ir paslaugos (produkto) aprašymas.	M	<i>Atsižvelgti į Įmonės pajamų struktūrą, siekiant įsitikinti, kad Sistemos apraše pateikiamas paslaugų (produktų) sąrašas ir paslaugos (produkto) aprašymas atitinka faktinę situaciją.</i>
	K.1.1.2. Sistemos apraše pateikiamas Įmonės parengtas ir veikloje naudojamas detalus, veiklos poreikiams pritaikytas pajamų, sąnaudų ir ilgalaikio turto sąskaitų planas, leidžiantis Įmonei įgyvendinti Aprašo reikalavimus reguliavimo (apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo) apskaitos srityje.	Į	<i>Atsižvelgti į RVA patikros TU 8.1.6 punkte nurodytuose prieduose pateikiamus koregavimus, kuriais tikslinami DK/ DK dimensijų duomenys, ir RVA patikros rezultatus. Koregavimų rezultate sukuriama klaidos gali būti indikatorius, kad Įmonės sąskaitų planas yra nepakankamai detalus ir atvirkščiai.</i>
	K.1.1.3. Sistemos apraše pateikiamas pajamų, sąnaudų ir ilgalaikio turto paskirstymo kriterijų sąrašas, kuriame nurodytas kiekvieno Įmonės pasirinkto paskirstymo kriterijaus ekonominis pagrindimas.	M	-
	K.1.1.4. Įmonė tinkamai ir laiku šalina trūkumus, susijusius su šio reikalavimo įgyvendinimu.	P	<i>Atsižvelgti į Tarybos sprendime dėl Patikros atlikimo nurodytą informaciją ir RVA patikros rezultatus ir įvertinti, ar su šio reikalavimo įgyvendinimu susiję trūkumai yra tinkamai ištaisyti.</i>
R.1.2. Atsakomybė už RAS tinkamumą turi būti aiškiai apibrėžta ir komunikuota.	K.1.2.1. Už RAS atsakingi asmenys yra aiškiai identifikuoti, o jų funkcijos nustatytos pareigybinuose nuostatuose.	P	-

¹ Priskiriant reikšmes vertinimo kriterijams rekomenduojama atsižvelgti į komentaruose pateiktas rekomendacijas, tačiau jomis neapsiriboti ir naudoti tiek kiek taikytina konkrečioje situacijoje. Svarbu: skirtingos Įmonės gali skirtingomis priemonėmis užtikrinti atitiktį RAS keliamiems reikalavimams. Atitinkamai, reikšmės „Netaikoma praktika“ priskyrimas vienam ar keliems vertinimo kriterijams nereiškia, kad atitiktis susijusiam reikalavimui yra neužtikrinta.

Reikalavimas	Atitikties reikalavimui vertinimo kriterijus	RAS elementas	Komentaras
2. Ilegalio materialiojo ir nematerialiojo turto (IMNT) apskaita			
R.2.1. RAS turi užtikrinti, kad IMNT duomenys yra apskaitomi naudojant tinkamus įrankius, metodikas ir procesus.	K.2.1.1. Yra parengta ir naudojama formali, Įmonės poreikius, dydį, kompleksumą ir pan. atitinkanti, tvarka (procedūra), skirta užtikrinti visų, IMNT reguliuojamos veiklos apskaitai taikytinų, reikalavimų įgyvendinimą bei numatanti, tam naudojamas metodikas, įrankius, procesus ir atsakingus asmenis.	P/M/Į	<i>Atsižvelgti į visų reikalavimų IMNT apskaitai vertinimo rezultatus – nustatyti neatitikimai reikalavimams gali būti požymis, kad yra poreikis labiau struktūrizuoti ir formalizuoti reguliacinės IMNT apskaitos procesus.</i>
	K.2.1.2. RAS turto sąrašas yra aiškiai atskirtas nuo buhalterinės apskaitos – naudojamas atskiras, integralus (vientisas), specifiskai reguliuojamai turto apskaitai pritaikytas duomenų rinkinys.	Į	-
	K.2.1.3. RAS turto sąrašė sistemiskai kaupiami reguliuojamai apskaitai reikalingi požymiai.	Į	<i>Gera praktika (požymių rinkinys) – pavadinimas, inventorinis numeris, įvedimo į eksploataciją data, nusidėvėjimo pradžios data, įsigijimo vertė, suderinimo su Taryba data ir nutarimo numeris, nepaskirstomos įsigijimo vertės dalies detalizacija pagal RVA nurodytas nepaskirstomos vertės kategorijas, nusidėvėjimo normatyvas, turto pogrupis, pirminis priskyrimas, sukauptas nusidėvėjimas, likutinė vertė.</i>
	K.2.1.4. Įmonė tinkamai ir laiku šalina trūkumus, susijusius su reikalavimų IMNT apskaitai įgyvendinimu.	P	<i>Atsižvelgti į Tarybos sprendime dėl Patikros atlikimo nurodytą informaciją ir RVA patikros rezultatus ir įvertinti, ar su šio reikalavimo įgyvendinimu susiję trūkumai yra tinkamai ištaisyti.</i>

Reikalavimas	Atitikties reikalavimui vertinimo kriterijus	RAS elementas	Komentaras
2. Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto (IMNT) apskaita			
R.2.2. RAS turi užtikrinti, kad IMNT duomenys yra tinkamai perkelti iš BA.	K.2.2.1. Informacija apie IMNT duomenų perkėlimo eigą pateikiama Sistemos apraše.	M	-
	K.2.2.2. RAS užtikrina, kad perkeliant duomenis iš BA nėra perkeliama ir BA klaidos.	P	<i>Atsižvelgti į Tarybos sprendime dėl Patikros atlikimo nurodytą informaciją ir RVA patikros rezultatus, susijusius su šio reikalavimo įgyvendinimu. Tipinės situacijos kuomet BA klaidos perkeliama į RVA: - apskaitos registruose (kuriais remiantis ruošiamos RVA) neužregistruojami audito metu finansinėse ataskaitose atlikti koregavimai; - ruošiant RVA neįvertinama modifikuotos audito išvados įtaka; - į RVA perkeliama audito metu neidentifikuotos BA klaidos.</i>
	K.2.2.3. Vykdomas periodinis RAS turto sąraše nurodytos bendros IMNT įsigijimo savikainos sutikrinimas su BA turto sąrašo duomenimis. Skirtumai analizuojami ir validuojami.	P	<i>Duomenų apie atliktą palyginimą kaupimui taikytini tie patys principai, kuriais vadovaujantis kaupiami duomenys apie finansinės apskaitos kontrolių sistemos efektyvumą pvz., saugomos palyginimui ir skirtumų analizei naudotos ataskaitos, užpildyti klausimynai ir pan.</i>
R.2.3. RAS turi užtikrinti, kad iš IMNT įsigijimo savikainos tinkamai išskirta nepaskirstoma IMNT vertės dalis.	K.2.3.1. Informacija apie nepaskirstomo IMNT kategorijas ir priemones jų identifikavimui pateikiama Sistemos apraše.	M	-
	K.2.3.2. Nepaskirstomo IMNT identifikavimui naudojamos sisteminės priemonės (atskiros SP sąskaitos, analitiniai požymiai ir pan.).	I	-

Reikalavimas	Atitikties reikalavimui vertinimo kriterijus	RAS elementas	Komentaras
	K.2.3.3. Vykdomas periodinis RAS turto sąrašė nurodytos bendros IMNT įsigijimo vertės, finansuotos dotacijomis (subsidijomis) ir vartotojų lėšomis, palyginimas su BA informacija. Skirtumai analizuojami ir validuojami.	P	<i>Duomenų apie atliktą palyginimą kaupimui taikytini tie patys principai, kuriais vadovaujantis kaupiami duomenys apie finansinės apskaitos kontrolių sistemos efektyvumą pvz., saugomos palyginimui ir skirtumų analizei naudotos ataskaitos, užpildyti klausimynai ir pan.</i>
	K.2.3.4. Vykdomas periodinis RAS turto sąrašė apskaitomos bendros ATL lėšomis finansuoto turto vertės palyginimas su taikytinų Tarybos nutarimų (pažymų) duomenimis. Skirtumai analizuojami ir validuojami.	P	
	K.2.3.5. Vykdomas periodinis RAS turto sąrašė apskaitomos bendros IMNT perkainojimo vertės palyginimas su BA informacija. Skirtumai analizuojami ir validuojami.	P	
	K.2.3.6. Vykdomas periodinis RAS turto sąrašė nurodytos bendros nenaudojamo turto įsigijimo vertės palyginimas su FA atskleidžiama informacija. Skirtumai analizuojami ir validuojami.	P	
	K.2.3.7. Įdiegtos sisteminės priemonės užtikrinančios savalaikį ir tikslų nesuderinto turto identifikavimą.	P/M/Į	

Reikalavimas	Atitikties reikalavimui vertinimo kriterijus	RAS elementas	Komentaras
	K.2.3.8. Įdiegtos sisteminės priemonės užtikrinančios korektišką akcininkų įnašų turtu (įstatinio kapitalo didinimas, nuostolių dengimas ir pan.) apskaitą.	P/M/Į	<p><i>Pvz., parengta apskaitos metodika ir formali tvarka (procedūra), skirta užtikrinti tinkamą akcininkų įnašų turtu reguliavimo apskaitos įgyvendinimą.</i></p> <p><i>Sisteminės (nuolat pasikartojančios) klaidos apskaitant akcininkų įnašus turtu, gali būti požymis, kad yra poreikis labiau struktūrizuoti ir formalizuoti akcininkų įnašų turtu apskaitą.</i></p>
	K.2.3.9. Įdiegtos sisteminės priemonės užtikrinančios korektišką LRAIC turto apskaitą.	P/M/Į	<p><i>Sisteminų priemonių pavyzdžiai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>parengta LRAIC turto apskaitos metodika numatanti, kad į RAB įtraukta investicijų į LRAIC modelio optimizuotą turtą vertė negali viršyti LRAIC modelyje detalizuojančio turto sąraše nurodytos to turto vertės, įvertintos atstatomaisiais kaštais.</i> - <i>parengta ir naudojama formali tvarka (procedūra) skirta užtikrinti tinkamą LRAIC turto apskaitą.</i>
R.2.4. RAS turi užtikrinti tinkamą IMNT nusidėvėjimo (amortizacijos) apskaičiavimą.	K.2.4.1. Sistemos apraše pateikiama aiški ir pakankamai detali IMNT nusidėvėjimo apskaičiavimo metodika, nurodanti nusidėvėjimo apskaičiavimo pradžios momentą, normatyvus, atliktų turto pagerinimų nusidėvėjimo apskaitą, su Taryba nesuderinto turto nusidėvėjimo apskaitą ir pan.	M	<p><i>Metodika vertinama kaip pakankamai detali, jei įgalina be papildomos informacijos atlikti Įmonės apskaičiuoto IMNT nusidėvėjimo perskaičiavimą.</i></p>

Reikalavimas	Atitikties reikalavimui vertinimo kriterijus	RAS elementas	Komentaras
	K.2.4.2. IMNT nusidėvėjimo apskaičiavimas vykdomas naudojant tinkamus įrankius.	Į	<i>Atsižvelgti į Tarybos sprendime dėl Patikros atlikimo nurodytą informaciją ir RVA patikros rezultatus susijusius su šio reikalavimo įgyvendinimu.. Įvertinti ar - užtikrinamas formulių integralumas (pvz. jei naudojamas MS Excel); - naudojamos automatinės kontrolės matematiniam duomenų sutikrinimui, loginiam duomenų palyginimui ir pan.</i>
	K.2.4.3. Vykdomas periodinis LRAIC turto vienetų metinių nusidėvėjimo sąnaudų palyginimas su ataskaitinio laikotarpio LRAIC modelio detalizuojančio turto sąrašo duomenimis. Skirtumai analizuojami ir validuojami.	P	<i>Duomenų apie atliktą palyginimą kaupimui taikytini tie patys principai, kuriais vadovaujantis kaupiami duomenys apie finansinės apskaitos kontrolių sistemos efektyvumą pvz., saugomos palyginimui ir skirtumų analizei naudotos ataskaitos, užpildyti klausimynai ir pan.</i>
.2.5. RAS turi užtikrinti tinkamą pirminį IMNT priskyrimą.	K.2.5.1. Sistemos apraše pateikiama aiški ir pakankamai detali pirminio IMNT priskyrimo metodika nurodanti kokiais kriterijais remiantis vykdomas pirminis IMNT priskyrimas.	M	<i>Sisteminės (nuolat pasikartojančios) klaidos pirminio IMNT priskyrimo procese indikuoja, kad Įmonės naudojama IMNT priskyrimo metodika nėra pakankamai detali (aiški) ir (arba) procese nedalyvauja reikiamas kompetencijas turintis personalas (žr. žemiau).</i>
	K.2.5.2. Pirminio IMNT priskyrimo procese dalyvauja reikiamas kompetencijas turintis personalas.	P	<i>Gera praktika – procese dalyvauja už infrastruktūros valdymą atsakingas techninis personalas. Jei „ne“, įvertinti ar IMNT priskyrimo kriterijai (žr. K.2.5.1) yra pakankamai objektyvūs, kad už pirminį IMNT priskyrimą atsakingas asmuo galėtų savarankiškai atlikti korektišką pirminį priskyrimą.</i>

Reikalavimas	Atitikties reikalavimui vertinimo kriterijus	RAS elementas	Komentaras
	K.2.5.3. IMNT apskaitai naudojamas įrankis užtikrina duomenų atsekamumą, t.y. sudaro galimybę atskleisti pasirinkto IMNT vieneto pirminio priskyrimo duomenis skirtingais ataskaitiniais periodais.	Į	<i>Galimybė palyginti skirtingų ataskaitinių laikotarpių pirminio priskyrimo duomenis yra vienas iš sisteminių sprendimų siekiant praktiškai užtikrinti IMNT paskirstymo atitiktį Apraše nurodytam informacijos palyginamumo kriterijui.</i>
	K.2.5.4. RAS užtikrina, kad kiekvienam IMNT vienetai būtų atliktas pirminis priskyrimas.	Į/P	<i>Užtikrinimo pavyzdžiai: - IMNT apskaitai naudojamas įrankis užtikrina, kad visi IMNT vienetai turėtų priskirtą paskirtį t.y. „privalomas požymis“ (prevencinė priemonė); - RVA rengimo metu vykdomas patikrinimas siekiant įsitikinti, kad visi IMNT vienetai turi priskirtą paskirtį (detekcinė priemonė).</i>
R.2.6. RAS turi užtikrinti tinkamą IMNT likutinės vertės paskirstymą paslaugoms.	K.2.6.1. Sistemos apraše pateikiamas (žr. 1.1.3) kiekvieno Įmonės pasirinkto IMNT paskirstymo kriterijaus ekonominis pagrindimas yra argumentuotas ir atitinkantis Apraše nustatytą objektyvumo principą.	M	<i>Objektyvumo principas užtikrinamas, jei Įmonės naudojami IMNT paskirstymo kriterijai paskirsto IMNT vertę paslaugoms nešališkai, nesiekiant iškreipti paslaugos ataskaitinio laikotarpio rezultatų ir paveikti RAS informacijos gavėjų sprendimų.</i>
	K.2.6.2. Sistemos apraše pateikiama detali IMNT paskirstymo kriterijų reikšmių apskaičiavimo metodika (algoritmas).	M	<i>Metodika vertinama kaip pakankamai detali, jei įgalina be papildomos informacijos atlikti Įmonės apskaičiuotų IMNT paskirstymo kriterijų reikšmių perskaičiavimą.</i>
	K.2.6.3. RAS užtikrina, kad RVA parengimo metu naudojami, Sistemos apraše nurodyti, IMNT paskirstymo kriterijai ir pagal Sistemos aprašo nuostatas apskaičiuotos jų reikšmės.	Į/P	<i>Atsižvelgti į tai, ar: - RAS turto sąrašas yra pakankamai automatizuotas, kad minimizuotų žmogiškos klaidos riziką; - vykdomas periodinis faktiškai naudojamų IMNT paskirstymo kriterijų ir jų reikšmių apskaičiavimo palyginimas su Sistemos aprašo nuostatomis.</i>

Reikalavimas	Atitikties reikalavimui vertinimo kriterijus	RAS elementas	Komentaras
	K.2.6.4. Įdiegtos sisteminės priemonės, užtikrinančios korektišką kogeneracinio turto paskirstymą paslaugoms.	M/P	<i>Atsižvelgti į tai, ar:</i> - <i>Sistemos apraše numatyta, kad tokio turto vertė negali viršyti Kogeneracinių jėgainių šilumos ir elektros energijos sąnaudų atskyrimo metodikoje nurodytų rodiklių;</i> - <i>įdiegtos priemonės (pvz. periodinis patikrinimas) užtikrinančios, kad Sistemos apraše numatytų nuostatų yra laikomasi.</i>
3. Pajamų apskaita			
R.3.1. RAS turi užtikrinti, kad pajamos yra apskaitomos naudojant tinkamus įrankius, metodikas ir procesus.	K.3.1.1. Yra parengta ir naudojama formali, Įmonės poreikius, dydį, kompleksiskumą ir pan. atitinkanti, tvarka (procedūra), skirta užtikrinti visų, pajamų reguliuojamos veiklos apskaitai taikytinų, reikalavimų įgyvendinimą bei numatanti tam naudojamas metodikas, įrankius, procesus ir atsakingus asmenis.	M/P/Į	<i>Atsižvelgti į visų reikalavimų pajamų apskaitai vertinimo rezultatus – neatitikimai reikalavimams gali būti požymis, kad yra poreikis labiau struktūrizuoti ir formalizuoti reguliacinės pajamų apskaitos procesus.</i>
	K.3.1.2. Registruojant pajamas BA, sistemiškai kaupiami reguliuojamai apskaitai reikalingi požymiai.	Į	<i>RVA rengimo metu atliekami pajamų koregavimai ir to rezultate sukuriamos klaidos, gali būti indikatorius, kad Įmonė įrašų registravimo metu kaupia nepakankamai reguliuojamai apskaitai reikalingų požymių.</i>
	K.3.1.3. Įmonė tinkamai ir laiku šalina trūkumus, susijusius su reikalavimų pajamų apskaitai įgyvendinimu.	P	<i>Atsižvelgti į Tarybos sprendime dėl Patikros atlikimo nurodytą informaciją ir RVA patikros rezultatus ir įvertinti, ar su šio reikalavimo įgyvendinimu susiję trūkumai yra ištaisyti.</i>
	K.3.2.1. Informacija apie pajamų duomenų perkėlimo iš BA eigą pateikiama Sistemos apraše.	M	-

Reikalavimas	Atitikties reikalavimui vertinimo kriterijus	RAS elementas	Komentaras
R.3.2. RAS turi užtikrinti, kad pajamų duomenys yra tinkamai perkelti iš BA.	K.3.2.2. RAS užtikrina, kad perkeliant pajamų duomenis iš BA nėra perkeliamos ir BA klaidos.	P	<p><i>Atsižvelgti į Tarybos sprendime dėl Patikros atlikimo nurodytą informaciją ir RVA patikros rezultatus, susijusius su šio reikalavimo įgyvendinimu.</i></p> <p><i>Tipinės situacijos kuomet BA klaidos perkeliamos į RVA:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - apskaitos registruose (kuriais remiantis ruošiamos RVA) neužregistruojami audito metu finansinėse ataskaitose atlikti koregavimai; - ruošiant RVA neįvertinama modifikuotos audito išvados įtaka; - į RVA perkeliamos audito metu neidentifikuotos BA klaidos.
	K.3.2.3. Vykdomas periodinis RVA nurodytos bendros pajamų sumos sutikrinimas su BA duomenimis. Skirtumai analizuojami ir validuojami.	P	<p><i>Duomenų apie atliktą palyginimą kaupimui taikytini tie patys principai, kuriais vadovaujantis kaupiami duomenys apie finansinės apskaitos kontrolių sistemos efektyvumą pvz., saugomos palyginimui ir skirtumų analizei naudotos ataskaitos, užpildyti klausimynai ir pan.</i></p>
R.3.3. RAS turi užtikrinti tinkamą pajamų paskirstymą paslaugoms.	K.3.3.1. Pirminių pajamų registravimo šaltinių (sąskaitų išrašymo sistema, DK ir pan.) duomenys yra pakankamai detalūs.	I	<p><i>Pajamų skirstymui paslaugų lygmeniu atliekami papildomi skaičiavimai ir skirstymai (po duomenų perkėlimo iš BA) ir to rezultate sukuriamos klaidos gali būti požymis, kad pirminių pajamų registravimo šaltinių (sąskaitų išrašymo sistema, DK ir pan.) duomenys nėra pakankamai detalūs.</i></p>

Reikalavimas	Atitikties reikalavimui vertinimo kriterijus	RAS elementas	Komentaras
	K.3.3.2. Jei pirminių pajamų registravimo šaltinių duomenys yra nepakankamo detalumo, įdiegtos sisteminės priemonės užtikrinančios korektišką pajamų paskirstymą paslaugoms.	M/P/I	<i>Sisteminių priemonių pavyzdžiai:</i> - <i>Sistemos apraše aiškiai aprašyta pajamų paskirstymo paslaugoms metodika, t.y. paskirstymo principai, paskirstymo kriterijai, jų reikšmių apskaičiavimo tvarka ir pan.;</i> - <i>parengta ir naudojama formali tvarka (procedūra) skirta užtikrinti šio reikalavimo įgyvendinimą bei numatanti tam naudojamas metodikas, įrankius, procesus ir atsakingus asmenis.</i>
4. Darbo užmokesčio (DU) sąnaudų apskaita			
R.4.1. RAS turi užtikrinti, kad DU duomenys yra apskaitomi naudojant tinkamus įrankius, metodikas ir procesus.	K.4.1.1. Yra parengta ir naudojama formali, Įmonės poreikius, dydį, kompleksiskumą ir pan. atitinkanti, tvarka (procedūra) skirta užtikrinti visų, DU reguliuojamos veiklos apskaitai taikytinų, reikalavimų įgyvendinimą bei numatanti tam naudojamas metodikas, įrankius, procesus ir atsakingus asmenis.	P/M/I	<i>Atsižvelgti į visų reikalavimų DU sąnaudų apskaitai vertinimo rezultatus – neatitikimai reikalavimams gali būti požymis, kad yra poreikis labiau struktūrizuoti ir formalizuoti reguliacinės DU sąnaudų apskaitos procesus.</i>
	K.4.1.2. Registruojant DU sąnaudas BA sistemiškai kaupiami reguliuojamai apskaitai reikalingi požymiai.	I	<i>RVA rengimo metu atliekami DU sąnaudų koregavimai ir to rezultate sukuriama klaidos, gali būti indikatorius, kad Įmonė, įrašų registravimo metu kaupia nepakankamai reguliuojamai apskaitai reikalingų požymių.</i>
	K.4.1.3. Įmonė tinkamai ir laiku šalina trūkumus, susijusius su reikalavimų DU apskaitai įgyvendinimu.	P	<i>Atsižvelgti į Tarybos sprendime dėl Patikros atlikimo nurodytą informaciją ir RVA patikros rezultatus ir įvertinti, ar su šio reikalavimo įgyvendinimu susiję trūkumai yra tinkamai ištaisyti.</i>
R.4.2. RAS turi užtikrinti, kad DU sąnaudų	K.4.2.1. Informacija apie DU duomenų perkėlimo iš BA eigą pateikiama Sistemos apraše.	M	-

Reikalavimas	Atitikties reikalavimui vertinimo kriterijus	RAS elementas	Komentaras
duomenys yra tinkamai perkelti iš BA.	K.4.2.2. RAS užtikrina, kad perkeltant DU duomenis iš BA nėra perkeliamos ir BA klaidos.	P	<p><i>Atsižvelgti į Tarybos sprendime dėl Patikros atlikimo nurodytą informaciją ir RVA patikros rezultatus, susijusius su šio reikalavimo įgyvendinimu.</i></p> <p><i>Tipinės situacijos kuomet BA klaidos perkeliamos į RVA:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - apskaitos registruose (kuriais remiantis ruošiamos RVA) neužregistruojami audito metu finansinėse ataskaitose atlikti koregavimai; - ruošiant RVA neįvertinama modifikuotos audito išvados įtaka; - į RVA perkeliamos audito metu neidentifikuotos BA klaidos.
	K.4.2.3. Vykdomas periodinis DU sąnaudų RVA sutikrinimas su BA duomenimis. Identifikuoti skirtumai analizuojami ir validuojami.	P	<p><i>Duomenų apie atliktą palyginimą kaupimui taikytini tie patys principai, kuriais vadovaujantis kaupiami duomenys apie finansinės apskaitos kontrolių sistemos efektyvumą pvz., saugomos palyginimui ir skirtumų analizei naudotos ataskaitos, užpildyti klausimynai ir pan.</i></p>
R.4.3. RAS turi užtikrinti, tinkamą pirminį DU sąnaudų priskyrimą.	K.4.3.1. Sistemos apraše pateikiama aiški ir pakankamai detali pirminio DU sąnaudų priskyrimo metodika, nurodanti, kokiais kriterijais remiantis vykdomas pirminis DU sąnaudų priskyrimas.	M	<p><i>Sisteminės (nuolat pasikartojančios) klaidos pirminio DU sąnaudų priskyrimo procese, indikuoja, kad Įmonės naudojama priskyrimo metodika nėra pakankamai detali (aiški) ir (arba) priskyrimo procese nedalyvauja reikiamas kompetencijas turintis personalas (žr. žemiau).</i></p>

Reikalavimas	Atitikties reikalavimui vertinimo kriterijus	RAS elementas	Komentaras
	K.4.3.2. Pirminio DU priskyrimo procese dalyvauja reikiamas kompetencijas turintis personalas.	P	<i>Gera praktika – procese dalyvauja tiesiogiai už personalo valdymą atsakingi asmenys (padalinių vadovai ir pan.). Jei „ne“, įvertinti ar DU pirminio priskyrimo kriterijai (žr. K.4.3.1) yra pakankamai objektyvūs, kad už priskyrimą atsakingas asmuo galėtų savarankiškai atlikti korektišką pirminį priskyrimą.</i>
	K.4.3.3. DU apskaitai naudojamas įrankis užtikrina duomenų atsekamumą, t.y. sudaro galimybę atskleisti pasirinkto DU vieneto pirminio priskyrimo duomenis skirtingais ataskaitiniais periodais.	Į	<i>Galimybė palyginti skirtingų ataskaitinių laikotarpių pirminio priskyrimo duomenis yra vienas iš sisteminių sprendimų siekiant praktiškai užtikrinti DU sąnaudų paskirstymo atitiktį Apraše nurodytam informacijos palyginamumo kriterijui.</i>
	K.4.3.4. RAS užtikrina, kad kiekvienam DU vienetai būtų atliktas pirminis priskyrimas.	Į/P	<i>Užtikrinimo pavyzdžiai: - DU apskaitai naudojamas įrankis užtikrina, kad visi DU vienetai turėtų priskirtą paskirtį t.y. „privalomas požymis“ (prevencinė priemonė). - RVA rengimo metu vykdomas patikrinimas siekiant įsitikinti, kad visi DU vienetai turi priskirtą paskirtį (detekcinė priemonė).</i>
R.4.4. RAS turi užtikrinti, tinkamą DU sąnaudų paskirstymą paslaugoms.	K.4.4.1. Sistemos apraše pateikiamas DU sąnaudų paskirstymo kriterijų ekonominis pagrindimas (žr. K.1.1.3) yra argumentuotas ir atitinkantis Apraše nustatytą objektyvumo principą.	M	<i>Objektyvumo principas užtikrinamas, jei Įmonės naudojami DU paskirstymo kriterijai paskirsto DU sąnaudas paslaugoms nešališkai, nesiekiant iškreipti paslaugos ataskaitinio laikotarpio rezultatų ir paveikti RAS informacijos gavėjų sprendimų.</i>
	K.4.4.2. Sistemos apraše pateikiama detali DU sąnaudų paskirstymo kriterijų reikšmių apskaičiavimo metodika (algoritmas).	M	<i>Metodika vertinama kaip pakankamai detali, jei įgalina be papildomos informacijos atlikti DU sąnaudų paskirstymo kriterijų reikšmių apskaičiavimą.</i>

Reikalavimas	Atitikties reikalavimui vertinimo kriterijus	RAS elementas	Komentaras
	K.4.4.3. RAS užtikrina, kad RVA parengimo metu naudojami Sistemos apraše nurodyti DU sąnaudų paskirstymo kriterijai ir pagal Sistemos aprašo nuostatas apskaičiuotos jų reikšmės.	I/P	<p><i>Rekomenduojama atsižvelgti į tai, ar:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>DU sąnaudų skirstymas yra pakankamai automatizuotas, kad minimizuotų žmogiškos klaidos riziką.</i> - <i>Vykdomas periodinis faktiškai naudojamų DU sąnaudų paskirstymo kriterijų ir jų reikšmių apskaičiavimo palyginimas su Sistemos aprašo nuostatomis.</i>
5. Sąnaudų apskaita			
R.5.1. RAS turi užtikrinti, kad sąnaudos yra apskaitomos naudojant tinkamus įrankius, metodikas ir procesus.	K.5.1.1. Yra parengta ir naudojama formali, Įmonės poreikius, dydį, kompleksiskumą ir pan. atitinkanti, tvarka (procedūra) skirta užtikrinti visų, sąnaudų reguliuojamos veiklos apskaitai taikytinų, reikalavimų įgyvendinimą bei numatanti tam naudojamas metodikas, įrankius, procesus ir atsakingus asmenis.	P/M/I	<p><i>Atsižvelgti į visų reikalavimų sąnaudų apskaitai vertinimo rezultatus – neatitikimai reikalavimams gali būti požymis, kad yra poreikis labiau struktūrizuoti ir formalizuoti reguliacinės sąnaudų apskaitos procesus.</i></p>
	K.5.1.2. Registruojant sąnaudas BA sistemiškai kaupiami reguliuojamai apskaitai reikalingi požymiai.	I	<p><i>RVA rengimo metu atliekami sąnaudų koregavimai ir to rezultate sukuriama klaidos, gali būti indikatorius, kad Įmonė, įrašų registravimo metu kaupia nepakankamai reguliuojamai apskaitai reikalingų požymių.</i></p>
	K.5.1.3. Įmonė tinkamai ir laiku šalina trūkumus, susijusius su reikalavimų sąnaudų apskaitai įgyvendinimu.	P	<p><i>Atsižvelgti į Tarybos sprendime dėl Patikros atlikimo nurodytą informaciją ir RVA patikros rezultatus ir įvertinti, ar su šio reikalavimo įgyvendinimu susiję trūkumai yra tinkamai ištaisyti.</i></p>

Reikalavimas	Atitikties reikalavimui vertinimo kriterijus	RAS elementas	Komentaras
R.5.2. RAS turi užtikrinti, kad sąnaudų duomenys yra tinkamai perkelti iš BA.	K.5.2.1. Informacija apie sąnaudų duomenų perkėlimo iš BA eigą pateikiama Sistemos apraše.	M	-
	K.5.2.2. RAS užtikrina, kad perkeltiant sąnaudų duomenis iš BA nėra perkeliamos ir BA klaidos.	P	<p><i>Atsižvelgti į Tarybos sprendime dėl Patikros atlikimo nurodytą informaciją ir RVA patikros rezultatus, susijusius su šio reikalavimo įgyvendinimu.</i></p> <p><i>Tipinės situacijos kuomet BA klaidos perkeltamos į RVA:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - apskaitos registruose (kuriais remiantis ruošiamos RVA) neužregistuojami audito metu finansinėse ataskaitose atlikti koregavimai; - ruošiant RVA neįvertinama modifikuotos audito išvados įtaka; - į RVA perkeltamos audito metu neidentifikuotos BA klaidos.
	K.5.2.3. Vykdomas periodinis sąnaudų RVA sutikrinimas su BA duomenimis. Identifikuoti skirtumai analizuojami ir validuojami.	P	<p><i>Duomenų apie atliktą palyginimą kaupimui taikytini tie patys principai, kuriais vadovaujantis kaupiami duomenys apie finansinės apskaitos kontrolių sistemos efektyvumą pvz., saugomos palyginimui ir skirtumų analizei naudotos ataskaitos, užpildyti klausimynai ir pan.</i></p>
R.5.3. RAS turi užtikrinti, kad sąnaudos yra tinkamai paskirstytos į	K.5.3.1. Sistemos apraše pateikiamas, Įmonės veikloje naudojamas, sąskaitų planas yra pakankamai detalus.	Į	<p><i>Sąnaudų grupavimo metu atliekami koregavimai ir to rezultate sukuriamos klaidos gali būti indikatorius, kad Įmonės sąskaitų planas yra nepakankamai detalus.</i></p>

Reikalavimas	Atitikties reikalavimui vertinimo kriterijus	RAS elementas	Komentaras
sąnaudų grupes ir pogrupius.	K.5.3.2. Jei sąskaitų planas yra nepakankamo detalumo, įdiegtos sisteminės priemonės užtikrinančios korektišką sąnaudų paskirstymą į grupes ir pogrupius.	M	<p><i>Sisteminių priemonių pavyzdžiai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Sistemos apraše aiškiai aprašyta sąnaudų grupavimo metodika, t.y. grupavimo principai, kriterijai, jų reikšmių apskaičiavimo tvarka ir pan.</i> - <i>yra parengta ir naudojama formali tvarka (procedūra) skirta užtikrinti šio reikalavimo įgyvendinimą, numatanti tam naudojamas metodikas, įrankius, procesus ir atsakingus asmenis.</i>
R.5.4. RAS turi užtikrinti tinkamą nepaskirstomųjų sąnaudų išskyrimą.	K.5.4.1. Informacija apie nepaskirstomųjų sąnaudų kategorijas ir priemones jų identifikavimui pateikiama Sistemos apraše.	M	<p><i>Sistemos apraše turėtų būti pateikta informacija apie Įmonės taikomas priemones nepaskirstomųjų sąnaudų identifikavimui pagal visas sąnaudų grupes, kiek taikytina pateikiant sąsajas su atitinkamais RVA elementais t.y. užtikrinama, kad identifikavus nepaskirstomą IMNT ar DU vienetą, visos susiję sąnaudos taip pat priskiriamos nepaskirstomosioms.</i></p>
	K.5.4.2. Nepaskirstomųjų sąnaudų identifikavimui naudojamos sisteminės priemonės (atskiros SP sąskaitos, analitiniai požymiai ir pan.).	I	-
R.5.5. RAS turi užtikrinti tinkamą pirminį sąnaudų priskyrimą.	K.5.5.1. Sistemos apraše pateikiama aiški ir pakankamai detali pirminio sąnaudų priskyrimo metodika, nurodanti kokiais kriterijais remiantis vykdomas pirminis sąnaudų priskyrimas.	M	<p><i>Sisteminės (nuolat pasikartojančios) klaidos pirminio sąnaudų priskyrimo procese, indikuoja, kad Įmonės naudojama priskyrimo metodika nėra pakankamai detali (aiški) ir (arba) priskyrimo procese nedalyvauja reikiamas kompetencijas turintis personalas (žr. žemiau).</i></p>

Reikalavimas	Atitikties reikalavimui vertinimo kriterijus	RAS elementas	Komentaras
	K.5.5.2. Pirminio sąnaudų priskyrimo procese dalyvauja reikiamas kompetencijas turintis personalas.	P	<i>Pvz. dalyvauja tiesiogiai už sąnaudų susiformavimą atsakingi asmenys (padalinių vadovai ir pan.). Jei „ne“, įvertinti ar pirminio priskyrimo kriterijai (žr. K.5.5.1) yra pakankamai objektyvūs, kad už priskyrimą atsakingas asmuo galėtų savarankiškai atlikti korektišką pirminį priskyrimą.</i>
	K.5.5.3. Sąnaudų apskaitai naudojamas įrankis užtikrina duomenų atsekamumą, t.y. sudaro galimybę palyginti pirminio sąnaudų priskyrimo duomenis skirtingais ataskaitiniais periodais.	I	<i>Galimybė palyginti skirtingų ataskaitinių laikotarpių pirminio priskyrimo duomenis yra vienas iš sisteminių sprendimų siekiant praktiškai užtikrinti sąnaudų paskirstymo atitiktį Apraše nurodytam informacijos palyginamumo kriterijui.</i>
	K.5.5.4. RAS užtikrina, kad visoms sąnaudoms būtų atliktas pirminis priskyrimas.	I/P	<i>Užtikrinimo pavyzdžiai: - BA sistema užtikrina, kad visoms sąnaudoms, jų registravimo apskaitoje metu būtų, būtų priskirtas pirminės paskirties požymis t.y. „privalomas požymis“ (prevencinė priemonė) - RVA rengimo metu vykdomas patikrinimas siekiant įsitikinti, kad visos sąnaudos turi priskirtą pirminę paskirtį (detekcinė priemonė)</i>
R.5.6. RAS turi užtikrinti tinkamą paskirstomųjų sąnaudų paskirstymą paslaugoms.	K.5.6.1. Sistemos apraše pateikiamas kiekvieno Įmonės pasirinkto sąnaudų paskirstymo kriterijaus ekonominis pagrindimas (žr. K.1.1.3) yra argumentuotas ir atitinkantis Apraše nustatytą objektyvumo principą.	M	<i>Objektyvumo principas užtikrinamas, jei Įmonės naudojami sąnaudų paskirstymo kriterijai paskirsto sąnaudas paslaugoms nešališkai, nesiekiant iškreipti paslaugos ataskaitinio laikotarpio rezultatų ir paveikti RAS informacijos gavėjų sprendimų.</i>

Reikalavimas	Atitikties reikalavimui vertinimo kriterijus	RAS elementas	Komentaras
	K.5.6.2. Sistemos apraše pateikiama detali sąnaudų paskirstymo kriterijų reikšmių apskaičiavimo metodika (algoritmas).	M	<i>Metodika vertinama kaip pakankamai detali, jei įgalina be papildomos informacijos atlikti sąnaudų paskirstymo kriterijų reikšmių apskaičiavimą.</i>
	K.5.6.3. RAS užtikrina, kad RVA parengimo metu naudojami Sistemos apraše nurodyti sąnaudų paskirstymo kriterijai ir pagal Sistemos aprašo nuostatas apskaičiuotos jų reikšmės.	Į/P	<i>Rekomenduojama atsižvelgti į tai, ar: - sąnaudų skirstymas yra pakankamai automatizuotas, kad minimizuoti žmogiškos klaidos riziką, - vykdomas periodinis faktiškai naudojamų sąnaudų paskirstymo kriterijų ir jų reikšmių apskaičiavimo palyginimas su Sistemos aprašo nuostatomis.</i>
6. Reguliuojamos veiklos ataskaitų parengimas			
R.6.1. RAS turi užtikrinti RVA duomenų integralumą (vientisumą).	K.6.1.1. RVA parengimas vykdomas naudojant tinkamus įrankius ir procesus.	P/Į	<i>Vertinant rekomenduojama atsižvelgti į Tarybos sprendime dėl Patikros atlikimo nurodytą informaciją ir RVA patikros rezultatus.</i>
R.6.2. RAS turi užtikrinti, kad duomenys RVA ir DSAIS formose sutampa.	K.6.2.1. Duomenų perkėlimas iš RVA į DSAIS vykdomas naudojant tinkamus įrankius ir procesus.	P/Į	<i>Vertinant rekomenduojama atsižvelgti į Tarybos sprendime dėl Patikros atlikimo nurodytą informaciją ir RVA patikros rezultatus.</i>

PATIKROS REZULTATŲ SUVESTINĖ

A. Atliktos procedūros ir vertinimo kriterijų reikšmių nustatymas

Reikalavimas/ Vertinimo kriterijus	RAS elementas	Vertinimo rezultatai	
		Įmonės taikoma praktika? ²	Komentaras ³
1. Bendrieji reikalavimai			
R.1.1. RAS taikomi principai, metodai ir tvarkos turi būti tinkamai aprašyti Sistemos apraše			
K.1.1.1. Sistemos apraše pateikiamas detalus kiekvieno verslo vieneto paslaugų (produktų) sąrašas ir paslaugos (produkto) aprašymas.	M		
K.1.1.2. Sistemos apraše pateikiamas Įmonės parengtas ir veikloje naudojamas detalus, veiklos poreikiams pritaikytas pajamų, sąnaudų ir ilgalaikio turto sąskaitų planas, leidžiantis Įmonei įgyvendinti Aprašo reikalavimus reguliavimo (apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo) apskaitos srityje.	Į		
K.1.1.3. Sistemos apraše pateikiamas pajamų, sąnaudų ir ilgalaikio turto paskirstymo kriterijų sąrašas, kuriame nurodytas kiekvieno Įmonės pasirinkto paskirstymo kriterijaus ekonominis pagrindimas.	M		
K.1.1.4. Įmonė tinkamai ir laiku šalina trūkumus, susijusius su šio reikalavimo įgyvendinimu.	M/P		
R.1.2. Atsakomybė už RAS tinkamumą turi būti aiškiai apibrėžta ir komunikuota			
K.1.2.1. Už RAS atsakingi asmenys yra aiškiai identifikuoti, o jų funkcijos nustatytos pareigybiniuose nuostatuose.	P		
2. Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto (IMNT) apskaita			

² (Taip /Ne/ Netaikytina)

³ Pateikiamas trumpas atliktų procedūrų ir gautų rezultatų aprašymas. Jei atsakymas „Ne“, aprašomos Įmonės įdiegtos alternatyvios priemonės, skirtos reikalavimui užtikrinti (jei įdiegtos).

Reikalavimas/ Vertinimo kriterijus	RAS elementas	Vertinimo rezultatai	
		Įmonės taikoma praktika?	Komentaras
R.2.1. RAS turi užtikrinti, kad IMNT duomenys yra apskaitomi naudojant tinkamus įrankius, metodikas ir procesus.			
K.2.1.1. Yra parengta ir naudojama formali, Įmonės poreikius, dydį, kompleksiskumą ir pan. atitinkanti, tvarka (procedūra) skirta užtikrinti visų, IMNT reguliuojamos veiklos apskaitai taikytinų, reikalavimų įgyvendinimą bei numatanti tam naudojamus metodikas, įrankius, procesus ir atsakingus asmenis.	M/P/Į		
K.2.1.2. RAS turto sąrašas yra aiškiai atskirtas nuo buhalterinės apskaitos - naudojamas atskiras, integralus (vientisas), specifiskai reguliuojamai turto apskaitai pritaikytas duomenų rinkinys.	Į		
K.2.1.3. RAS turto sąraše sistemiskai kaupiami reguliuojamai apskaitai reikalingi požymiai.	Į		
K.2.1.4. Įmonė tinkamai ir laiku šalina trūkumus susijusius su reikalavimų IMNT apskaitai įgyvendinimu.	P		
R.2.2. RAS turi užtikrinti, kad IMNT duomenys yra tinkamai perkelti iš BA			
K.2.2.1. Informacija apie IMNT duomenų perkėlimo eigą pateikiama Sistemos apraše.	M		
K.2.2.2. RAS užtikrina, kad perkeliant duomenis iš BA nėra perkeliama ir BA klaidos.	P		
K.2.2.3. Vykdomas periodinis RAS turto sąraše nurodytos bendros IMNT įsigijimo savikainos sutikrinimas su BA turto sąrašo duomenimis. Skirtumai analizuojami ir validuojami.	P		
R.2.3. RAS turi užtikrinti, kad iš IMNT įsigijimo savikainos tinkamai išskirta nepaskirstoma IMNT vertės dalis:			
K.2.3.1. Informacija apie nepaskirstomo IMNT kategorijas ir priemones jų identifikavimui pateikiama Sistemos apraše.	M		
K.2.3.2. Nepaskirstomo IMNT identifikavimui naudojamos sisteminės priemonės (atskiros SP sąskaitos, analitiniai požymiai ir pan.).	Į		

Reikalavimas/ Vertinimo kriterijus	RAS elementas	Vertinimo rezultatai	
		Įmonės taikoma praktika?	Komentaras
K.2.3.3. Vykdomas periodinis RAS turto sąrašė nurodytos bendros IMNT įsigijimo vertės, finansuotos dotacijomis (subsidijomis) ir vartotojų lėšomis, palyginimas su BA informacija. Skirtumai analizuojami ir validuojami.	P		
K.2.3.4. Vykdomas periodinis RAS turto sąrašė apskaitomos bendros ATL lėšomis finansuoto turto vertės palyginimas su taikytinų Tarybos nutarimų (pažymų) duomenimis. Skirtumai analizuojami ir validuojami.	P		
K.2.3.5. Vykdomas periodinis RAS turto sąrašė apskaitomos bendros IMNT perkainojimo vertės palyginimas su BA informacija. Skirtumai analizuojami ir validuojami.	P		
K.2.3.6. Vykdomas periodinis RAS turto sąrašė nurodytos bendros nenaudojamo turto įsigijimo vertės palyginimas su FA atskleidžiama informacija. Skirtumai analizuojami ir validuojami.	P		
K.2.3.7. Įdiegtos sisteminės priemonės užtikrinančios savalaikį ir tikslų nesuderinto turto identifikavimą.	M/P/Į		
K.2.3.8. Įdiegtos sisteminės priemonės užtikrinančios korektišką akcininkų įnašų turtu (įstatinio kapitalo didinimas, nuostolių dengimas ir pan.) apskaitą.	M/P/Į		
K.2.3.9. Įdiegtos sisteminės priemonės užtikrinančios korektišką LRAIC turto apskaitą.	M/P/Į		
R.2.4. RAS turi užtikrinti tinkamą IMNT nusidėvėjimo (amortizacijos) apskaičiavimą			
K.2.4.1. Sistemos apraše pateikiama aiški ir pakankamai detali IMNT nusidėvėjimo apskaičiavimo metodika, nurodanti nusidėvėjimo apskaičiavimo pradžios momentą, normatyvus, atliktų turto pagerinimų nusidėvėjimo apskaitą, su Taryba nesuderinto turto nusidėvėjimo apskaitą ir pan.	P		
K.2.4.2. IMNT nusidėvėjimo apskaičiavimas vykdomas naudojant tinkamus įrankius.	Į		

Reikalavimas/ Vertinimo kriterijus	RAS elementas	Vertinimo rezultatai	
		Įmonės taikoma praktika?	Komentaras
K.2.4.3. Vykdomas periodinis LRAIC turto vienetų metinių nusidėvėjimo sąnaudų palyginimas su ataskaitinio laikotarpio LRAIC modelio detalizuojančio turto sąrašo duomenimis. Skirtumai analizuojami ir validuojami.	P		
R.2.5. RAS turi užtikrinti tinkamą pirminį turto priskyrimą			
K.2.5.1. Sistemos apraše pateikiama aiški ir pakankamai detali pirminio IMNT priskyrimo metodika, nurodanti kokiais kriterijais remiantis vykdomas pirminis IMNT priskyrimas.	M		
K.2.5.2. Pirminio IMNT priskyrimo procese dalyvauja reikiamas kompetencijas turintis personalas.	P		
K.2.5.3. IMNT apskaitai naudojamas įrankis užtikrina duomenų atsekamumą, t.y. sudaro galimybę atskleisti pasirinkto IMNT vieneto pirminio priskyrimo duomenis skirtingais ataskaitiniais periodais.	I		
K.2.5.4. RAS užtikrina, kad kiekvienam IMNT vienetui būtų atliktas pirminis priskyrimas.	I/P		
R.2.6. RAS turi užtikrinti tinkamą IMNT likutinės vertės paskirstymą paslaugoms			
K.2.6.1. Sistemos apraše pateikiamas (žr. 1.1.3) kiekvieno Įmonės pasirinkto IMNT paskirstymo kriterijaus ekonominis pagrindimas yra argumentuotas ir atitinkantis Apraše nustatytą objektyvumo principą.	M		
K.2.6.2. Sistemos apraše pateikiama detali IMNT paskirstymo kriterijų reikšmių apskaičiavimo metodika (algoritmas).	M		
K.2.6.3. RAS užtikrina, kad RVA parengimo metu naudojami, Sistemos apraše nurodyti, IMNT paskirstymo kriterijai ir pagal Sistemos aprašo nuostatas apskaičiuotos jų reikšmės.	I/P		
K.2.6.4. Įdiegtos sisteminės priemonės užtikrinančios korektišką kogeneracinio turto paskirstymą paslaugoms.	M/P		
3. Pajamų apskaita			
R.3.1. RAS turi užtikrinti, kad pajamos yra apskaitomos naudojant tinkamus įrankius, metodikas ir procesus.			

Reikalavimas/ Vertinimo kriterijus	RAS elementas	Vertinimo rezultatai	
		Įmonės taikoma praktika?	Komentaras
K.3.1.1. Yra parengta ir naudojama formali, Įmonės poreikius, dydį, kompleksiskumą ir pan. atitinkanti, tvarka (procedūra) skirta užtikrinti visų pajamų reguliuojamos veiklos apskaitai taikytinų, reikalavimų įgyvendinimą bei numatanti tam naudojamas metodikas, įrankius, procesus ir atsakingus asmenis.	M/P/Į		
K.3.1.2. Registruojant pajamas BA, sistemiškai kaupiami reguliuojamai apskaitai reikalingi požymiai.	Į		
K.3.1.3. Įmonė tinkamai ir laiku šalina trūkumus, susijusius su reikalavimų pajamų apskaitai įgyvendinimu.	P		
R.3.2. RAS turi užtikrinti, kad pajamų duomenys yra tinkamai perkelti iš BA			
K.3.2.1. Informacija apie pajamų duomenų perkėlimo iš BA eigą pateikiama Sistemos apraše.	M		
K.3.2.2. RAS užtikrina, kad perkeliant pajamų duomenis iš BA nėra perkeliamos ir BA klaidos.	P		
K.3.2.3. Vykdomas periodinis RVA nurodytos bendros pajamų sumos sutikrinimas su BA duomenimis. Skirtumai analizuojami ir validuojami.	P		
R.3.3. RAS turi užtikrinti tinkamą pajamų paskirstymą paslaugoms			
K.3.3.1. Pirminių pajamų registravimo šaltinių (sąskaitų išrašymo sistema, DK ir pan.) duomenys yra pakankamai detalūs.	Į		
K.3.3.2. Jei pirminių pajamų registravimo šaltinių duomenys yra nepakankamo detalumo, įdiegtos sisteminės priemonės užtikrinančios korektišką pajamų paskirstymą paslaugoms.	M/P/Į		

Reikalavimas/ Vertinimo kriterijus	RAS elementas	Vertinimo rezultatai	
		Įmonės taikoma praktika?	Komentaras
4. Darbo užmokesčio sąnaudų apskaita			
R.4.1. RAS turi užtikrinti, kad DU sąnaudos yra apskaitomos naudojant tinkamus įrankius, metodikas ir procesus.			

Reikalavimas/ Vertinimo kriterijus	RAS elementas	Vertinimo rezultatai	
		Įmonės taikoma praktika?	Komentaras
K.4.1.1. Yra parengta ir naudojama formali, Įmonės poreikius, dydį, kompleksiskumą ir pan. atitinkanti, tvarka (procedūra) skirta užtikrinti visų, DU reguliuojamos veiklos apskaitai taikytinų, reikalavimų įgyvendinimą bei numatanti tam naudojamas metodikas, įrankius, procesus ir atsakingus asmenis.	M		
K.4.1.2. Registruojant DU sąnaudas BA sistemiškai kaupiami reguliuojamai apskaitai reikalingi požymiai.	Į		
K.4.1.3. Įmonė tinkamai ir laiku šalina trūkumus susijusius su reikalavimų DU apskaitai įgyvendinimu.	P		
R.4.2. RAS turi užtikrinti, kad DU sąnaudų duomenys yra tinkamai perkelti iš BA			
K.4.2.1. Informacija apie DU duomenų perkėlimo iš BA eigą pateikiama Sistemos apraše.	M		
K.4.2.2. RAS užtikrina, kad perkeliant DU duomenis iš BA nėra perkeliamos ir BA klaidos.	P		
K.4.2.3. Vykdomas periodinis DU sąnaudų RVA sutikrinimas su BA duomenimis. Identifikuoti skirtumai analizuojami ir validuojami.	P		
R.4.3. RAS turi užtikrinti tinkamą pirminį DU sąnaudų priskyrimą			
K.4.3.1. Sistemos apraše pateikiama aiški ir pakankamai detali pirminio DU sąnaudų priskyrimo metodika, nurodanti kokiais kriterijais remiantis vykdomas pirminis DU sąnaudų priskyrimas.	M		
K.4.3.2. Pirminio DU priskyrimo procese dalyvauja reikiamas kompetencijas turintis personalas.	P		
K.4.3.3. DU apskaitai naudojamas įrankis užtikrina duomenų atsekamumą, t.y. sudaro galimybę atskleisti pasirinkto DU vieneto pirminio priskyrimo duomenis skirtingais ataskaitiniais periodais.	Į		
K.4.3.4. RAS užtikrina, kad kiekvienam DU vienetui būtų atliktas pirminis priskyrimas.	Į/P		
R.4.4. RAS turi užtikrinti tinkamą DU sąnaudų paskirstymą paslaugoms			

Reikalavimas/ Vertinimo kriterijus	RAS elementas	Vertinimo rezultatai	
		Įmonės taikoma praktika?	Komentaras
K.4.4.1. Sistemos apraše pateikiamas DU sąnaudų paskirstymo kriterijų ekonominis pagrindimas (žr. K.1.1.3) yra argumentuotas ir atitinkantis Apraše nustatytą objektyvumo principą.	M		
K.4.4.2. Sistemos apraše pateikiama detali DU sąnaudų paskirstymo kriterijų reikšmių apskaičiavimo metodika (algoritmas).	M		
K.4.4.3. RAS užtikrina, kad RVA parengimo metu naudojami Sistemos apraše nurodyti DU sąnaudų paskirstymo kriterijai ir pagal Sistemos aprašo nuostatas apskaičiuotos jų reikšmės.	I/P		
5. Sąnaudų apskaita			
R.5.1. RAS turi užtikrinti, kad sąnaudos yra apskaitomos naudojant tinkamus įrankius, metodikas ir procesus			
K.5.1.1. Yra parengta ir naudojama formali, Įmonės poreikius, dydį, kompleksiskumą ir pan. atitinkanti, tvarka (procedūra) skirta užtikrinti visų sąnaudų reguliuojamos veiklos apskaitai taikytinų, reikalavimų įgyvendinimą bei numatanti tam naudojamas metodikas, įrankius, procesus ir atsakingus asmenis.	P/M/I		
K.5.1.2. Registruojant sąnaudas BA sistemiškai kaupiami reguliuojamai apskaitai reikalingi požymiai.	I		
K.5.1.3. Įmonė tinkamai ir laiku šalina trūkumus, susijusius su reikalavimų sąnaudų apskaitai įgyvendinimu.	P		
R.5.2. RAS turi užtikrinti, kad sąnaudų duomenys yra tinkamai perkelti iš BA			
K.5.2.1. Informacija apie sąnaudų duomenų perkėlimo iš BA eigą pateikiama Sistemos apraše.	M		
K.5.2.2. RAS užtikrina, kad perkeltant sąnaudų duomenis iš BA nėra perkeltamos ir BA klaidos.	P		
K.5.2.3. Vykdomas periodinis sąnaudų RVA sutikrinimas su BA duomenimis. Identifikuoti skirtumai analizuojami ir validuojami.	P		
R.5.3. RAS turi užtikrinti, kad sąnaudos yra tinkamai paskirstytos į sąnaudų grupes ir pogrupius			

Reikalavimas/ Vertinimo kriterijus	RAS elementas	Vertinimo rezultatai	
		Įmonės taikoma praktika?	Komentaras
K.5.3.1. Sistemos apraše pateikiamas, Įmonės veikloje naudojamas, sąskaitų planas yra pakankamai detalus.	Į		
K.5.3.2. Jei sąskaitų planas yra nepakankamo detalumo, įdiegtos sisteminės priemonės užtikrinančios korektišką sąnaudų paskirstymą į grupes ir pogrupius.	M		
R.5.4. RAS turi užtikrinti tinkamą nepaskirstomųjų sąnaudų išskyrimą			
K.5.4.1. Informacija apie nepaskirstomųjų sąnaudų kategorijas ir priemones jų identifikavimui pateikiama Sistemos apraše.	M		
K.5.4.2. Nepaskirstomųjų sąnaudų identifikavimui naudojamos sisteminės priemonės (atskiros SP sąskaitos, analitiniai požymiai ir pan.).	Į		
R.5.5. RAS turi užtikrinti tinkamą pirminį sąnaudų priskyrimą			
K.5.5.1. Sistemos apraše pateikiama aiški ir pakankamai detali pirminio sąnaudų priskyrimo metodika, nurodanti kokiais kriterijais remiantis vykdomas pirminis sąnaudų priskyrimas.	M		
K.5.5.2. Pirminio sąnaudų priskyrimo procese dalyvauja reikiamas kompetencijas turintis personalas.	P		
K.5.5.3. Sąnaudų apskaitai naudojamas įrankis užtikrina duomenų atsekamumą, t.y. sudaro galimybę palyginti pirminio sąnaudų priskyrimo duomenis skirtingais ataskaitiniais periodais.	Į		
K.5.5.4. RAS užtikrina, kad visoms sąnaudoms būtų atliktas pirminispriskyrimas.	Į/P		
R.5.6. RAS turi užtikrinti tinkamą paskirstomųjų sąnaudų paskirstymą paslaugoms			
K.5.6.1. Sistemos apraše pateikiamas kiekvieno Įmonės pasirinkto sąnaudų paskirstymo kriterijaus ekonominis pagrindimas (žr. K.1.1.3) yra argumentuotas ir atitinkantis Apraše nustatytą objektyvumo principą.	M		
K.5.6.2. Sistemos apraše pateikiama detali sąnaudų paskirstymo kriterijų reikšmių apskaičiavimo metodika (algoritmas).	M		

Reikalavimas/ Vertinimo kriterijus	RAS elementas	Vertinimo rezultatai	
		Įmonės taikoma praktika?	Komentaras
K.5.6.3. RAS užtikrina, kad RVA parengimo metu naudojami Sistemos apraše nurodyti sąnaudų paskirstymo kriterijai ir pagal Sistemos aprašo nuostatas apskaičiuotos jų reikšmės	I/P		
6. Reguluojamos veiklos ataskaitų parengimas			
R.6.1. RAS turi užtikrinti RVA duomenų integralumą (vientisumą)			
K.6.1.1. RVA parengimas vykdomas naudojant tinkamus įrankius ir procesus.	P/I		
R.6.2. RAS turi užtikrinti, kad duomenys RVA ir DSAIS formose sutampa			
K.6.2.1. Duomenų perkėlimas iš RVA į DSAIS vykdomas naudojant tinkamus įrankius ir procesus.	P/I		

B. Atitikties reikalavimams vertinimas ir rekomendacijos nustatytų neatitikimų šalinimui bei RAS tobulinimui

Žemiau pateikiamas Įmonės RAS atitikties Tarybos sprendime dėl Patikros nurodytiems reikalavimams vertinimas, remiantis nustatytais vertinimo kriterijais ir mūsų rekomendacijos nustatytų neatitikimų šalinimui bei Įmonės RAS tobulinimui.

Reikalavimas	Atitiktis reikalavimui užtikrinta? ⁴	Rekomendacijos neatitikimų šalinimui ir RAS tobulinimui
1. Bendrieji reikalavimai		
1.1. RAS taikomi principai, metodai ir tvarkos turi būti tinkamai aprašyti Sistemos apraše.		
1.2. Atsakomybė už RAS tinkamumą turi būti aiškiai apibrėžta ir komunikuota.		
2. Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto (IMNT) apskaita		
R.2.1. RAS turi užtikrinti, kad IMNT duomenys yra apskaitomi naudojant tinkamus įrankius, metodikas ir procesus.		

⁴ Taip/ Ne

Svarbu: skirtingos Įmonės gali skirtingomis priemonėmis užtikrinti atitiktį RAS keliamiems reikalavimams. Atitinkamai, reikšmės „Netaikoma praktika“ priskyrimas vienam ar keliems vertinimo kriterijams nereiškia, kad atitiktis susijusiam reikalavimui yra neužtikrinta.

Reikalavimas	Atitiktis reikalavimui užtikrinta?	Rekomendacijos neatitikimų šalinimui ir RAS tobulinimui
R.2.2. RAS turi užtikrinti, kad IMNT duomenys yra tinkamai perkelti iš BA.		
R.2.3. RAS turi užtikrinti, kad iš IMNT įsigijimo savikainos tinkamai išskirta nepaskirstoma IMNT vertės dalis.		
R.2.4. RAS turi užtikrinti tinkamą IMNT nusidėvėjimo (amortizacijos) apskaičiavimą.		
R.2.5. RAS turi užtikrinti tinkamą pirminį turto priskyrimą.		
R.2.6. RAS turi užtikrinti tinkamą IMNT likutinės vertės paskirstymą paslaugoms.		
3. Pajamų apskaita		
R.3.1. RAS turi užtikrinti, kad pajamos yra apskaitomos naudojant tinkamus įrankius, metodikas ir procesus.		
R.3.2. RAS turi užtikrinti, kad pajamų duomenys yra tinkamai perkelti iš BA.		
R.3.3. RAS turi užtikrinti tinkamą pajamų paskirstymą paslaugoms.		
4. Darbo užmokesčio sąnaudų apskaita		
R.4.1. RAS turi užtikrinti, kad DU sąnaudos yra apskaitomos naudojant tinkamus įrankius, metodikas ir procesus.		
R.4.2. RAS turi užtikrinti, kad DU sąnaudų duomenys yra tinkamai perkelti iš BA.		
R.4.3. RAS turi užtikrinti tinkamą pirminį DU sąnaudų priskyrimą.		
R.4.4. RAS turi užtikrinti tinkamą DU sąnaudų paskirstymą paslaugoms.		
5. Sąnaudų apskaita		
R.5.1. RAS turi užtikrinti, kad sąnaudos yra apskaitomos naudojant tinkamus įrankius, metodikas ir procesus.		
R.5.2. RAS turi užtikrinti, kad sąnaudų duomenys yra tinkamai perkelti iš BA.		

Reikalavimas	Atitiktis reikalavimui užtikrinta?	Rekomendacijos neatitikimų šalinimui ir RAS tobulinimui
R.5.3. RAS turi užtikrinti, kad sąnaudos yra tinkamai paskirstytos į sąnaudų grupes ir pogrupius.		
R.5.4. RAS turi užtikrinti tinkamą nepaskirstomųjų sąnaudų išskyrimą.		
R.5.5. RAS turi užtikrinti tinkamą pirminį sąnaudų priskyrimą.		
R.5.6. RAS turi užtikrinti tinkamą paskirstomųjų sąnaudų paskirstymą paslaugoms.		
6. Reguliuojamos veiklos ataskaitų parengimas		
R.6.1. RAS turi užtikrinti RVA duomenų integralumą (vientisumą).		
R.6.2. RAS turi užtikrinti, kad duomenys RVA ir DSAIS formose sutampa.		

PASTABŲ IR PASIŪLYMŲ, PATEIKTŲ VIEŠAJAI KONSULTACIJAI DĖL REGULIAVIMO APSKAITOS SISTEMOS PATIKROS TECHNINĖS UŽDUOTIES PATVIRTINIMO, SUVESTINĖ

Eil. Nr.	Išvados, pasiūlymai ir pastabos	Išvadų, pasiūlymų ir pastabų vertinimai, komentarai bei pataisytų punktų siūloma redakcija
Konsultacija vyko nuo 2020-07-24 iki 2020-08-24		
1.	AB „Ignitis gamyba“ (2020 m. rugpjūčio 25 d. raštas)	
1.1.	<p><i>2 punktas: Nustatyti, kad Tarybos motyvuotu sprendimu pagal šiuo nutarimu patvirtintą Techninę užduotį atliekamos energetikos įmonių, geriamojo vandens tiekėjų, nuotekų tvarkytojų, paviršinių nuotekų tvarkytojų 2019 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių finansinių metų Reguliavimo apskaitos sistemos patikros.</i></p> <p>Remiantis Lietuvos Respublikos Energetikos įstatymo (toliau – EI) 2 str. 34 p. techninė užduotis apibrėžiama kaip Tarybos kasmet iki kovo 31 dienos tvirtinamas ar pratęsiamas galioti dokumentas, kuris yra rengiamas atskiriems energetikos sektoriams ir (ar) pagal atskiras reguliuojamąsias veiklas, o atliekant reguliavimo apskaitos sistemos patikrą 16¹ str. 2 d. nustatytais atvejais Tarybos tvirtinamas dokumentas <...>. Atkreipiame dėmesį, jog vienas bendrųjų teisės principų yra tas, kad įstatymo leidėjo priimti ir paskelbti įstatymai galioja į ateitį ir neturi grįžtamosios galios (<i>lex retro non agit</i>). Įstatymo negaliojimo atgaline tvarka principas yra esminis teisės viešpatavimo principas, teisinės valstybės elementas. Šis teisės principas įtvirtintas Lietuvos Respublikos Konstitucijoje. Reikalavimas, kad paskelbti įstatymai galiotų į ateitį ir neturėtų grįžtamosios galios, yra svarbi teisinio tikrumo sąlyga. <i>Įstatymo negaliojimo atgaline tvarka principo praktinė reikšmė yra ta, kad įstatymai taikomi tiems faktams ir padariniams, kurie atsirado po šių įstatymų įsigaliojimo.</i> Taigi, esant neaiškumui dėl tam tikro įstatymo ar jo atskirų normų galiojimo laiko atžvilgiu, būtina nustatyti to įstatymo ar jo atskirų normų įsigaliojimo laiką, taip pat byloje aktualių faktų ir padarinių atsiradimo laiką ir klausimą spręsti vadovaujantis tuo, kad įstatymas galioja į ateitį¹. Minėta juridprudencija taikyta ir poįstatyminių teisės aktų atžvilgiu.</p> <p>Atsižvelgiant į tai, siūlytina Projekto nutarime laikantis konstitucinių teisės principų numatyti Reguliavimo apskaitos sistemos patikros taikymą ateityje, t.y. nuo 2021 m.</p>	<p>Komentaras</p> <p>Patikros objektas – Įmonės reguliuojamos apskaitos sistema (procesai, metodikos, įrankiai), yra nuolat kintanti, t. y. nėra statiška. Atitinkamai, Patikros eigoje vertinama ne konkretaus praėjusio ataskaitinio laikotarpio, o Patikros metu egzistuojanti Įmonės reguliuojamos apskaitos sistema. Konkretus ataskaitinis periodas aktualus tiek, kiek reikalinga Patikrą atliekančios Audito įmonės nustatytoms procedūroms atlikti (žr. Techninės užduoties 13 punktą).</p>
1.2.	<p><i>Projekto 4 punktas: Įmonės patvirtintu patvirtintu reguliavimo apskaitos sistemos aprašu (toliau –Sistemos aprašas).</i></p>	Atsižvelgta.

Eil. Nr.	Išvados, pasiūlymai ir pastabos	Išvadų, pasiūlymų ir pastabų vertinimai, komentarai bei pataisytų punktų siūloma redakcija
	Gramatinė klaida.	
1.3.	<p><i>Projekto 7.1 punktas: 7.1. Motyvuotu sprendimu įpareigoti Įmonę atlikti Patikrą.</i></p> <p>Bendrovė atkreipia dėmesį, kad šiuo metu Projekte nėra numatyti konkretūs kriterijai, kuriais remiantis Valstybinė energetikos reguliavimo taryba (toliau – Taryba) priimtų motyvuotą sprendimą. Bendrovės nuomone, Tarybos 2019 m. rugsėjo 2 d. nutarimas Nr. O3E-386 „Dėl reguliuojamosios veiklos ataskaitų patikros techninės užduoties patvirtinimo“ (toliau – RVA techninė užduotis) ir Projektas yra tiesiogiai susiję. RVA techninėje užduotyje nurodoma, kad audito išvada pateikiama Patikros ataskaitoje. Atsižvelgiant į tai, Bendrovė siūlo papildyti Projekto 7.1 punktą nurodant, kad RVA techninės užduoties Patikros ataskaita yra pagrindinis dokumentas, kuriuo remiantis Taryba priima motyvuotą sprendimą.</p> <p>Papildyti Projekto 7.1 punktą ir jį išdėstyti taip: 7.1. Motyvuotu sprendimu įpareigoti Įmonę atlikti Patikrą. Motyvuotas sprendimas priimamas atsižvelgiant į Tarybos 2019 m. rugsėjo 2 d. nutarimo Nr. O3E-386 „Dėl reguliuojamosios veiklos ataskaitų patikros techninės užduoties patvirtinimo“ Patikros ataskaitos išvadas.</p>	<p>Netsižvelgta.</p> <p>Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 16¹ straipsnio 3 dalis numato, kad Taryba motyvuotu sprendimu gali nustatyti reikalavimą įmonei atlikti reguliavimo apskaitos sistemos patikrą dėl jos atitikties reguliuojamąją veiklą reglamentuojantiems teisės aktų reikalavimams, jeigu Taryba turi informacijos ar Tarybai kyla pagrįstų įtarimų, kad energetikos įmonės tvarkoma reguliavimo apskaitos sistema neatitinka teisės aktuose įtvirtintų reikalavimų, ar paaiškėja aplinkybės dėl netinkamai vykdomos reguliuojamosios veiklos.</p> <p>Atsižvelgiant į tai, RVA patikros ataskaita yra svarbus, bet ne vienintelis dokumentas (informacijos šaltinis), kuriuo remiantis Taryba gali priimti motyvuotą sprendimą dėl Patikros atlikimo.</p>
1.4.	<p><i>Projekto 8.1 punktas: Patikrą atlikti ne vėliau kaip per 12 mėnesių nuo Tarybos sprendimo priėmimo dienos pagal Tarybos patvirtintą Techninę užduotį ir nustatytas Patikros procedūrų apimtis.</i></p> <p>Bendrovė atkreipia dėmesį, kad didžioji dalis įmonių, teikiančių reguliuojamas paslaugas, yra perkančiosios organizacijos. Atkreiptinas dėmesys, kad nestandartinės paslaugos, tokios kaip Patikros paslaugos, pirkimas gali užtrukti nuo 3 iki 6 mėnesių. Be to, atsižvelgiant į tai, kad iki šiol tokios Patikros neegzistavo, rinkoje gali susidaryti pasiūlos trūkumas, t. y. neatsirasti paslaugos tiekėjo. Neįvykus viešajam pirkimui dėl negautų paraiškų, visas pirkimas procesas užtruktų dar ilgesnį laiką.</p>	<p>Netsižvelgta.</p> <p>Patikros atlikimo terminai yra numatyti Respublikos energetikos įstatymo 16¹ straipsnio 3 dalyje ir Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo 33 straipsnio 11 dalyje. Techninės užduoties projekte negalima numatyti kitokių terminų, nei tai numato aukštesnę teisinę galią turintys teisės aktai.</p>

Eil. Nr.	Išvados, pasiūlymai ir pastabos	Išvadų, pasiūlymų ir pastabų vertinimai, komentarai bei pataisytų punktų siūloma redakcija
	<p>Taipogi, pačios Patikros metu tiek audito įmonei, tiek įmonei gali prireikti papildomų Tarybos konsultacijų. Dėl šių priežasčių Patikros procesas užsitęstų dar ilgiau.</p> <p>Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Bendrovė siūlo numatyti papildomas 12 mėn. termino pratęsimo galimybes.</p>	
1.5.	<p><i>Projekto 9.1 punktas: Sudarius sutartį dėl Patikros atlikimo, raštu informuoti Įmonę apie Patikrą atlikti paskirtą užduoties partnerį, kuris bus atsakingas už bendrą Patikros kokybę.</i></p> <p>Bendrovė prašo detalizuoti „partnerio“ sąvoką ir kokios jo atsakomybės bei funkcijos.</p>	<p>Komentaras.</p> <p>Užduoties partnerio sąvoka detalizuota TUUS 3000.</p> <p>Techninės užduoties 6 punktas numato, jog Techninėje užduotyje vartojamos sąvokos apibrėžtos Energetikos įstatyme, Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatyme, Gamtinių dujų įstatyme, Elektros energetikos įstatyme, Šilumos ūkio įstatyme, Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės įstatyme, Verslo apskaitos standartuose, Tarptautiniuose apskaitos standartuose, TUUS 3000, Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo bei paviršinių nuotekų tvarkymo paslaugų įmonių apskaitos atskyrimo ir susijusių reikalavimų apraše, Šilumos sektoriaus įmonių apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo reikalavimų apraše, Gamtinių dujų įmonių apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo reikalavimų apraše, Elektros energetikos įmonių apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo reikalavimų apraše, Reguluojamosios veiklos ataskaitų patikros techninėje užduotyje ir kituose teisės aktuose, kuriais vadovaujantis Įmonė</p>

Eil. Nr.	Išvados, pasiūlymai ir pastabos	Išvadų, pasiūlymų ir pastabų vertinimai, komentarai bei pataisytų punktų siūloma redakcija
		organizuoja ir tvarko savo reguliuojamos veiklos apskaitą.
1.6.	<p><i>Projekto 9.4 punktas</i> Bendrovė atkreipia dėmesį, kad Projekte nurodomos procedūros yra naujos tiek audito įmonėms, tiek įmonėms, kurios bus tikrinamos. Nepaisant to, galimybė konsultuotis su Taryba numatyta tik audito įmonėms.</p>	<p>Komentaras. Įmonėms galimybę konsultuotis su Taryba užtikrina Tarybos nuostatai, kuriais remiantis, Taryba įpareigota, Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo nustatyta tvarka, teikti ūkio subjektams konsultacijas ir kitokią metodinę pagalbą.</p>
2.	AB „Klaipėdos nafta“ (2020 m. rugpjūčio 24 d. raštas)	
2.1.	<p><i>2. Nustatyti, kad Tarybos motyvuotu sprendimu pagal šiuo nutarimu patvirtintą Techninę užduotį atliekamos energetikos įmonių, geriamojo vandens tiekėjų, nuotekų tvarkytojų, paviršinių nuotekų tvarkytojų 2019 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių finansinių metų Reguliavimo apskaitos sistemos patikros.</i></p> <p>Bendrovės nuomone, 2020 m. antroje pusėje nutarimu patvirtinus Techninę užduotį, Reguliavimo apskaitos sistemos patikrą tikslinga pradėti ne nuo 2019 m. sausio 1 d. finansinių metų patikrinimo, bet nuo 2020 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių finansinių metų. Manome, kad energetikos įmonės, geriamojo vandens tiekėjai, nuotekų tvarkytojai ir paviršinių nuotekų tvarkytojai, kuriems aktualus šis nutarimas, turi būti informuoti apie prasidedančią Reguliavimo apskaitos sistemos patikros pradžią ir, susipažinus su Patikros technine užduotimi, turėti laiko įsigilinti bei užtikrinti Tarybos keliamų reikalavimų atitiktį.</p>	<p>Komentaras.</p> <p>Patikros objektas- Įmonės reguliuojamos apskaitos sistema (procesai, metodikos, įrankiai) yra nuolat kintanti t.y. nėra statiška. Atitinkamai, Patikros eigoje vertinama ne konkretaus praėjusio ataskaitinio laikotarpio, o Patikros metu egzistuojanti Įmonės reguliuojamos apskaitos sistema. Konkretus ataskaitinis periodas aktualus tiek, kiek reikalinga Patikrą atliekančios Audito įmonės nustatytoms procedūroms atlikti (žr. Techninės užduoties 13 punktą).</p>
2.2	<p><i>11. Vertinant Įmonės RAS atitiktį taikytinam reikalavimui, turi būti atsižvelgiama į: 11.5. Įmonės dydį, kompleksiskumą.</i></p> <p>Siūlome Tarybai 11.5. punktą papildyti: 11.5. Įmonės dydį, kompleksiskumą, veiklos specifiskumą.</p>	<p>Atsižvelgta. Patikslintas 11.5 punktas.</p>
2.3	<p><i>15. Teikiant nustatytų neatitikimų šalinimo ir RAS tobulinimo rekomendacijas rekomenduojama:</i> <i>15.2. Įvertinti Įmonės dydį, kompleksiskumą ir praktines galimybes įgyvendinti</i></p>	<p>Atsižvelgta. Patikslintas 15.2 punktas.</p>

Eil. Nr.	Išvados, pasiūlymai ir pastabos	Išvadų, pasiūlymų ir pastabų vertinimai, komentarai bei pataisytų punktų siūloma redakcija
	<p><i>rekomendacijas.</i></p> <p>Siūlome Tarybai 15.2. punktą papildyti: 15.2. Įvertinti Įmonės dydį, kompleksiskumą, veiklos specifiškumą ir praktines galimybes įgyvendinti rekomendacijas.</p>	
2.4	<p><i>Vertinant rekomenduojama atsižvelgti į RVA patikros TU 8.1.6 prieduose pateikiamų koregavimų, kuriais tikslinami DK/DK dimensijų duomenys kiekį, pobūdį ir su tuo susijusius neatitikimus nustatytus RVA patikros metu.</i></p> <p>Bendrovės nuomone, vertėtų patikslinti nuorodą į punktą: Vertinant rekomenduojama atsižvelgti į RVA patikros TU 8.1.6 punkte minimuose TU prieduose.</p>	<p>Atsižvelgta. Patikslintas kriterijaus K.1.1.2 komentaro aprašymas</p>
2.5	<p><i>K.2.1.3. RAS turto sąraše sistemiskai kaupiami visi reguliuojamai apskaitai reikalingi požymiai. Pavadinimas, inventorinis numeris, įvedimo į eksploataciją data, nusidėvėjimo pradžios data, įsigijimo vertė, suderinimo su Taryba data ir nutarimo numeris, nepaskirstomos įsigijimo vertės dalies detalizacija pagal RVA nurodytas nepaskirstomos vertės kategorijas, nusidėvėjimo normatyvas, turto pogrupis, pirminis priskyrimas, sukauptas nusidėvėjimas, likutinė vertė.</i></p> <p>Prašome Tarybos įvertinti, ar turto sąraše reikalingas požymis, kuris dešinėje paryškintas, nėra perteklinis. Jeigu Taryba visgi nuspręs šį požymį palikti, suinteresuotoms šalims reikia suteikti laiko užtikrinti Tarybos keliamų reikalavimų atitiktį.</p>	<p>Komentaras Pateikiamas požymių sąrašas yra „geros praktikos“ pavyzdys, tačiau nėra įpareigojantis.</p> <p>Kaip nurodyta Patikros 1 Priedo 10 punkte - RAS atitiktis reguliuojamąją veiklą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimams gali būti užtikrinta skirtingais būdais.</p> <p>Minimo požymio įtraukimas į RAS turto sąrašą gali būti sprendimas toms Įmonėms, kurių RAS neužtikrina patikimo duomenų apie suderintą (nesuderintą) turtą kaupimo ir atskleidimo RVA.</p>
2.6	<p><i>K.2.5.4. RAS užtikrina, kad kiekvienam IMNT vienetui būtų atliktas pirminis paskirties priskyrimas.</i></p> <p>Prašome Tarybos patikslinti ir pateikti pavyzdžių, kokį paskirties priskyrimą turi turėti kiekvienas IMNT. Ar IMNT pogrupis gali būti laikomas paskirtimi?</p>	<p>Komentaras. Pirminio priskyrimo sąvoka apibrėžta Patikros 1 priedo 2.2 punkte.</p>
3.	AB „Energijos skirstymo operatorius“ (2020 m. rugpjūčio 25 d. raštas)	
3.1.	<i>2. Nustatyti, kad Tarybos motyvuotu sprendimu pagal šiuo nutarimu patvirtintą</i>	

Eil. Nr.	Išvados, pasiūlymai ir pastabos	Išvadų, pasiūlymų ir pastabų vertinimai, komentarai bei pataisytų punktų siūloma redakcija
	<p><i>Techninę užduotį atliekamos energetikos įmonių, geriamojo vandens tiekėjų, nuotekų tvarkytojų, paviršinių nuotekų tvarkytojų 2019 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių finansinių metų Reguliavimo apskaitos sistemos patikros.</i></p> <p>Remiantis Lietuvos Respublikos Energetikos įstatymo (toliau – EI) 2 str. 34 p. techninė užduotis apibrėžiama kaip Tarybos kasmet iki kovo 31 dienos tvirtinamas ar pratęsiamas galioti dokumentas, kuris yra rengiamas atskiriems energetikos sektoriams ir (ar) pagal atskiras reguliuojamas veiklas, o atliekant reguliavimo apskaitos sistemos patikrą 16¹ str. 2 d. nustatytais atvejais Tarybos tvirtinamas dokumentas</p> <p><...>.</p> <p>Atkreipiame dėmesį, jog vienas bendrųjų teisės principų yra tas, kad įstatymo leidėjo priimti ir paskelbti įstatymai galioja į ateitį ir neturi grįžtamosios galios (<i>lex retro non agit</i>). Įstatymo negaliojimo atgaline tvarka principas yra esminis teisės viešpatavimo principas, teisinės valstybės elementas. Šis teisės principas įtvirtintas Lietuvos Respublikos Konstitucijoje. Reikalavimas, kad paskelbti įstatymai galiotų į ateitį ir neturėtų grįžtamosios galios, yra svarbi teisinio tikrumo sąlyga. <i>Įstatymo negaliojimo atgaline tvarka principo praktinė reikšmė yra ta, kad įstatymai taikomi tiems faktams ir padariniams, kurie atsirado po šių įstatymų įsigaliojimo.</i> Taigi, esant neaiškumui dėl tam tikro įstatymo ar jo atskirų normų galiojimo laiko atžvilgiu, būtina nustatyti to įstatymo ar jo atskirų normų įsigaliojimo laiką, taip pat byloje aktualių faktų ir padarinių atsiradimo laiką ir klausimą spręsti vadovaujantis tuo, kad įstatymas galioja į ateitį. Minėta juridprudencija taikytina ir poįstatyminių teisės aktų atžvilgiu.</p> <p>Papildomai atkreipiame dėmesį, kad 2019 m. reguliuojamos veiklos ataskaitos (toliau – RVA) su RVA technine užduoties ataskaita jau buvo pateiktos Tarybai pagal tuo metu galiojančius teisės aktų reikalavimus, tuo tarpu Projekte nustatomi papildomi reikalavimai Reguliuojamos veiklos apskaitos sistemai (toliau – RAS), kas suponuoja reguliavimo neatitikimus ir prieštaravimus.</p> <p>Atsižvelgiant į tai, siūlytina Projekto nutarime laikantis konstitucinių teisės principų numatyti Reguliavimo apskaitos sistemos patikros taikymą ateityje, t.y. nuo 2021 m.</p>	<p>Komentaras</p> <p>Patikros objektas- Įmonės reguliuojamos apskaitos sistema (procesai, metodikos, įrankiai) yra nuolat kintanti t.y. nėra statiška. Atitinkamai, Patikros eigoje vertinama ne konkretaus praėjusio ataskaitinio laikotarpio, o Patikros metu egzistuojanti Įmonės reguliuojamos apskaitos sistema. Konkretus ataskaitinis periodas aktualus tiek, kiek reikalinga Patikrą atliekančios Audito įmonės nustatytioms procedūroms atlikti (žr. Techninės užduoties 13 punktą).</p>
3.2.	2. Patikra gali būti inicijuojama motyvuotu Valstybinės energetikos reguliavimo	Komentaras.

Eil. Nr.	Išvados, pasiūlymai ir pastabos	Išvadų, pasiūlymų ir pastabų vertinimai, komentarai bei pataisytų punktų siūloma redakcija
	<p><i>tarybos (toliau – Taryba) sprendimu, jei Taryba turi informacijos, ar Tarybai kyla pagrįstų įtarimų, kad Įmonės tvarkoma reguliavimo apskaitos sistema neatitinka teisės aktuose įtvirtintų reikalavimų, ar paaiškėja aplinkybės dėl netinkamai vykdomos reguliuojamosios veiklos.</i></p> <p>Minėta nuostata iš esmės atkartoja EĮ 16¹ str. 3 d., t.y. kad <...> Taryba motyvuotu sprendimu gali nustatyti reikalavimą bet kuriai energetikos įmonei, <...> pagal Komisijos patvirtintą techninę užduotį atlikti reguliavimo apskaitos sistemos patikrą dėl jos atitikties reguliuojamąją veiklą reglamentuojantiems teisės aktų reikalavimams.</p> <p>Projektas yra įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus, kas suponuoja pareigą Projekte nustatyti tokio „motyvuoto sprendimo“ turinį – t.y. Projektas turėtų iš esmės nustatyti sąlygas / požymius, kuriuos Tarybos sprendimą kvalifikuotų kaip „motyvuotą“. Be kita ko, siūlytina patikslinti Projektą nuostatomis, leidžiomis Tarybai „motyvuotame sprendime“ esant poreikiui, nustatyti specialias techninės užduoties patikros sąlygas, turinį, periodiškumą ir apimtį (pvz. atlikti patikrą ne už visus metus, o tik už tam tikrą laikotarpį, ar atlikti patikrą tik dėl tam tikrų sąnaudų ir pan). Manytina, jog praktikoje gali pasitaikyti atvejų, kai tam tikros įmonės reguliavimo apskaitos sistemos elementai (ar dalys) neatitiks teisės aktuose įtvirtintų reikalavimų, ar paaiškės aplinkybės dėl reguliuojamos veiklos pažeidimų, tačiau tai nereiškia, jog būtų pagrįstas poreikis atlikti visos sistemos <i>in corpore</i> patikrą. Todėl siekiant proporcingos administracinės naštos, nuostata turėtų būti tikslintina.</p>	<p>Sąlygos, kurioms esant gali būti inicijuojama patikra nurodytos Patikros 2 punkte „...jei Taryba turi informacijos, ar Tarybai kyla pagrįstų įtarimų, kad Įmonės tvarkoma reguliavimo apskaitos sistema neatitinka teisės aktuose įtvirtintų reikalavimų, ar paaiškėja aplinkybės dėl netinkamai vykdomos reguliuojamosios veiklos“.</p> <p>Vadovaujantis Patikros 11 punkto nuostatomis, Taryba, savo sprendime dėl Patikros atlikimo gali nustatyti įpareigojimą atlikti Patikrą dėl visų arba dalies III skyriuje nurodytų reikalavimų.</p>
3.3	<p>8.1. Patikrą atlikti ne vėliau kaip per 12 mėnesių nuo Tarybos sprendimo priėmimo dienos pagal Tarybos patvirtintą Techninę užduotį ir nustatytas Patikros procedūrų apimtis.</p> <p>Bendrovė atkreipia dėmesį, patikros atveju, turėtų vykdyti paslaugos pirkimą ir tokios Patikros paslaugos, pirkimas gali užtrukti nuo 3 iki 6 mėnesių. Papildomai atkreipiame dėmesį, kad neįvykus viešajam pirkimui dėl negautų paraiškų, visas pirkimas procesas užtruktų dar ilgesnį laiką. Be to, pačios Patikros metu tiek audito įmonei, tiek įmonei gali prireikti papildomų Tarybos konsultacijų. Dėl šių priežasčių Patikros procesas užsitęstų dar ilgiau.</p>	<p>Netsižvelgta.</p> <p>Patikros atlikimo terminai numatyti atsižvelgiant į ūkio subjektų pastabas dėl viešųjų pirkimų vykdymo trukmės. Patikros atlikimo terminai yra numatyti Respublikos energetikos įstatymo 16¹ straipsnio 3 dalyje ir Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo 33 straipsnio 11 dalyje. Techninės užduoties projekte negalima numatyti kitokių terminų, nei tai numato</p>

Eil. Nr.	Išvados, pasiūlymai ir pastabos	Išvadų, pasiūlymų ir pastabų vertinimai, komentarai bei pataisytų punktų siūloma redakcija
	Atsižvelgiant į tai, Bendrovė siūlo numatyti papildomą 12 mėn. termino pratęsimo galimybę, tais atvejais kai tokios aplinkybės susiklosto dėl ne nuo Bendrovės priklausančių priežasčių.	aukštesnę teisinę galią turintys teisės aktai.
3.4.	<p><i>9.1 Sudarius sutartį dėl Patikros atlikimo, raštu informuoti Įmonę apie Patikrą atlikti paskirtą užduoties partnerį, kuris bus atsakingas už bendrą Patikros kokybę.</i></p> <p>Bendrovė prašo detalizuoti sąvoką „Patikros partneris“, ir nurodyti šio asmens atsakomybes.</p>	<p>Komentaras. Užduoties partnerio sąvoka detalizuota TUUS 3000. Pažymėtina, kad Techninės užduoties 6 punktas numato, jog Techninėje užduotyje vartojamos sąvokos apibrėžtos Energetikos įstatyme, Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatyme, Gamtinių dujų įstatyme, Elektros energetikos įstatyme, Šilumos ūkio įstatyme, Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės įstatyme, Verslo apskaitos standartuose, Tarptautiniuose apskaitos standartuose, TUUS 3000, Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo bei paviršinių nuotekų tvarkymo paslaugų įmonių apskaitos atskyrimo ir susijusių reikalavimų apraše, Šilumos sektoriaus įmonių apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo reikalavimų apraše, Gamtinių dujų įmonių apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo reikalavimų apraše, Elektros energetikos įmonių apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo reikalavimų apraše, Reguluojamosios veiklos ataskaitų patikros techninėje užduotyje ir kituose teisės aktuose, kuriais vadovaujantis Įmonė organizuoja ir tvarko savo reguliuojamos veiklos apskaitą.</p>

Eil. Nr.	Išvados, pasiūlymai ir pastabos	Išvadų, pasiūlymų ir pastabų vertinimai, komentarai bei pataisytų punktų siūloma redakcija
3.5.	<p><i>9.4. Audito įmonė, esant poreikiui, gali konsultuotis su Taryba Patikros atlikimo klausimais.</i></p> <p>Atsižvelgiant į tai, kad Projekte nurodomos procedūros yra naujos tiek audito įmonėms, tiek įmonėms, kurios bus tikrinamos, taip pat įvertinus tai, kad dalis reikalavimų Reguluojamų veiklų apskaitos sistemai sukonkretinami šiuo Projektu, Bendrovė siūlo Projekto 8 punkte numatyti įmonėms galimybę konsultuotis su Taryba Patikros atlikimo klausimais.</p>	<p>Komentaras.</p> <p>Įmonėms galimybę konsultuotis su Taryba užtikrina Tarybos nuostatai, kuriais remiantis, Taryba įpareigota, Viešojo administravimo įstatymo nustatyta tvarka, teikti ūkio subjektams konsultacijas ir kitokią metodinę pagalbą.</p>
3.6.	<p><i>10.1. Bendrieji reikalavimai:</i></p> <p><i>10.1.1. RAS taikomi principai, metodai ir tvarkos turi būti tinkamai, aiškiai ir išsamiai aprašyti Sistemos apraše.</i></p> <p><i>10.1.2. Atsakomybė už RAS tinkamumą ir efektyvumą turi būti aiškiai apibrėžta ir komunikauta.</i></p> <p>Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 6 punkte nurodoma, kad teisėkūroje turi būti, be kita ko, vadovaujama aiškumo principu, reiškiančiu, kad teisės aktuose nustatytas teisinis reguliavimas turi būti logiškas, nuoseklus, glaustas, suprantamas, tikslus, aiškus ir nedviprasmiškas. Pažymėtina, kad Reguliavimo apskaitos sistemos patikros techninėje užduotyje nėra detalizuota, kokie RAS taikomi principai, metodai ir tvarkos bus pripažintos aiškiai ir išsamiai aprašytos RAS apraše ir kokius reikalavimus turi atitikti, kad būtų galima tvirtinti, jog aiškiai ir išsamiai aprašyta. Bendrovės nuomone, tai yra abstrakti nuostata ir siekiant išvengti skirtingų interpretacijų, siūlome pateikti objektyvius vertinimo kriterijus, apibrėžiančius „tinkamumą“ ir „aiškumą“.</p> <p>Papildomai prašome paaiškinti, kur ir kokia konkrečiai informacija turi būti komunikuojama pagal Projekto 10.1.2. papunktyje minimą atsakomybę už RAS tinkamumą ir efektyvumą.</p>	<p>Komentaras.</p> <p>Kiekvieno reikalavimo vertinimo kriterijai ir rekomendacijos jų vertinimui pateikti Patikros 1 Priedo lentelėje Nr. 1.</p>
3.7.	<p><i>10.2.1. RAS turi užtikrinti, kad IMNT duomenys yra apskaitomi naudojant <u>tinkamus</u> įrankius, metodikas ir procesus.</i></p> <p><i>10.3.1. RAS turi užtikrinti, kad pajamos yra apskaitomos naudojant <u>tinkamus</u></i></p>	<p>Komentaras.</p> <p>Projekto 3.1 papunktyje nurodytas tikslas nėra vienintelis RAS patikros tikslas.</p>

Eil. Nr.	Išvados, pasiūlymai ir pastabos	Išvadų, pasiūlymų ir pastabų vertinimai, komentarai bei pataisytų punktų siūloma redakcija
	<p><i>įrankius, metodikas ir procesus.</i></p> <p><i>10.4.1. RAS turi užtikrinti, kad DU sąnaudos yra apskaitomos naudojant tinkamus įrankius, metodikas ir procesus.</i></p> <p><i>10.5.1. RAS turi užtikrinti, kad sąnaudos yra apskaitomos naudojant <u>tinkamus</u> įrankius, metodikas ir procesus.</i></p> <p>Elektros energetikos įmonių apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo reikalavimų apraše, patvirtintame Tarybos 2018 m. gruodžio 21 d. nutarimu Nr. O3E-468 ir Gamtinių dujų įmonių apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo reikalavimų apraše, patvirtintame Tarybos 2018 m. gruodžio 21 d. nutarimu Nr. O3E-464 „ (toliau – Tarybos RAS aprašai) nėra apibrėžta, kokie įrankiai yra „tinkami“ duomenims apskaityti. Atsižvelgiant į RAS patikros tikslą, nurodytą Projekto 3.1 papunkte: „Atlikti riboto užtikrinimo patikrinimą, kurio metu, vadovaujantis nustatytais kriterijais, būtų įvertinta Įmonės reguliuojamos apskaitos sistemos (toliau– RAS) atitiktis taikytiniems reguliuojamąją veiklą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimams“, reikalavimai, nurodyti atitinkamuose Projekto papunkčiuose, neatitinka reguliuojamąją veiklą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų ir yra pertekliniai. Bendrovės nuomone, Projekto tikslas nėra reglamentuoti RAS reikalavimų, todėl tai ne šios Techninės užduoties dalykas.</p>	<p>Tarybos RAS aprašai įpareigoja Įmones suformuoti tokią reguliavimo apskaitos sistemą, kuri leistų pateikti šiuose aprašuose nurodytą informaciją ir visiškai įsitikinti apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo taisyklių bei principų įgyvendinimu.</p> <p>Tarybai kilus pagrįstų įtarimų, kad Įmonės tvarkoma reguliavimo apskaitos sistema neatitinka šių reikalavimų gali būti inicijuojama RAS patikra, siekiant ne tik įvertinti Įmonės RAS atitiktį teisės aktų reikalavimams bet ir pateikti rekomendacijas nustatytų neatitikimų šalinimui (Projekto 3.2 papunktis).</p> <p>Siekiant pateikti rekomendacijas nustatytų neatitikimų šalinimui, būtina identifikuoti neatitikimų susiformavimo priežastis, o tam reikalingas atskirų RAS elementų (įrankių, metodikų ir procesų) įvertinimas.</p>
3.8.	<p><i>Projekto 1 punktas.</i></p> <p><i>11. Vertinant Įmonės RAS atitiktį taikytinam reikalavimui, turi būti atsižvelgiama į:</i></p> <p><i>11.1. Tarybos sprendime dėl Patikros atlikimo nurodytus pastebėjimus;</i></p> <p><i>11.2. RVA patikros rezultatus;</i></p> <p><i>11.3. Vertinimo kriterijų reikšmių nustatymo rezultatus;</i></p> <p><i>11.4. Įdiegtas alternatyvias priemones reikalavimui užtikrinti;</i></p> <p><i>11.5. Įmonės dydį, kompleksiskumą.</i></p>	<p>Komentaras.</p> <p>Patikros 1 Priedo 10 punkte nurodyta, kad RAS atitiktis reguliuojamąją veiklą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimams gali būti užtikrinta skirtingais būdais. Įmonės dydis, kompleksiskumas, veiklos specifiška yra tipiniai veiksniai tiesiogiai įtakoiantys konkrečių RAS įgyvendinimo būdų pasirinkimą.</p>

Eil. Nr.	Išvados, pasiūlymai ir pastabos	Išvadų, pasiūlymų ir pastabų vertinimai, komentarai bei pataisytų punktų siūloma redakcija
	Bendrovė prašo Tarybos paaiškinti, kaip įmonės dydis ir kompleksiskumas yra susijęs su RAS reikalavimų taikymu ir atitikimu reguliuojamąją veiklą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimams.	
3.9.	<p><i>12.1. Įmonės RVA ar kituose Tarybos nurodytuose reguliavimo apskaitos rezultatuose buvo nustatyti esminiai neatitikimai, susiję su atitinkamo reikalavimo įgyvendinimu ir RAS patikros metu neatitikimai nėra sistemiskai pašalinti.</i></p> <p>Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 6 punkte nurodoma, kad teisėkūroje turi būti, be kita ko, vadovaujamosi aiškumo principu, reiškiančiu, kad teisės aktuose nustatytas teisinis reguliavimas turi būti logiškas, nuoseklus, glaustas, suprantamas, tikslus, aiškus ir nedviprasmiškas. Pažymėtina, kad Projekte nėra nurodyta, kokie neatitikimai yra laikomi <i>esminiais</i>. Bendrovė siūlo numatyti esminio neatitikimo reikšmę, naudojant tam tikrą procentą nuo reguliuojamos veiklos pajamų ar įtakai kainai pokyčiu.</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies. Patikslintas 12.1 punktas.</p> <p>Neatitikimo svarba neapsiriboja įtaka Įmonės pajamoms ar reguliuojamų paslaugų kainai pvz. neatitikimas gali būti susijęs su sąnaudomis naudojamomis palyginamiesiems rodikliams apskaičiuoti. Atitinkamai, neatitikimo svarbą nebūtų tikslinga susieti su konkrečiu rodikliu.</p>
3.10.	<p>15.3. Pateikti neatitikimų šalinimo ir RAS tobulinimo rekomendacijas atsižvelgiant tiek į trumpalaikę, tiek į ilgalaikę perspektyvą (jei taikytina).</p> <p>Atsižvelgiant į tai, kad tam tikrus rekomenduojamus pokyčius būtų sunku įgyvendinti trumpalaikėje perspektyvoje, ir siekiant išvengti skirtingų interpretacijų, Bendrovė siūlo patikslinti punktą numatant, neatitikimo šalinimo ir RAS tobulinimo rekomendacijos kompleksiskumą, nurodant atskirai, kas turi būti taikoma trumpalaikėje ir kas turi būti taikoma ilgalaikėje perspektyvoje.</p>	<p>Komentaras. Priedo Nr 1. Papunktyje 14.1 nurodoma, kad rekomendacijomis siekiama ištaisyti nustatytus reguliuojamosios apskaitos neatitikimus iki artimiausio ataskaitinio laikotarpio RVA pateikimo Tarybai datos (trumpalaikė perspektyva). Priedo Nr 1. Papunktyje 14.2 nurodoma, kad rekomendacijomis siekiama įgyvendinti sisteminius ir ilgalaikius RAS tobulinimo sprendimus (ilgalaikė perspektyva). Konkrečios neatitikimų šalinimo rekomendacijos priklausys nuo nustatytų neatitikimų pobūdžio, susiformavimo priežasčių, Įmonės specifikos ir pan.</p>
3.11.	<p><i>K1.1.2.</i> Bendrovė prašo patikslinti komentaruose nurodytą RVA patikros TU 8.1.6 priedo nuorodą, kadangi Tarybos 2019 m. rugsėjo 2 d. nutarime Nr. O3E-386 „Dėl reguliuojamos veiklos ataskaitų patikros techninės užduoties patvirtinimo“ nurodyto</p>	<p>Atsižvelgta. Patikslintas kriterijaus K.1.1.2 komentaro aprašymas</p>

Eil. Nr.	Išvados, pasiūlymai ir pastabos	Išvadų, pasiūlymų ir pastabų vertinimai, komentarai bei pataisytų punktų siūloma redakcija
	priedo nėra.	
3.12.	<p><i>K.1.1.1. Sistemos apraše pateikiamas detalus kiekvieno Įmonės verslo vieneto paslaugų (produktų) sąrašas ir paslaugos (produkto) aprašymas.</i></p> <p><i>K.1.1.2. Sistemos apraše pateikiamas Įmonės parengtas ir veikloje naudojamas detalus, veiklos poreikiams pritaikytas pajamų, sąnaudų ir ilgalaikio turto sąskaitų planas, leidžiantis Įmonei įgyvendinti Aprašo reikalavimus reguliavimo (apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo) apskaitos srityje.</i></p> <p><i>K.2.1.4. Įmonė tinkamai ir laiku šalina trūkumus susijusius su reikalavimų IMNT apskaitai įgyvendinimu.</i></p> <p><i>K.2.5.1. Sistemos apraše pateikiama aiški ir pakankamai detali pirminio IMNT paskirties priskyrimo metodika nurodanti kokiais kriterijais remiantis vykdomas pirminis IMNT paskirties priskyrimas.</i></p> <p><i>K.2.6.2. Sistemos apraše pateikiama detali IMNT paskirstymo kriterijų reikšmių apskaičiavimo metodika (algoritmas).</i></p> <p><i>K.4.3.1. Sistemos apraše pateikiama aiški ir pakankamai detali pirminio DU sąnaudų priskyrimo metodika, nurodanti kokiais kriterijais remiantis vykdomas pirminis DU sąnaudų priskyrimas.</i></p> <p><i>K.5.5.1. Sistemos apraše pateikiama aiški ir pakankamai detali pirminio sąnaudų priskyrimo metodika, nurodanti kokiais kriterijais remiantis vykdomas pirminis sąnaudų priskyrimas.</i></p> <p>Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 6 punkte nurodoma, kad teisėkūroje turi būti, be kita ko, vadovujamasi aiškumo principu, reiškiančiu, kad teisės aktuose nustatytas teisinis reguliavimas turi būti logiškas, nuoseklus, glaustas, suprantamas, tikslus, aiškus ir nedviprasmiškas. Pažymėtina, kad Projekte nėra numatyta, kokius kriterijus atitinkanti informacija yra laikoma RAS <i>detali, tinkama ir aiški</i>.</p> <p>Papildomai norime atkreipti dėmesį, kad Projektas yra įstatymą įgyvendinantis teisės aktas, kuriame, Bendrovės nuomone, turėtų būti nustatyti aiškiai apibrėžti ir objektyvūs vertinimo reikalavimai, siekiant išvengti skirtingų interpretacijų ir subjektyvumo. Pagal Projekto punktus, nėra aišku, kokio detalumo turi būti sąrašai ir aprašymai, metodikos, Įmonės pajamų, sąnaudų ir ilgalaikio turto sąskaitų</p>	<p>Atsižvelgta.</p> <p>Papildytos, patikslintos rekomendacijos kriterijų vertinimui (Patikros 1 Priedo lentelė Nr. 1.).</p>

Eil. Nr.	Išvados, pasiūlymai ir pastabos	Išvadų, pasiūlymų ir pastabų vertinimai, komentarai bei pataisytų punktų siūloma redakcija
	planas, kada yra laikoma tinkamai ir laiku pašalintas trūkumas, susijęs su reikalavimų IMNT apskaitai įgyvendinimu ir kt.	
3.13.	<p><i>K.1.2.1. Už RAS atsakingi asmenys yra aiškiai identifikuoti, o jų funkcijos nustatytos pareigybinuose nuostatuose.</i></p> <p>Elektros energetikos įmonių apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo reikalavimų apraše, patvirtintame Tarybos 2018 m. gruodžio 21 d. nutarimu Nr. O3E-468 ir Gamtinių dujų įmonių apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo reikalavimų apraše, patvirtintame Tarybos 2018 m. gruodžio 21 d. nutarimu Nr. O3E-464 nėra nurodymo aiškiai identifikuoti už RAS atsakingus asmenis ir jų funkcijas numatyti pareigybinuose nuostatuose. Atsižvelgiant į RAS patikros tikslą, nurodytą Projekto 3.1 papunkte: „Atlikti riboto užtikrinimo patikrinimą, kurio metu, vadovaujantis nustatytais kriterijais, būtų įvertinta Įmonės reguliuojamos apskaitos (toliau – RAS) sistemos atitiktis taikytiniams reguliuojamąją veiklą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimams“, reikalavimas nurodyti už RAS atsakingus asmenis ir jų funkcijas nustatyti pareigybinuose nuostatuose neatitinka reguliuojamąją veiklą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų ir yra perteklinis. Bendrovės nuomone, Projekto tikslas nėra reglamentuoti RAS reikalavimus, todėl tai neturėtų būti šios Techninės užduoties dalykas.</p>	<p>Komentaras.</p> <p>Aiškiai apibrėžta ir komunikuota atsakomybė už RAS tinkamumą ir efektyvumą yra vienas iš sisteminių sprendimų, kuriuo gali būti užtikrinama atitiktis susijusiam reikalavimui, tačiau nėra įpareigojantis (privalomas). Patikros 1 Priedo 10 punkte nurodyta, kad RAS atitiktis reguliuojamąją veiklą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimams gali būti užtikrinta skirtingais būdais. Reikšmės „Netaikoma praktika“ priskyrimas vienam ar keliems vertinimo kriterijams nereiškia, kad atitiktis susijusiam reikalavimui yra neužtikrinta.</p>
3.14.	<p>K.2.5.2. Pirminio IMNT paskirties priskyrimo procese dalyvauja reikiamas kompetencijas turintis personalas.</p> <p>K.4.3.2. Pirminio DU priskyrimo procese dalyvauja reikiamas kompetencijas turintis personalas.</p> <p>Pažymėtina, kad Projekte nėra pateikta, kokius kriterijus atitinkantis personalas yra laikomas turintis reikiamas kompetencijas – manytina, jog tai tikslinga nurodyti. Papildomai norime atkreipti dėmesį, kad Tarybos RAS aprašuose nėra numatyto reikalavimo dėl personalo kompetencijų</p>	<p>Komentaras.</p> <p>Tiek K.2.5.2 tiek K.4.3.2 kriterijaus komentaruose (1 Priedas, Lentelė Nr. 1) nurodyta ne tik koks personalas gali būti laikomas turinčiu reikiamas kompetencijas, bet ir alternatyvios reikalavimo užtikrinimo priemonės (objektyvūs pirminio priskyrimo kriterijai).</p> <p>Pakankamas reikiamas kompetencijas turinčio personalo dalyvavimas pirminio priskyrimo procese yra vienas iš sisteminių sprendimų, kuriuo gali būti užtikrinama atitiktis susijusiam reikalavimui, tačiau nėra</p>

Eil. Nr.	Išvados, pasiūlymai ir pastabos	Išvadų, pasiūlymų ir pastabų vertinimai, komentarai bei pataisytų punktų siūloma redakcija
		<p>įpareigojantis (privalomas).</p> <p>Patikros 1 Priedo 10 punkte nurodyta, kad RAS atitiktis reguliuojamąją veiklą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimams gali būti užtikrinta skirtingais būdais. Reikšmės „Netaikoma praktika“ priskyrimas vienam ar keliems vertinimo kriterijams nereiškia, kad atitiktis susijusiam reikalavimui yra neužtikrinta.</p>
3.15.	<p><i>K.2.1.1. Yra parengta ir naudojama formali, Įmonės poreikius, dydį, kompleksiskumą ir pan. atitinkanti, tvarka (procedūra) skirta užtikrinti visų, IMNT reguliuojamos veiklos apskaitai taikytinų, reikalavimų įgyvendinimą bei numatanti tam naudojamas metodikas, įrankius, procesus ir atsakingus asmenis.</i></p> <p><i>K.2.2.1. Informacija apie IMNT duomenų perkėlimo eigą pateikiama Sistemos apraše.</i></p> <p><i>K.2.4.1. Sistemos apraše pateikiama aiški ir pakankamai detali IMNT nusidėvėjimo apskaičiavimo metodika, nurodanti nusidėvėjimo apskaičiavimo pradžios momentą, normatyvus, atliktų turto pagerinimų nusidėvėjimo apskaitą, su Taryba nesuderinto turto nusidėvėjimo apskaitą ir pan.</i></p> <p><i>K.3.1.1. Yra parengta ir naudojama formali, Įmonės poreikius, dydį, kompleksiskumą ir pan. atitinkanti, tvarka (procedūra) skirta užtikrinti visų, pajamų reguliuojamos veiklos apskaitai taikytinų, reikalavimų įgyvendinimą bei numatanti tam naudojamas metodikas, įrankius, procesus ir atsakingus asmenis.</i></p> <p><i>K.3.2.1. Informacija apie pajamų duomenų perkėlimo iš BA eigą pateikiama Sistemos apraše.</i></p> <p><i>K.4.1.1. Yra parengta ir naudojama formali, Įmonės poreikius, dydį, kompleksiskumą ir pan. atitinkanti, tvarka (procedūra) skirta užtikrinti visų, DU reguliuojamos veiklos apskaitai taikytinų, reikalavimų įgyvendinimą bei numatanti tam naudojamas metodikas, įrankius, procesus ir atsakingus asmenis.</i></p> <p><i>K.4.2.1. Informacija apie DU duomenų perkėlimo iš BA eigą pateikiama Sistemos apraše.</i></p> <p><i>K.5.1.1. Yra parengta ir naudojama formali, Įmonės poreikius, dydį,</i></p>	<p>Komentaras.</p> <p>Vidinių tvarkų (procedūrų) pakankamumas yra vienas iš sisteminių sprendimų, kuriuo gali būti užtikrinama atitiktis susijusiems reikalavimams tačiau nėra įpareigojantis (privalomas).</p> <p>Patikros 1 Priedo 10 punkte nurodyta, kad RAS atitiktis reguliuojamąją veiklą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimams gali būti užtikrinta skirtingais būdais. Reikšmės „Netaikoma praktika“ priskyrimas vienam ar keliems vertinimo kriterijams nereiškia, kad atitiktis susijusiam reikalavimui yra neužtikrinta.</p> <p>Svarbu: Atitikties vertinamas nėra savitiksliis, jis atliekamas tik esant objektyviam poreikiui t.y. Tarybai kilus pagrįstų įtarimų, kad Įmonės tvarkoma RAS neatitinka teisės aktuose įtvirtintų reikalavimų, ar paaiškėja aplinkybės dėl</p>

Eil. Nr.	Išvados, pasiūlymai ir pastabos	Išvadų, pasiūlymų ir pastabų vertinimai, komentarai bei pataisytų punktų siūloma redakcija
	<p><i>kompleksiškumą ir pan. atitinkanti, tvarka (procedūra) skirta užtikrinti visų, sąnaudų reguliuojamos veiklos apskaitai taikytinų, reikalavimų įgyvendinimą bei numatanti tam naudojamas metodikas, įrankius, procesus ir atsakingus asmenis.</i></p> <p>Tarybos RAS aprašuose nėra numatyta, kad Įmonė turi turėti tvarkas (procedūras) Projekto punktuose prašomų reikalavimų įgyvendinimui. Atsižvelgiant į RAS patikros tikslą, nurodytą Projekto 3.1 papunkte: „Atlikti riboto užtikrinimo patikrinimą, kurio metu, vadovaujantis nustatytais kriterijais, būtų įvertinta Įmonės reguliuojamos apskaitos sistemos (toliau– RAS) atitiktis taikytiniems reguliuojamąją veiklą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimams“, reikalavimai nurodyti atitinkamuose Projekto papunkčiuose neatitinka reguliuojamąją veiklą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų ir yra pertekliniai bei ne šios techninės užduoties dalykas. Bendrovės nuomone, tokių tvarkų, metodikų ir duomenų perkėlimo eigų aprašymas padidintų Bendrovės administracinę naštą, todėl siūlome papildyti Tarybos RAS aprašus, arba paruošti metodines gaires, kuriuose būtų nurodytos tvarkos, procesai, reikalavimai įrankiams RVA ruošimui.</p>	<p>netinkamai vykdomos reguliuojamosios veiklos.</p>
3.16.	<p><i>K.2.2.3. Vykdomas periodinis RAS turto sąraše nurodytos bendros IMNT įsigijimo savikainos sutikrinimas su BA turto sąrašo duomenimis. Skirtumai analizuojami ir validuojami.</i></p> <p><i>K.2.3.6. Vykdomas periodinis RAS turto sąraše nurodytos bendros nenaudojamo turto įsigijimo vertės palyginimas su FA atskleidžiama informacija . Skirtumai analizuojami ir validuojami.</i></p> <p><i>K.3.2.3. Vykdomas periodinis RVA nurodytos bendros pajamų sumos sutikrinimas su BA duomenimis. Skirtumai analizuojami ir validuojami.</i></p> <p><i>K.4.2.3. Vykdomas periodinis DU sąnaudų RVA sutikrinimas su BA duomenimis. Identifikuoti skirtumai analizuojami ir validuojami.</i></p> <p>Bendrovė prašo Tarybos paaiškinti, ar ataskaitų teikimo periodiškumas, numatytas Elektros energetikos įmonių apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo reikalavimų aprašo, patvirtintame Tarybos 2018 m. gruodžio 21 d. nutarimu Nr. O3E-468, 40 ir 41 punktuose ir Gamtinių dujų įmonių apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo reikalavimų apraše, patvirtintame Tarybos 2018 m. gruodžio 21 d.</p>	<p>Komentaras.</p> <p>Periodinis reguliuojamosios apskaitos informacijos sutikrinimas su buhalterinės apskaitos informacija yra vienas iš sisteminių sprendimų, kuriuo gali būti užtikrinama atitiktis susijusiems reikalavimams tačiau nėra įpareigojantis (privalomas).</p> <p>Patikros 1 Priedo 10 punkte nurodyta, kad RAS atitiktis reguliuojamąją veiklą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimams gali būti užtikrinta skirtingais būdais. Reikšmės „Netaikoma praktika“ priskyrimas vienam ar keliems vertinimo kriterijams nereiškia, kad atitiktis susijusiam</p>

Eil. Nr.	Išvados, pasiūlymai ir pastabos	Išvadų, pasiūlymų ir pastabų vertinimai, komentarai bei pataisytų punktų siūloma redakcija
	<p>nutarimu Nr. O3E-464, 39 ir 40 punktuose atitinka Projekto punktuose numatytus periodiškumo tikrinimo reikalavimus, kadangi iš nuostatų nėra aišku, koku periodiškumu turi būti atliekamas sutikrinimas.</p>	<p>reikalavimui yra neužtikrinta.</p>
	<p><i>K.2.3.9. Įdiegtos sisteminės priemonės užtikrinančios korektišką LRAIC turto apskaitą.</i></p> <p><i>K.2.4.3. Vykdomas periodinis LRAIC turto vienetų metinių nusidėvėjimo sąnaudų palyginimas su ataskaitinio laikotarpio LRAIC modelio detalizuojančio turto sąrašo duomenimis. Skirtumai analizuojami ir validuojami.</i></p> <p>Tarybos RAS aprašuose nėra numatyta, kaip Įmonė turi vykdyti LRAIC turto apskaitą, todėl Bendrovei nėra aišku, kokia LRAIC turto apskaita pagal Projekto reikalavimus yra laikoma korektiška.</p> <p>Bendrovė 2020 m. balandžio 6 d. raštu Nr. 20KR-SD-3419 „Dėl LRAIC apskaitos modelio naujam reguliavimo periodui“ pateikė Tarybai pastebėjimą, kad nenumatytas aiškus LRAIC fakto apskaitos principas bei aiškiai neapibrėžtas fakto vertinimo mechanizmas Tarybos patvirtintuose norminiuose dokumentuose sukelia neaiškumų bei interpretacijų dėl pelno, viršijančio leistiną grąžą dydžio, skaičiavimo. Taip pat, atkreiptinas dėmesys, kad reikalinga aiški ir sutarta, optimali, papildomų administravimo sąnaudų duomenų surinkimui negeneruojanti duomenų struktūra, kuri apibrėžtų koku detalumu (linijoms, inventoriniams numeriams, projektams, turto grupėms ar kt.) nustatomas finansavimas ir koku detalumu turi būti teikiamas faktas, kad Bendrovė tinkamai pasiruoštų ir pertvarkytų kaupiamų duomenų struktūrą ir atliktų reikalingus informacinių sistemų pokyčius ir galėtų pateikti informaciją pagal Tarybos norminiuose dokumentuose numatytą struktūrą“.</p> <p>Atsižvelgiant į RAS patikros tikslą, nurodytą Projekto 3.1 papunktyje: „Atlikti riboto užtikrinimo patikrinimą, kurio metu, vadovaujantis nustatytais kriterijais, būtų įvertinta Įmonės reguliuojamos apskaitos sistemos (toliau– RAS) atitiktis taikytiniems reguliuojamąją veiklą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimams“, Projekto reikalavimas neatitinka reguliuojamąją veiklą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų ir yra perteklinis bei ne šios užduoties</p>	<p>Komentaras. LRAIC turto apskaitos specifikos aiškinimas nėra šios viešosios konsultacijos objektas.</p>

Eil. Nr.	Išvados, pasiūlymai ir pastabos	Išvadų, pasiūlymų ir pastabų vertinimai, komentarai bei pataisytų punktų siūloma redakcija
	<p>dalykas. Bendrovės nuomone, reikalingas aiškus ir nedviprasmiškas, nekeliantis diskusijų bei ginčų, vienodai suprantamas, reglamentuotas Tarybos norminiais dokumentais LRAIC fakto apskaitos ir fakto vertinimo principo reglamentavimas Tarybos norminiuose dokumentuose – Elektros energetikos įmonių apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo reikalavimų apraše bei Elektros energijos perdavimo, skirstymo ir visuomeninio tiekimo paslaugų bei visuomeninės kainos viršutinės ribos nustatymo metodikoje.</p>	
3.17.	<p><i>K.2.6.3. RAS užtikrina, kad RVA parengimo metu naudojami SA nurodyti IMNT paskirstymo kriterijai ir pagal Sistemos aprašo nuostatas apskaičiuotos jų reikšmės.</i></p> <p><i>K.4.4.3. RAS užtikrina, kad RVA parengimo metu naudojami Sistemos apraše nurodyti DU sąnaudų paskirstymo kriterijai ir pagal Sistemos aprašo nuostatas apskaičiuotos jų reikšmės.</i></p> <p>Siūlytina detalizuoti šiuos momentus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - „SA“ sąvoką, kadangi šio trumpinio paaiškinimo nėra Projekto vartojamų santrumpų ir sąvokų sąrašė; - kriterijus, kurie įvertina, kad procesas yra laikomas pakankamai automatizuotas; - ar ataskaitos teikimo periodiškumas, numatytas Tarybos RAS aprašuose atitinka Projekto punkte numatytą periodišką, kadangi iš nuostatos nėra aišku, kokių periodiškumu turi būti atliekamas palyginimas. <p>Laikantis Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 str. 2 d. 6 p. reikalavimų, pažymėtina, kad Projekte nėra pateikta, kokius kriterijus atitinkantis turto sąrašas yra laikomas pakankamai automatizuotas.</p> <p>Papildomai norime atkreipti dėmesį, kad Projektas yra įgyvendinamasis teisės aktas, todėl jame tikslinga detalizuoti nustatyti objektyvius vertinimo reikalavimus, siekiant išvengti skirtingų interpretacijų ir subjektiškumo.</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Patikslintas vertinimo kriterijaus K.2.6.3 aprašymas.</p> <p>Rekomendacijos kriterijaus vertinimui yra skirtos iliustruoti tipinius, „geros praktikos“ sprendimus, kuriais gali būti užtikrinama atitiktis susijusiam reikalavimui, tačiau nėra įpareigojančios.</p> <p>Patikros 1 Priedo 10 punkte nurodyta, kad RAS atitiktis reguliuojamąją veiklą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimams gali būti užtikrinta skirtingais būdais. Reikšmės „Netaikoma praktika“ priskyrimas vienam ar keliems vertinimo kriterijams nereiškia, kad atitiktis susijusiam reikalavimui yra neužtikrinta.</p>
3.18.	<p><i>K.4.3.4. RAS užtikrina, kad kiekvienam DU vienetui būtų atliktas pirminis paskirties priskyrimas.</i></p>	<p>Atsižvelgta.</p>

Eil. Nr.	Išvados, pasiūlymai ir pastabos	Išvadų, pasiūlymų ir pastabų vertinimai, komentarai bei pataisytų punktų siūloma redakcija
	Bendrovė prašo Tarybos paaiškinti sąvoką „DU vienetas“.	
3.19.	<p><i>R.5.1. RAS turi užtikrinti, kad DU sąnaudos yra apskaitomos naudojant tinkamus įrankius, metodikas ir procesus.</i></p> <p>DU sąnaudų patikros procedūros aprašytos reikalavimų 4 dalyje, o 5 dalyje aprašomi sąnaudų reikalavimai, dėl to siūlome pakoreguoti netikslumą ir patikslinti reikalavimo pavadinimą.</p> <p>Šio punkto pavadinimas nėra korektiškas ir REGULIAVIMO APSKAITOS SISTEMOS PATIKROS TECHNINĖS UŽDUOTIES 2 PRIEDO A ir B LENTELESE.</p>	Atsižvelgta.
3.20.	<p>K.6.2.1. Duomenų perkėlimas iš RVA į DSAIS vykdomas naudojant tinkamus įrankius ir procesus</p> <p>Bendrovė atkreipia dėmesį, kad šiai dienai DSAIS nėra lanksti ir patogi sistema ataskaitų teikimui, trūksta funkcionalumo ir tai kelia riziką duomenų pateikimo tikslumui. Bendrovė 2020 m. gegužės 18 d. raštu nr. 20KR-SD-4671 „Dėl reguliuojamos veiklos ataskaitų už 2019 ataskaitinius metus” prašė Tarybos atkreipti dėmesį į su ataskaitų teikimu kylančias DSAIS problemas: pvz: ataskaitų formos yra didelės apimties ir nėra galimybės matyti visų duomenų kartu su stulpelių bei eilučių pavadinimais, nėra galimybės naudoti visų „MS Excel” funkcijų, tokių kaip visos ląstelės turinio matymas, kadangi patalpintuose šablonuose nėra galimybės praplėsti ląstelės, nėra galimybės pagal standartizuotą šabloną įkelti ataskaitas, nes DSAIS nepripažįsta kaip nustatytos formos ataskaitos ir pan., kurių išsprendimas leistų Bendrovei sukurti efektyvius įrankius ir procesus duomenų perkėlimui į DSAIS.</p>	<p>Komentaras.</p> <p>DSAIS yra nuolat ir kryptingai tobulinama sistema.</p>
4.	UAB „Vilniaus vandenys“ (2020 m. rugpjūčio 14 d. raštas)	
4.1.	Patikros projekto 10.3.1, 10.4.1, 10.5.1 punktuose nurodyta, kad „10.3.1. RAS turi užtikrinti, kad pajamos yra apskaitomos naudojant tinkamus įrankius, metodikas ir procesus.“, „10.4.1. RAS turi užtikrinti, kad DU sąnaudos yra apskaitomos naudojant tinkamus įrankius, metodikas ir procesus.“, „10.5.1. RAS turi užtikrinti, kad sąnaudos yra apskaitomos naudojant tinkamus įrankius, metodikas ir procesus.“, lentelės R.3.1, R.4.1. ir R.5.1 eilutėse numatyta, kad „R.3.1. RAS turi užtikrinti, kad pajamos yra	<p>Komentaras.</p> <p>Patikros projekto 3.1 papunktyje nurodyta, kad Patikros paskirtis yra įvertinti Įmonės reguliuojamos apskaitos sistemos (toliau – RAS) atitiktį taikytiniams reguliuojamąjį</p>

Eil. Nr.	Išvados, pasiūlymai ir pastabos	Išvadų, pasiūlymų ir pastabų vertinimai, komentarai bei pataisytų punktų siūloma redakcija
	<p>apskaitomos naudojant tinkamus įrankius, metodikas ir procesus“, „R.4.1. RAS turi užtikrinti, kad DU duomenys yra apskaitomi naudojant tinkamus įrankius, metodikas ir procesus.“, „R.5.1. RAS turi užtikrinti, kad sąnaudos yra apskaitomos naudojant tinkamus įrankius, metodikas ir procesus.“, „K.5.1.2. Registruojant sąnaudas BA sistemiškai kaupiami visi reguliuojamai apskaitai reikalingi požymiai.“.</p> <p>Pajamų apskaita, Darbo užmokesčių sąnaudų ir kitų sąnaudų apskaita yra įmonių buhalterinės (finansinės) apskaitos sistemos/proceso dalis, atitinkamai įmonių naudojamos metodikos, įrankiai, procesai ir atsakingi asmenys yra sudėlioti taip, kad buhalterinė/finansinė apskaita atitiktų Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės įstatymą, Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymą, taip pat Tarptautinius finansinės apskaitos standartus ir Tarptautinius apskaitos standartus. Pagal Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo bei paviršinių nuotekų tvarkymo paslaugų įmonių apskaitos atskyrimo ir susijusių reikalavimų aprašo (toliau – Apskaitos atskyrimo aprašas) 5 punktą „5. Aprašas netaikomas organizuojant ir tvarkant buhalterinę apskaitą ir rengiant finansines ataskaitas Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės įstatyme bei Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatyme nustatyta tvarka.“ Ir 18 punktą „18. Ūkio subjektas veikloje patiriamas sąnaudas nustato vadovaudamasis buhalterinės apskaitos registrų įrašais, pagal kuriuos buvo sudarytas finansinių ataskaitų rinkinys, išskyrus ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudas. Perkeldamas duomenis iš buhalterinės apskaitos registrų į reguliavimo apskaitos sistemą, Ūkio subjektas privalo...“, Reguliavimo apskaita (RAS) prasideda perkeliant duomenis iš buhalterinės apskaitos registrų, o ne juos apskaitant, todėl RAS negali užtikrinti pajamų, darbo užmokesčio ir sąnaudų apskaitos ir siūlome išbraukti Patikros projekto 10.3.1, 10.4.1, 10.5.1 punktus ir lentelės R.3.1, R.4.1., R.5.1 ir K.5.1.2. dalis.</p>	<p><u>veiklą</u> reglamentuojančių teisės aktų reikalavimams. Atitinkamai, įmonių finansinės apskaitos atitiktis taikytiniams teisės aktų reikalavimams nėra Patikros objektas.</p> <p>Pažangią praktiką taikančių įmonių reguliavimo apskaita prasideda ne perkeliant duomenis iš buhalterinės apskaitos registrų, o duomenų registravimo į buhalterinės apskaitos registrus metu priskiriant duomenims reguliuojamai apskaitai reikalingus požymius (pirminis priskyrimas – Patikros 1 priedo 2.2 punktas).</p>
4.2.	<p>Patikros projekto lentelės K.2.2.2, K.3.2.2, K.5.2.2 dalyse nurodyta, kad „K.2.2.2. RAS užtikrina, kad perkeliant duomenis iš BA nėra perkeliama ir BA klaidos.“, „K.3.2.2. RAS užtikrina, kad perkeliant pajamų duomenis iš BA nėra perkeliama ir BA klaidos.“, „K.5.2.2. RAS užtikrina, kad perkeliant sąnaudų duomenis iš BA nėra perkeliama ir BA klaidos.“.</p>	<p>Komentaras. Tipinis (ne vienintelis) buhalterinės klaidos perkeliama į RVA pavyzdys - buhalterinės apskaitos registruose neužregistruoti finansinių ataskaitų audito metu atlikti finansinių ataskaitų koregavimai t.y. klaidos</p>

Eil. Nr.	Išvados, pasiūlymai ir pastabos	Išvadų, pasiūlymų ir pastabų vertinimai, komentarai bei pataisytų punktų siūloma redakcija
	<p>Buhalterinės apskaitos (BA) klaidos yra finansinio audito dalis, pagal Apskaitos atskyrimo aprašą („18. Ūkio subjektas veikloje patiriamas sąnaudas nustato vadovaudamasis buhalterinės apskaitos registru įrašais, pagal kuriuos buvo sudarytas finansinių ataskaitų rinkinys, išskyrus PATVIRTINTA UAB „Vilniaus vandenys“ 2020-08-13 Nr. SD20-2453 ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudas. Perkeldamas duomenis iš buhalterinės apskaitos registru į reguliavimo apskaitos sistemą, Ūkio subjektas privalo...“) RAS privalo naudoti ir persikelti buhalterinės apskaitos registru duomenis ir projekto lentelės K.2.2.2, K.3.2.2, K.5.2.2 dalyse nurodyti reikalavimai neįgyvendinami.</p> <p>Todėl siūlome išbraukti Patikros projekto lentelės K.2.2.2, K.3.2.2, K.5.2.2 dalis.</p>	<p>pakoreguotos finansinėse ataskaitose vis dar apskaitomos buhalterinės apskaitos registruose ir perkeliamos į RVA.</p>
4.3.	<p>Patikros projekto lentelės K.6.2.1. dalyje nurodyta, kad „K.6.2.1. Duomenų perkėlimas iš RVA į DSAIS vykdomas naudojant tinkamus įrankius ir procesus.“. DSAIS formos yra užrakinti exceliai, į kuriuos duomenų perkėlimas yra įmanomas tik rankiniu būdu, todėl neaišku kokie įrankiai ir procesai dar gali būti naudojami. Todėl siūlome išbraukti Patikros projekto lentelės K.6.2.1. dalį.</p>	<p>Komentaras. Skirtingos įmonės naudoja skirtingus būdus duomenų perkėlimui iš RVA į DSAIS.</p>
Eil. Nr.	Išvados, pasiūlymai ir pastabos	Išvadų, pasiūlymų ir pastabų vertinimai, komentarai bei pataisytų punktų siūloma redakcija
5.	AB „Amber Grid“ (2020 m. rugpjūčio 25 d. raštas)	
5.1.	<p><i>„RAS turi užtikrinti, kad duomenys RVA ir Duomenų surinkimo ir analizės informacinės sistemos (toliau – DSAIS) formose sutampa.“</i> „RAS turi užtikrinti, kad duomenys RVA ir DSAIS formose sutampa.“</p> <p>Bendrovė nėra DSAIS sistemos savininkė, todėl negali užtikrinti, kad formos (nuo ko priklauso duomenų sutapimas su RAS) visiškai ir identišškai sutaptų. Todėl prašome užtikrinti DSAIS formų atitiktį RVA Apraše patvirtintų ataskaitų formoms, kad Bendrovė sėkmingai galėtų perkelti duomenis arba koreguoti šį reikalavimą.</p>	<p>Komentaras. DSAIS yra nuolat ir kryptingai tobulinama sistema.</p>
5.2.	<p><i>„Sistemos apraše pateikiama aiški ir pakankamai detali IMNT nusidėvėjimo apskaičiavimo metodika, nurodanti nusidėvėjimo apskaičiavimo pradžios momentą, normatyvus, atliktų turto pagerinimų nusidėvėjimo apskaitą, su Taryba nesuderinto turto nusidėvėjimo apskaitą ir pan.“</i></p>	<p>Atsižvelgta. Patikslintas kriterijaus K.2.4.1. aprašymas.</p>

Eil. Nr.	Išvados, pasiūlymai ir pastabos	Išvadų, pasiūlymų ir pastabų vertinimai, komentarai bei pataisytų punktų siūloma redakcija
	Projekto punkte K.2.4.1. RAS elementas nurodytas kaip P, bendrovės vertinimu turėtų būti M.	
5.3.	Tarybos nutarimo „Dėl reguliavimo apskaitos sistemos patikros techninės užduoties patvirtinimo“ projekto 2 punkte numatyta, kad techninė užduotis galios patikros prasidedančioms nuo 2019-01-01. Atkreipiame dėmesį, kad technine užduotimi yra keliami nauji taikytini reikalavimai 2020-08-25 Nr. 7-320-953 į 2020-07-24 Nr. Valstybinė energetikos reguliavimo taryba GAUTA 2020-08-25 Nr. R1-11219__ RAS (III skyrius). Todėl manome, kad techninė užduotis turėtų būti taikoma finansiniams metams, prasidedantiems nuo 2020-01-01.	Komentaras. Technine užduotimi nėra formuojami nauji reikalavimai įmonių reguliavimo apskaitos sistemoms. Reikalavimai atitinka Aprašuose nurodytus principus, kuriais remiantis turi būti vykdomas apskaitos atskyrimas ir sąnaudų paskirstymas.
5.4.	Atkreipiame Tarybos dėmesį į tai, kad Bendrovė remiantis Lietuvos Respublikos Pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų įstatymu yra Perkantysis subjektas, o sudarytos audito paslaugų pirkimo sutartys nenumato galimybės išplėsti audito apimtį, papildomai įtraukiant ir Reguliavimo apskaitos sistemos patikros techninės užduoties atlikimą. Tarybai priėmus sprendimą tokią patikrą atlikti, Bendrovė turėtų įvykdyti papildomų audito paslaugų pirkimo procedūras. Dėl šios priežasties patikros atlikimo terminai gali ženkliai vėluoti.	Patikros atlikimo terminai yra numatyti Respublikos energetikos įstatymo 16 ¹ straipsnio 3 dalyje ir Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo 33 straipsnio 11 dalyje. Techninės užduoties projekte negalima numatyti kitokių terminų, nei tai numato aukštesnę teisinę galią turintys teisės aktai.
6.	UAB „Ignitis“ (2020 m. rugpjūčio 25 d. raštas)	
6.1.	Bendrovės nuomone, iš Projekto lentelėje Nr.1. pateiktų reikalavimo Nr. R.2.3. vertinimo kriterijų punktų K.2.3.3., K.2.3.4., K.2.3.5., K.2.3.6., nėra aišku, kur ir koku būdu turėtų atsispindėti šiuose punktuose nurodytų veiksmų atlikimas. Taip pat kyla klausimų dėl to paties reikalavimo vertinimo kriterijaus K.2.3.7. punkte esančio komentaro, kuriame pateikiamas sisteminių priemonių pavyzdys: <i>- vykdomas periodinis RAS turto sąraše pagal kurį numatyta, kad nurodytos informacijos apie turto suderinimą palyginimas su taikytinų Tarybos nutarimų (pažymų) duomenimis. Iš pateikto pavyzdžio nėra aišku, kaip ir kur turėtų atsispindėti šiame pavyzdyje nurodytos informacijos palyginimas.</i> Prašome patikslinti, kaip ir kur turėtų būti kaupiama informacija, kad būtų galima įsitikinti, jog buvo atliekami reikalavimo Nr. R.2.3. vertinimo kriterijų K.2.3.3., K.2.3.4., K.2.3.5., K.2.3.6. punktuose esantys veiksmai.	Komentaras. Patikros 1 Priedo 10 punkte nurodyta, kad RAS atitiktis reguliuojamąją veiklą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimams gali būti užtikrinta skirtingais būdais. Įmonių vidinių kontrolės sistemų tobulinimo rekomendacijų formavimas nėra šios viešosios konsultacijos objektas. Bendru atveju, duomenų ir įrodymų apie RAS efektyvumą kaupimui taikyti tie patys principai, kuriais vadovaujantis kaupiami

Eil. Nr.	Išvados, pasiūlymai ir pastabos	Išvadų, pasiūlymų ir pastabų vertinimai, komentarai bei pataisytų punktų siūloma redakcija
	Taip pat prašome paaiškinti, kur ir koku būdu turėtų būti pateikiami informacijos palyginimai pagal K.2.3.7. punkte pateiktą pavyzdį.	duomenys apie finansinės apskaitos kontrolių sistemos efektyvumą, vertinamą finansinių ataskaitų audito metu.
6.2.	<p>Projekto lentelėje Nr. 1. numatyto reikalavimo Nr. R.2.4. vertinimo kriterijaus K.2.4.1. punkte nurodoma, kad sistemos apraše turi būti <i>pateikiama aiški ir pakankamai detali IMNT nusidėvėjimo apskaičiavimo metodika, nurodanti nusidėvėjimo apskaičiavimo pradžios momentą, normatyvus, <...></i>.</p> <p>Prašome patikslinti, ar RAS apraše pateikiami turto paskirstymo paslaugoms principai būtų laikomi pakankamu K.2.4.1. punkte numatyto vertinimo kriterijaus įgyvendinimu.</p> <p>Iš šio punkto Bendrovei kyla klausimas, ar RAS apraše pateikiant turto paskirstymo paslaugoms principus, tai būtų laikoma pakankama informacija šio kriterijaus įgyvendinimui.</p>	<p>Komentaras. Kriterijus K.2.4.1 detalizuoja reikalavimą IMNT nusidėvėjimo apskaitai, ne IMNT paskirstymui paslaugoms.</p>
6.3.	<p>Iš Projekto lentelėje Nr. 1. numatyto reikalavimo Nr. R.2.5. įgyvendinimo kriterijaus K.2.5.1. punkto nėra aišku, ar tokiu atveju, jeigu turtas priskiriamas tai paslaugai, kurios teikimui buvo įsigytas, tai būtų pripažįstama pakankamu K.2.5.1. kriterijaus įgyvendinimu.</p> <p>Prašome paaiškinti, ar turto priskyrimas tai paslaugai, kurios teikimui buvo įsigytas, atitiktų K.2.5.1. kriterijaus įgyvendinimą.</p>	<p>Komentaras. IMNT pirminio priskyrimo metodikos praktinio įgyvendinimo sprendimai nėra šios viešosios konsultacijos objektas.</p> <p>Bendru atveju, vykdant IMNT pirminį priskyrimą, rekomenduojama vertinti kokiais paslaugai(-oms) teikti IMNT buvo faktiškai naudojamas per ataskaitinį periodą, o ne kokiais paslaugai(-oms) teikti buvo įsigytas (pvz. prieš 15 metų), t.y. vertinti esmę (turinį), o ne formą.</p>
6.4.	Bendrovės nuomone, duomenų atsekamumą, įvardijamą Projekto lentelės Nr. 1. vertinimo kriterijaus K.2.5.3. punkte, skirtingais periodais (jei turima omenyje skirtingi metai) atlikti būtų sudėtinga, kadangi, Bendrovės atveju, šis darbas atliekamas Excel formatu rengiant turto paskirstymą paslaugoms ketvirčiui pasibaigus ir jokiaje sistemoje tai nefiksuojama.	<p>Komentaras. Excel dokumento, fiksuojančio tam tikro periodo duomenis, išsaugojimas gali būti vienas iš duomenų atsekamumo sprendimų. Kriterijus K.4.3.3 vertina ne konkretų</p>

Eil. Nr.	Išvados, pasiūlymai ir pastabos	Išvadų, pasiūlymų ir pastabų vertinimai, komentarai bei pataisytų punktų siūloma redakcija
	<p>Taip pat kyla neaiškumų, kokį periodą apimtų Reikalavimo Nr. R.2.5. vertinimo kriterijaus K.2.5.3. punkte esanti formuluotė „<i>skirtingais ataskaitiniais periodais</i>“? Ar šis laikotarpis apimtų tik praėjusių ataskaitinių metų ar ilgesnį laikotarpį?</p> <p>Prašome paaiškinti dėl Reikalavimo Nr. R.2.5. vertinimo kriterijaus K.2.5.3. punkte numatyto duomenų atsekamumo įgyvendinimo alternatyvių galimybių ir patikslinti, apie kokį ataskaitinį periodą kalbama šiame punkte.</p>	<p>ataskaitinį periodą, o įrankio, naudojamo reguliuojamai DU apskaitai funkcionalumą t.y. galimybę atskleisti pasirinkto DU vieneto pirminio priskyrimo duomenis skirtingais ataskaitiniais periodais. Toks funkcionalumas yra vienas iš sprendimų siekiant praktiškai užtikrinti atitiktį Aprašuose nurodytiems pastovumo ir objektyvumo principams.</p>
6.5.	<p>Bendrovei nėra aišku, kodėl išskirtos darbo užmokesčio sąnaudos, nors Elektros energetikos įmonių apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo reikalavimų apraše šios sąnaudos nėra išskiriamos?</p> <p>Prašome nurodyti, kokiais motyvais remiantis šiame lentelės Nr. 1. 4 punkte išskiriamos darbo užmokesčio sąnaudos.</p>	<p>Komentaras. DU sąnaudos yra reikšminga ir specifiskai apskaitoma bei skirstoma sąnaudų kategorija.</p>
6.6.	<p>Projekto lentelės Nr. 1. Reikalavimo Nr. R.4.1. vertinimo kriterijaus K.4.1.2. punkte esantis reikalavimas kaupti visus reguliuojamai apskaitai reikalingus požymius, Bendrovės nuomone, yra neproporcingas ir sunkiai įgyvendinamas, kadangi kaupti požymius tokia apimtimi nėra pritaikytos naudojamos informacinės sistemos.</p> <p>Prašome patikslinti K.4.1.2. punkto formuluotę, neįpareigojant kaupti visų reguliuojamai apskaitai reikalingų požymių.</p>	<p>Komentaras. Visų, reguliuojamai apskaitai reikalingų, požymių kaupimas pirminio įrašo registravimo metu yra vienas iš patikimiausių sisteminių sprendimų, kuriuo gali būti užtikrinama atitiktis susijusiam reikalavimui, tačiau nėra įpareigojantis (privalomas).</p> <p>Patikros 1 Priedo 10 punkte nurodyta, kad RAS atitiktis reguliuojamąją veiklą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimams gali būti užtikrinta skirtingais būdais. Reikšmės „Netaikoma praktika“ priskyrimas vienam ar keliems vertinimo kriterijams nereiškia, kad atitiktis susijusiam reikalavimui yra neužtikrinta.</p>
6.7.	Iš Projekto lentelėje Nr. 1. esančio reikalavimo Nr. R.4.2. vertinimo kriterijaus	Komentaras.

Eil. Nr.	Išvados, pasiūlymai ir pastabos	Išvadų, pasiūlymų ir pastabų vertinimai, komentarai bei pataisytų punktų siūloma redakcija
	<p>K.4.2.3. punkto nėra aišku, kur ir kaip turėtų atsispindėti vykdomas periodinis DU sąnaudų RVA sutikrinimas su BA duomenimis.</p> <p>Prašome patikslinimo dėl reikalavimo Nr. R.4.2. vertinimo kriterijaus K.4.2.3. įgyvendinimo, kur ir kaip turėtų būti kaupiama ši informacija, kad būtų galima įsitikinti, jog buvo atliekami šiame punkte minimi veiksmai?</p>	<p>Patikros 1 Priedo 10 punkte nurodyta, kad RAS atitiktis reguliuojamąją veiklą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimams gali būti užtikrinta skirtingais būdais.</p> <p>Įmonių vidinių kontrolės sistemų tobulinimo rekomendacijų formavimas nėra šios viešosios konsultacijos objektas.</p> <p>Bendru atveju, duomenų ir įrodymų apie RAS efektyvumą kaupimui taikytini tie patys principai, kuriais vadovaujantis kaupiami duomenys apie finansinės apskaitos kontrolių sistemos efektyvumą, vertinamą finansinių ataskaitų audito metu.</p>
6.8.	<p>Bendrovei kyla klausimas dėl Projekto lentelėje Nr.1. esančio reikalavimo R.4.3. vertinimo kriterijaus K.4.3.3. punkte numatytos sąvokos „<i>DU vienetą</i>“ reikšmės. Taip pat iš minėto punkto formuluotės nėra aišku, apie kokį ataskaitinį periodą kalbama šiame punkte? Ar tik praėjusių ataskaitinių metų ar ilgesnį laikotarpį?</p> <p>Prašome patikslinimo, kokią reikšmę turi reikalavimo Nr. R.4.3. įgyvendinimo kriterijaus K.4.3.3. punkte įvardijamas „<i>DU vienetą</i>“ ir apie kokį ataskaitinį periodą kalbama šiame punkte.</p>	<p>Atsižvelgta.</p> <p>Papildyta sąvoka „<i>DU vienetą</i>“.</p> <p>Kriterijus K.4.3.3 vertina ne konkretų ataskaitinį periodą, o įrankio, naudojamo reguliuojamai DU apskaitai funkcionalumą t.y. galimybę atskleisti pasirinkto DU vieneto pirminio priskyrimo duomenis skirtingais ataskaitiniais periodais. Toks funkcionalumas yra vienas iš sprendimų siekiant praktiškai užtikrinti atitiktį Aprašuose nurodytiems pastovumo ir objektyvumo principams.</p>
6.9.	<p>Iš Projekto lentelės Nr. 1. Reikalavimo Nr. R.4.3. vertinimo kriterijaus K.4.3.4. punkte pateikto pavyzdžio nėra aišku, kas patektų į <i>DU apskaitai naudojamo įrankio</i> sąvoką.</p>	<p>Komentaras.</p> <p>Patikros 1 Priedo 10 punkte nurodyta, kad RAS atitiktis reguliuojamąją veiklą</p>

Eil. Nr.	Išvados, pasiūlymai ir pastabos	Išvadų, pasiūlymų ir pastabų vertinimai, komentarai bei pataisytų punktų siūloma redakcija
	<p>Prašome patikslinti, ar, pavyzdžiui, Excel skaičiuoklė būtų laikoma tinkamu įrankiu, pagal vertinimo kriterijaus K.4.3.4. punkte pateiktą pavyzdį „<i>DU apskaitai naudojamas įrankis užtikrina, kad visi DU vienetai turėtų priskirtą paskirtį <...></i>“</p>	<p>reglamentuojančių teisės aktų reikalavimams gali būti užtikrinta skirtingais būdais.</p> <p>Bendru atveju, realizuotas įrankio funkcionalumas, o ne konkretus gamintojas ar produktas apsprendžia įrankio tinkamumą, ar netinkamumą konkrečiam reikalavimui užtikrinti.</p>
6.10.	<p>Atsižvelgiant į tai, kad apie DU sąnaudas kalbama Projekto lentelės Nr. 1. 4 dalyje, ir lentelės Nr. 2. 4 dalyje, Bendrovės nuomone, reikalavimo Nr. R.5.1. formuluotėse neturėtų būti sąvokos „DU“.</p> <p>Siūlytina patikslinti Projekto lentelėse esančias reikalavimo Nr. R.5.1. formuluotes, atsisakant sąvokos „DU“.</p>	<p>Atsižvelgta.</p>
6.11.	<p>Bendrovės nuomone, iš Projekto lentelėje Nr.1. pateikto reikalavimo Nr. R.5.2. vertinimo kriterijaus K.5.2.3. punkto nėra aišku, kur ir koku būdu turėtų atsispindėti „vykdomas periodinis sąnaudų RVA sutikrinimas su BA duomenimis“.</p> <p>Prašome patikslinimo dėl reikalavimo Nr. R.5.2. vertinimo kriterijaus K. 5.2.3. įgyvendinimo, kur ir kaip turėtų būti kaupiama ši informacija, kad būtų galima įsitikinti, jog buvo atliekami šiame punkte minimi veiksmai?</p>	<p>Komentaras.</p> <p>Patikros 1 Priedo 10 punkte nurodyta, kad RAS atitiktis reguliuojamąją veiklą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimams gali būti užtikrinta skirtingais būdais.</p> <p>Įmonių vidinių kontrolės sistemų tobulinimo rekomendacijų formavimas nėra šios viešosios konsultacijos objektas.</p> <p>Bendru atveju, duomenų ir įrodymų apie RAS efektyvumą kaupimui taikytini tie patys principai, kuriais vadovaujantis kaupiami duomenys apie finansinės apskaitos kontrolių sistemos efektyvumą, vertinamą finansinių ataskaitų audito metu.</p>
6.12.	<p>Iš Projekto lentelės Nr. 1 numatyto reikalavimo Nr. R.5.5. vertinimo kriterijaus K.5.5.3. punkto nėra aišku, apie kokį ataskaitinį periodą kalbama šiame punkte?</p>	<p>Komentaras.</p> <p>Kriterijus K.5.5.3 vertina įrankio</p>

Eil. Nr.	Išvados, pasiūlymai ir pastabos	Išvadų, pasiūlymų ir pastabų vertinimai, komentarai bei pataisytų punktų siūloma redakcija
	Prašome patikslinimo, apie kokį ataskaitinį periodą kalbama Reikalavimo Nr. R.5.5 vertinimo kriterijaus K.5.5.3. punkte.	funkcionalumą, o ne konkretų ataskaitinį periodą. Gerąją praktiką atitinkantys įrankiai sudaro galimybę kaupti ir analizuoti informaciją apie pirminį sąnaudų priskyrimą skirtingais ataskaitiniais periodais, kuria remiantis gali būti vertinama ar pirminis sąnaudų priskyrimas vykdomas korektiškai pvz. ar užtikrinama atitiktis Aprašuose nustatytiems objektyvumo ir pastovumo principams.
7.	UAB „Litesko“ (2020 m. rugpjūčio 26 d. raštas)	
7.1.	<p>„Nustatyti, kad Tarybos motyvuotu sprendimu pagal šiuo nutarimu patvirtintą Techninę užduotį atliekamos energetikos įmonių, geriamojo vandens tiekėjų, nuotekų tvarkytojų, paviršinių nuotekų tvarkytojų 2019 m. sausio 1 d. ir vėliau prasidedančių finansinių metų Reguliavimo apskaitos sistemos patikros.“</p> <p>Atsižvelgiant į tai, kad 2019 m. reguliuojamų ataskaitų parengimas ir pateikimas yra iš esmės pasibaigęs, o Projektas dar net nėra patvirtintas bei į tai, kad joks kitas teisės aktas nenumato/-ė dalies reikalavimų, kurie minimi Projekte, siūlome Nutarimo projekto 2 punkte vietoje 2019 m. sausio 1 d., įrašyti 2020 m. sausio 1 d. Šis pakeitimas leistų užtikrinti sklandų ir objektyvų reguliavimo apskaitos sistemos (toliau - RAS) patikros procesą bei atitiktų teisėkūrai keliamus reikalavimus. Nauji reikalavimai turėtų būti taikomi tik ateities, o ne jau praėjusių laikotarpių Patikrai. Taip pat pažymėtina, jog šilumos sektoriuje daugumos ūkio subjektų reguliavimo apskaitos sistemos aprašai (toliau - Sistemos aprašas) yra parengti pagal Tarybos viešai skelbtą rekomendacinį aprašą, kuriame nebuvo numatytas toks detalus veiksmų / metodų / procedūrų aprašymas, koks numatomas Projekto reikalavimų sąrašė. Be to, Projekte yra reglamentuojami ne tik reikalavimai Sistemos aprašui, bet ir reikalavimai ūkio subjektų vidinėms procedūroms, jų detalumas. Toks vertinimo kriterijų sąrašas, paremtas gerąją įmonių praktika, paskelbtas pirmą kartą. Taigi akivaizdu, kad ūkio subjektai negali būti tikrinami pagal tai, kas neegzistavo ruošiant 2019 metų reguliuojamos veiklos ataskaitas (toliau - RVA) bei Sistemų aprašus.</p>	<p>Komentaras.</p> <p>Technine užduotimi nėra formuojami nauji reikalavimai įmonių reguliavimo apskaitos sistemoms. Reikalavimai atitinka Aprašuose nurodytus principus, kuriais remiantis turi būti vykdomas apskaitos atskyrimas ir sąnaudų paskirstymas.</p>

Eil. Nr.	Išvados, pasiūlymai ir pastabos	Išvadų, pasiūlymų ir pastabų vertinimai, komentarai bei pataisytų punktų siūloma redakcija
7.2.	<p>„3.2. Pateikti nustatytų neatitikimų šalinimo ir RAS tobulinimo rekomendacijas.“</p> <p>Projekto pagrindinėje dalyje nėra nurodoma kokius veiksmus įmonės turi atlikti su gautomis rekomendacijomis, ką su jomis daro Taryba ir kaip jas panaudoja. Ar rekomendacijos privalomos vykdyti? Jei taip, ar ūkio subjektui nesutinkant su Patikros rekomendacijomis, jos gali būti ginčijamos? Ar rekomendacijų tinkamumą turi įvertinti Taryba?</p>	<p>Komentaras.</p> <p>Įmonių pareiga įtvirtinta Aprašuose - suformuoti tokią reguliavimo apskaitos sistemą, kuri leistų pateikti Aprašuose nurodytą informaciją ir visiškai įsitikinti apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo taisyklių bei principų įgyvendinimu. RAS patikros rezultate pateiktinų rekomendacijų paskirtis – palengvinti aukščiau aprašytos pareigos įgyvendinimą. Įmonė yra atsakinga už reguliavimo apskaitos sistemos tinkamumą. Atitinkamai, ir atsakomybė už sprendimus ar rekomendacijos bus įgyvendinamos, kaip rekomendacijos bus įgyvendinamos yra Įmonės.</p>
7.3.	<p>„7.1. Motyvuotu sprendimu įpareigoti Įmonę atlikti Patikrą.“</p> <p>Projekte turi būti numatyti atvejai, kai RAS patikros procedūra negali būti inicijuojama, pvz. kai vykdomas ūkio subjekto planinis patikrinimas ar nuo paskutinės RAS patikros / planinio patikrinimo nėra praėję daugiau nei 2 metai.</p>	<p>Komentaras.</p> <p>Patikra gali būti inicijuojama visais atvejais, kai Taryba turi informacijos, ar Tarybai kyla pagrįstų įtarimų, kad Įmonės tvarkoma reguliavimo apskaitos sistema neatitinka teisės aktuose įtvirtintų reikalavimų, ar paaiškėja aplinkybės dėl netinkamai vykdomos reguliuojamosios veiklos.</p>
7.4.	<p>„8.1. Patikrą atlikti ne vėliau kaip per 12 mėnesių nuo Tarybos sprendimo priėmimo dienos pagal Tarybos patvirtintą Techninę užduotį ir nustatytas Patikros procedūrų apimtis“</p> <p>Ar šis terminas gali būti pratęsiamas dėl objektyvių priežasčių? Kokių veiksmų imasi Taryba, jei RAS patikra užbaigiama vėliau nei numatytas terminas? Pažymėtina, kad numatant terminą bei tiekiant įpareigojimą Patikrai, būtina įvertinti, jog kiekvienų metų pradžioje ūkio subjektai rengia metines ataskaitas, atlieka RVA</p>	<p>Komentaras.</p> <p>Patikros atlikimo terminai yra numatyti Respublikos energetikos įstatymo 16¹ straipsnio 3 dalyje ir Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo 33 straipsnio 11 dalyje. Techninės užduoties projekte negalima numatyti kitokių terminų, nei tai numato</p>

Eil. Nr.	Išvados, pasiūlymai ir pastabos	Išvadų, pasiūlymų ir pastabų vertinimai, komentarai bei pataisytų punktų siūloma redakcija
	patikrą, todėl RVA ir RAS patikros turi būti atliekamos ne tuo pačiu metu, t.y. neturi būti apsunkinamas privalomų, kasmetinių procedūrų vykdymas nustatytais terminais.	aukštesnę teisinę galią turintys teisės aktai.
7.5.	<p>„8.2. Patikros metu bendradarbiauti su Audito įmone ir pateikti Patikrai atlikti reikalingus duomenis, dokumentus ir kitą informaciją.“</p> <p>Kadangi Projekte nėra numatytas teiktinos informacijos sąrašas, o Patikros procedūrų tipą bei apimtį nustato audito įmonė, Projekte turi būti numatyti informacijos teikimo terminai.</p>	<p>Komentaras. Informacijos teikimo Audito įmonei terminus nustato pati Įmonė (RAS patikros paslaugos pirkėjas), įvertindama Projekto 8.1 papunktyje numatytus Patikros atlikimo terminus.</p>
7.6.	<p>„10.1.1. RAS taikomi principai, metodai ir tvarkos turi būti tinkamai, aiškiai ir išsamiai aprašyti Sistemos apraše.“</p> <p>Projekto 10.1.1 papunktyje vartojamos sąvokos yra abstrakčios, vertinamojo pobūdžio. To paties dokumento tinkamumas, aiškumas, išsamumas gali būti skirtingai įvertintas priklausomai nuo Patikrą atliekančios audito įmonės darbuotojų kompetencijos, patirties ir kt. Teisės aktuose nustatytas teisinis reguliavimas turi būti suprantamas, tikslus, aiškus ir nedviprasmiškas. Todėl siūlome atsisakyti Projekte vertinamojo pobūdžio terminų ir numatyti aiškius bei nedviprasmiškus reikalavimus. Pažymėtina, kad „tinkamumo“ sąvoka plačiai naudojama ir Projekto prieduose (pvz. techninėje užduotyje). Ši pastaba taikytina ir kitiems Projekto punktam, kuriuose naudojami nekonkretūs, vertinamojo pobūdžio terminai/sąvokos.</p>	<p>Komentaras. Reikalavimų vertinimo kriterijai ir rekomendacijos jų vertinimui pateikti Patikros 1 Priedo lentelėje Nr. 1.</p> <p>TUUS 3000, kuriuo remiantis atliekama patikra, apibrėžia, kad profesinis sprendimas yra būtina tinkamo užtikrinimo užduoties atlikimo sąlyga (A81 punktas).</p> <p>Taip pat, TUUS 3000 nustato, kad tiek praktikuojantis asmuo, tiek asmenys, kurie kartu su juo atlieka užduotį, turi turėti tinkamos kompetencijos ir gebėjimų (22b punktas).</p>
7.7.	<p>„10.1.2. Atsakomybė už RAS tinkamumą ir efektyvumą turi būti aiškiai apibrėžta ir komunikuota“</p> <p>Neaiški bei perteklinė nuostata. Kaip ir kam komunikuota? Kas laikytina efektyvia RAS? Kaip vertinamas RAS efektyvumas?</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies. Patikslintas reikalavimo aprašymas:</p> <p>„10.1.2. Atsakomybė už RAS tinkamumą ir efektyvumą turi būti aiškiai apibrėžta ir komunikuota“</p> <p>Reikalavimo vertinimo kriterijus K.1.2.1. pateikia vieną iš būdų šiam reikalavimui</p>

Eil. Nr.	Išvados, pasiūlymai ir pastabos	Išvadų, pasiūlymų ir pastabų vertinimai, komentarai bei pataisytų punktų siūloma redakcija
		užtikrinti: „Už RAS atsakingi asmenys yra aiškiai identifikuoti, o jų funkcijos nustatytos pareigybinuose nuostatuose.“
7.8.	<p>„10.6.3.RAS turi užtikrinti, kad duomenys RVA ir Duomenų surinkimo ir analizės informacinės sistemos (toliau - DSAIS) formose sutampa.“</p> <p>Bendrovės vertinimu šis reikalavimas perteklinis, nesusijęs su RAS. DSAIS formoje dažnai būna klaidų arba jos neįvertina atskirų ūkio subjektų specifinių situacijų, todėl skirtumai galimi dėl objektyvių priežasčių. Be to, ši patikra atliekama RVA patikros metu.</p>	<p>Komentaras. Duomenų pateikimas DSAIS yra vienas iš RVA parengimo etapų. Svarbu: Atitikties vertinamas nėra savitiksliis, jis atliekamas tik esant objektyviam poreikiui t.y. Tarybai kilus pagrįstų įtarimų, kad Įmonės tvarkoma RAS neatitinka teisės aktuose įtvirtintų reikalavimų, ar paaiškėja aplinkybės dėl netinkamai vykdomos reguliuojamosios veiklos.</p> <p>Šis konkretus reikalavimas aktualus Įmonėms, kurių RAS nesugeba užtikrinti, kad RVA ir DSAIS duomenys sutaptų (nesutaptų dėl objektyvių priežasčių).</p>
7.9.	<p>„12.1.Įmonės RVA ar kituose Tarybos nurodytuose reguliavimo apskaitos rezultatuose buvo nustatyti esminiai neatitikimai, susiję su atitinkamo reikalavimo įgyvendinimu ir RAS patikros metu neatitikimai nėra sistemiskai pašalinti.“</p> <p>Prašome patikslinti kas laikytina esminiais neatitikimais?</p>	<p>Atsižvelgta. Patikslintas 12.1 punktas.</p>
7.10.	<p>„14. Rekomendacijų tikslas - suteikti praktinę, metodinę pagalbą Įmonei, siekiant:“</p> <p>Vadovaujantis Viešojo administravimo įstatymu, rekomendacijas bei metodinę pagalbą ūkio subjektams turi teikti viešojo administravimo subjektas priėmęs atitinkamą teisės aktą, t.y. pagal savo kompetenciją. Taigi audito įmonės rekomendacijos negali būti prilyginamos metodinei pagalbai ir tokios rekomendacijos negali būti privalomos įmonių vykdymui. Pažymėtina, kad ūkio subjektams turi būti tiekiamas vienoda metodinė pagalba, ko neįmanoma bus užtikrinti kai metodinę</p>	<p>Atsižvelgta. TUUS 3000, kuriuo remiantis atliekama patikra, nustato, kad tiek praktikuojantis asmuo, tiek asmenys, kurie kartu su juo atlieka užduotį, turi turėti tinkamos kompetencijos ir gebėjimų (22b punktas).</p>

Eil. Nr.	Išvados, pasiūlymai ir pastabos	Išvadų, pasiūlymų ir pastabų vertinimai, komentarai bei pataisytų punktų siūloma redakcija
	pagalbą/rekomendacijas teiks skirtingos audito įmonės, tiesiogiai nedalyvaujančios reguliavimo procese bei neturinčios pakankamos kompetencijos įgyvendinant bei vertinant Tarybos parengtų teisės aktų reikalavimus.	<p>Metodinė pagalba teikiama skirtingomis priemonėmis. Bazinė metodinė pagalba teikiama centralizuotai, Tarybos informaciniais kanalais. Įmonėms, kurioms centralizuotai teikiamos metodinės pagalbos nepakanka, gali būti teikiama decentralizuota., prie įmonės poreikių pritaikyta metodinė pagalba (pvz. RAS patikros metu).</p> <p>Už reguliavimo apskaitos sistemos tinkamumą yra atsakinga Įmonė. Atitinkamai, ir atsakomybė už sprendimus ar rekomendacijos bus įgyvendinamos, kaip rekomendacijos bus įgyvendinamos yra Įmonės.</p>
7.11.	<p>„15.1 .Atsižvelgti į vertinimo kriterijų reikšmių nustatymo rezultatus pagal atskirus RAS elementus (žr. 2 punktą)“</p> <p>15.1. papunktyje pateikiama nuoroda į 2 punktą. Galimai čia turėtų būti „žr. Techninės užduoties 2 priedą“.</p>	Atsižvelgta.
7.12.	<p>„K. 1.1.2. Sistemos apraše pateikiamas Įmonės parengtas ir veikloje naudojamas detalus, veiklos poreikiams pritaikytas pajamų, sąnaudų ir ilgalaikio turto sąskaitų planas, leidžiantis Įmonei įgyvendinti Aprašo reikalavimus reguliavimo (apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo) apskaitos srityje.“</p> <p>Siūlome pakoreguoti vertinimo kriterijaus aprašymą ir išdėstyti taip: „K. 1.1.2. Sistemos apraše pateikiamas Įmonės parengtas ir veikloje naudojamas detalus, veiklos poreikiams pritaikytas pajamų, sąnaudų ir ilgalaikio turto sąskaitų planas, leidžiantis Įmonei įgyvendinti Aprašo reikalavimus reguliavimo (apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo) apskaitos srityje.“</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Kriterijaus K.1.1.2 formuluotė atitinka Aprašo 48.2 papunkčio nuostatas.</p> <p>Reguliuojamoje veikloje apskaitomo IMNT palyginimo su BA duomenimis pagrindinis tikslas yra identifikuoti ir pagrįsti skirtumus, o ne įrodyti, kad jų nėra.</p>

Eil. Nr.	Išvados, pasiūlymai ir pastabos	Išvadų, pasiūlymų ir pastabų vertinimai, komentarai bei pataisytų punktų siūloma redakcija
	<p>Sąskaitų planas yra naudojamas buhalterinėje apskaitoje ir pateikiamas toks, koks jis yra. Visi kiti veiksmai, jei jie būtini, pritaikant sąskaitų planą reguliaciniams poreikiams yra aprašomi RAS. Bendrovės vertinimu ilgalaikio turto sąskaitų plano teikimas Sistemos apraše yra netikslingas, nes reguliuojamo turto apskaita vykdoma atskirai, turtas grupuojamas į kitas turto grupes ir kt. Be to, pvz. Bendrovės atveju, buhalterinėje apskaitoje dalies šilumos tiekimo veikloje naudojamo turto nėra, nes turtas valdomas nuomos sutarčių pagrindu. Pažymėtina, jog nuomojamo turto aspektas yra aktualus ir kitų Projekto 1 priedo reikalavimų vertinime, kai nurodoma lyginti su vertėmis, esančiomis buhalterinėje apskaitoje - tokio patikrinimo atlikti nėra galimybės.</p>	
7.13.	<p>Reikalavimas: <i>„R1.1. RAS taikomi principai, metodai ir tvarkos turi būti tinkamai aprašyti Sistemos apraše“</i> Vertinimo kriterijus: <i>„K.1.1.4. Įmonė tinkamai ir laiku šalina trūkumus susijusius su šio reikalavimo įgyvendinimu.“</i> Reikalavimas: <i>„R2.1. RAS turi užtikrinti, kad IMNT duomenys yra apskaitomi naudojant tinkamus įrankius, metodikas ir procesus.“</i> Vertinimo kriterijus: <i>„K.2.1.4. Įmonė tinkamai ir laiku šalina trūkumus susijusius su reikalavimų IMNT apskaitai įgyvendinimu.“</i> Reikalavimas: <i>„R 4.1. RAS turi užtikrinti, kad DU duomenys yra apskaitomi naudojant tinkamus įrankius, metodikas ir procesus.“</i> Vertinimo kriterijus: <i>„K4.1.3. Įmonė tinkamai ir laiku šalina trūkumus susijusius su reikalavimų DU apskaitai įgyvendinimu.“</i> Reikalavimas: <i>„R 5.1. RAS turi užtikrinti, kad DU sąnaudos yra apskaitomos naudojant tinkamus įrankius, metodikas ir procesus.“</i> Vertinimo kriterijus: <i>„K.5.1.3. Įmonė tinkamai ir laiku šalina trūkumus susijusius su reikalavimų sąnaudų apskaitai įgyvendinimu.“</i> Komentaras: <i>„Vertinant rekomenduojama atsižvelgti į Tarybos pastebėjimus ir R VA patikros</i></p>	<p>Komentaras. a) Ūkio subjektui nėra draudžiama RAS patikros metu identifikuotus trūkumus šalinti nelaukiant Patikros pabaigos (tais atvejais, kai tai praktiškai gali būti įgyvendinama). Svarbu, kad RAS patikros ataskaita atspindėtų faktinę situaciją ataskaitos sudarymo dieną. b) –c) kriterijų vertinimo rekomendacijos pateikiamos komentaruose prie atitinkamo vertinimo kriterijaus (1 Priedas, lentelė Nr. 1) d) Patikslinta. e) Patikslinta.</p>

Eil. Nr.	Išvados, pasiūlymai ir pastabos	Išvadų, pasiūlymų ir pastabų vertinimai, komentarai bei pataisytų punktų siūloma redakcija
	<p><i>rezultatus. Jei identifikuoti trūkumai, susiję su šio reikalavimo įgyvendinimu, nėra tinkamai ištaisyti, pateikti rekomendacijas praktiniam įgyvendinimui. “</i></p> <p>Projekto 1 priedo lentelėje, ties kiekvienu reikalavimu nurodomas vertinimo kriterijus, susijęs su reikalavimo trūkumų šalinimu, tačiau nėra iki galo aišku apie kokius trūkumus eina kalba - nustatytus RAS patikros metu ar nustatytus RVA patikros metu / Tarybos pastebėjimus. Trūkumai gali būti pašalinti tik tuo atveju, kai apie juos yra žinoma ūkio subjektui ar Taryba yra pateikusi pastebėjimą ūkio subjektui dar iki RAS patikros pradžios.</p> <p>a) Ar gali ūkio subjektas RAS patikros metu identifikuotus trūkumus šalinti nelaukiant Patikros pabaigos ir ar audito įmonė savo ataskaitoje turi papildomai įvertinti Patikros metu atliktus pakeitimus?</p> <p>b) Taip pat prašome paaiškinti kas laikytina trūkumų šalinimu laiku? Iš Projekto teksto suprantame, kad tam tikri pakeitimai gali būti įgyvendinti tik ilgalaikėje perspektyvoje, atitinkamai reikalavimas laiku pašalinti trūkumus yra neaiškus ir nekonkretūs bei turi būti tikslinamas.</p> <p>c) Kas Tarybos vertinimu yra „tinkamas įrankis“? Pažymėtina, jog Taryba nėra paskelbusi jokių reikalavimų kokius būtent įrankius ūkio subjektai turi naudoti RAS parengimui.</p> <p>d) Kada ir kaip Taryba teikia pastebėjimus dėl RAS ir RVA?</p> <p>e) R.5.1. reikalavimas yra Sąnaudų apskaitos dalyje, todėl koreguotinas: „R5.1. RAS turi užtikrinti, kad DU sąnaudų yra apskaitomos naudojant tinkamus įrankius, metodikas ir procesus.“ (analogiškai ir dėl Projekto 2 priedo R.5.1 kriterijaus).</p>	
7.14.	<p>Reikalavimas: <i>„R 1.2. Atsakomybė už RAS tinkamumą ir efektyvumą turi būti aiškiai apibrėžta ir komunikauta “</i> Vertinimo kriterijus: „, K. 1.2.1. Už RAS atsakingi asmenys yra aiškiai identifikuoti, o jų funkcijos nustatytos pareigybiniuose nuostatuose.“ Kaip ir kam turi būti komunikauta? Šilumos sektoriaus ūkio subjektai yra juridiniai asmenys, veikiantys pagal skirtingą struktūrą ir savarankiškai tvarkantys savo vidinius dokumentus. Bendrovės vertinimu</p>	<p>Komentaras. Aiškiai apibrėžta ir komunikauta atsakomybė už RAS tinkamumą ir efektyvumą yra vienas iš sisteminių sprendimų, kuriuo gali būti užtikrinama atitiktis susijusiam reikalavimui, tačiau nėra įpareigojantis (privalomas). Patikros 1 Priedo 10 punkte nurodyta, kad RAS atitiktis reguliuojamąją veiklą</p>

Eil. Nr.	Išvados, pasiūlymai ir pastabos	Išvadų, pasiūlymų ir pastabų vertinimai, komentarai bei pataisytų punktų siūloma redakcija
	<p>šis reikalavimas perteklinis, nes reguliatorius siekia reguliuoti ūkio subjekto vidinių dokumentų rengimą.</p> <p>Prašome nurodyti koks Tarybos teisės aktas numato, jog ūkio subjekto darbuotojų pareiginėse instrukcijose turi būti aprašomos funkcijos, susijusios su RAS procedūrų vykdymu? Pažymėtina, jog dažniausiai įmonių Sistemos aprašuose yra nurodomos atsakingos tarnybos už tam tikros informacijos pateikimą/parengimą.</p>	<p>reglamentuojančių teisės aktų reikalavimams gali būti užtikrinta skirtingais būdais.</p> <p>Reikšmės „Netaikoma praktika“ priskyrimas vienam ar keliems vertinimo kriterijams nereiškia, kad atitiktis susijusiam reikalavimui yra neužtikrinta.</p>
7.15.	<p>Reikalavimas: <i>„R.2.4. RAS turi užtikrinti tinkamą IMNT nusidėvėjimo (amortizacijos) apskaičiavimą“</i></p> <p>Vertinimo kriterijus: <i>„K.2.4.1. Sistemos apraše pateikiama aiški ir pakankamai detali IMNT nusidėvėjimo apskaičiavimo metodika, nurodanti nusidėvėjimo apskaičiavimo pradžios momentą, normatyvus, atliktų turto pagerinimų nusidėvėjimo apskaitą, su Taryba nesuderinto turto nusidėvėjimo apskaitą ir pan.“</i></p> <p>Ties šiuo reikalavimu nurodomas RAS elementas „P“, tačiau turėtų būti „M“, nes vertinami Sistemos apraše nurodomi skaičiavimo principai, metodikos.</p>	<p>Atsižvelgta.</p>
7.16.	<p>Reikalavimas: <i>„R.2.5. RAS turi užtikrinti tinkamą pirminį turto paskirties priskyrimą“</i></p> <p>Vertinimo kriterijus: <i>„K.2.5.2. Pirminio IMNT paskirties priskyrimo procese dalyvauja reikiamas kompetencijas turintis personalas.“</i></p> <p>Komentaras: <i>„Pvz., dalyvauja už infrastruktūros valdymą atsakingas techninis personalas. Jei „ne“, įvertinti, ar IMNT priskyrimo kriterijai (žr. K.2.5.1) yra pakankamai objektyvūs, kad už pirminį IMNT paskirties priskyrimą atsakingas asmuo galėtų savarankiškai atlikti korektišką pirminį priskyrimą?“</i></p> <p>Nekonkretūs reikalavimas. Kuo matuoti IMNT priskyrimo kompetencijas - kokią procedūrą turi atlikti auditorius, atliekantis Patikrą, kad nustatytų, ar personalas turi reikiamas kompetencijas?</p> <p>Jei pagal pateiktą pavyzdį „ne“, kokią procedūrą turi atlikti auditorius, atliekantis Patikrą, kad nustatytų, ar IMNT priskyrimo kriterijai yra pakankamai objektyvūs?</p>	<p>Komentaras.</p> <p>Patikros 13 punkte nurodyta, kad konkretų Patikros procedūrų tipą (pvz. paklausimas, stebėjimas, patvirtinimas ir pan.) bei apimtis nustato Patikrą vykdanči Audito įmonė, vadovaudamasi TUUS 3000 nuostatomis.</p>
7.17.	<p>Reikalavimas: <i>„R 4.3. RAS turi užtikrinti tinkamą pirminį DU sąnaudų priskyrimą“</i></p>	<p>Komentaras.</p>

Eil. Nr.	Išvados, pasiūlymai ir pastabos	Išvadų, pasiūlymų ir pastabų vertinimai, komentarai bei pataisytų punktų siūloma redakcija
	<p>Vertinimo kriterijus: „K.4.3.2. Pirminio DU priskyrimo procese dalyvauja reikiamas kompetencijas turintis personalas.“</p> <p>Komentaras: <i>„Pvz., dalyvauja tiesiogiai už personalo valdymą atsakingi asmenys (padalinių vadovai ir pan.). Jei „ne“, įvertinti ar DU pirminio priskyrimo kriterijai (žr. K. 4.3.1) yra pakankamai objektyvūs, kad už priskyrimą atsakingas asmuo galėtų savarankiškai atlikti korektišką pirminį priskyrimą.“</i></p> <p>Nekonkretūs reikalavimas. Kuo matuoti DU priskyrimo kompetencijas? Jei pagal pateiktą pavyzdį „ne“, kokią procedūrą turi atlikti auditorius, atliekantis Patikrą, kad nustatytų, ar DU pirminio priskyrimo kriterijai yra pakankamai objektyvūs?</p>	<p>Patikros 13 punkte nurodyta, kad konkretų Patikros procedūrų tipą (pvz. paklausimas, stebėjimas, patvirtinimas ir pan.) bei apimtis nustato Patikrą vykdanči Audito įmonė, vadovaudamasi TUUS 3000 nuostatomis.</p>
7.18.	<p>Reikalavimas: <i>„R.4.1. RAS turi užtikrinti, kad DU duomenys yra apskaitomi naudojant tinkamus įrankius, metodikas ir procesus.“</i></p> <p>Vertinimo kriterijus: „K.4.1.2. Registruojant DU sąnaudas BA sistemiskai kaupiami visi reguliuojamai apskaitai reikalingi požymiai.“</p> <p>Komentaras: <i>„Didelis DU sąnaudų koregavimų skaičius rengiant RVA ataskaitas yra indikatorius, kad registruojant DU sąnaudas BA nėra kaupiami visi reguliuojamai apskaitai reikalingi požymiai.“</i></p> <p>Kas laikytina dideliu koregavimų skaičiumi? (analogiškai ir komentaras prie K.5.1.2 vertinimo kriterijaus).</p>	<p>Komentaras.</p> <p>Konkreto kriterijaus vertinimas priklauso nuo konteksto ir yra Patikrą atliekančios Audito įmonės atsakomybėje.</p> <p>Bendru atveju, didėjant koregavimų skaičiui didėja ir neatitikimų RVA rizika. Atitinkamai, skaičius gali būti vertinamas kaip „didelis“ jei dėl to atsiranda klaidos RVA.</p>
7.19.	<p>Reikalavimas: <i>„R.5.5. RAS turi užtikrinti tinkamą pirminį sąnaudų priskyrimą“</i></p> <p>Vertinimo kriterijus: <i>„K.5.5.2. Pirminio sąnaudų priskyrimo procese dalyvauja reikiamas kompetencijas turintis personalas.“</i></p> <p>Komentaras: <i>„Pvz., dalyvauja tiesiogiai už sąnaudų susiformavimą atsakingi asmenys (padalinių vadovai ir pan.). Jei „ne“, įvertinti, ar pirminio priskyrimo kriterijai (žr. K. 5.5.1) yra pakankamai</i></p>	<p>Komentaras.</p> <p>Patikros 13 punkte nurodyta, kad konkretų Patikros procedūrų tipą (pvz. paklausimas, stebėjimas, patvirtinimas ir pan.) bei apimtis nustato Patikrą vykdanči Audito įmonė, vadovaudamasi TUUS 3000 nuostatomis.</p>

Eil. Nr.	Išvados, pasiūlymai ir pastabos	Išvadų, pasiūlymų ir pastabų vertinimai, komentarai bei pataisytų punktų siūloma redakcija
	<p><i>objektyvūs, kad už priskyrimą atsakingas asmuo galėtų savarankiškai atlikti korektišką pirminį priskyrimą.</i>“</p> <p>Nekonkretūs reikalavimas. Kuo matuoti sąnaudų priskyrimo kompetencijas? Jei pagal pateiktą pavyzdį „ne“, kokią procedūrą turi atlikti auditorius, atliekantis Patikrą, kad nustatytų, ar sąnaudų pirminio priskyrimo kriterijai yra pakankamai objektyvūs?</p>	
7.20.	<p>Reikalavimas: <i>„R.2.2. RAS turi užtikrinti, kad IMNT duomenys yra tinkamai perkelti iš BA ”</i> Vertinimo kriterijus: <i>„K.2.2.2. RAS užtikrina, kad perkeliant duomenis iš BA nėra perkeliamos ir BA klaidos.“</i> Reikalavimas: <i>„R.3.2. RAS turi užtikrinti, kad pajamų duomenys yra tinkamai perkelti iš BA”</i> Vertinimo kriterijus: <i>„K.3.2.2. RAS užtikrina, kad perkeliant pajamų duomenis iš BA nėra perkeliamos ir BA klaidos.“</i> Reikalavimas: <i>„R.4.2. RAS turi užtikrinti, kad DU sąnaudų duomenys yra tinkamai perkelti iš BA“</i> Vertinimo kriterijus: <i>„K.4.2.2. RAS užtikrina, kad perkeliant DU duomenis iš BA nėra perkeliamos ir BA klaidos.“</i> Reikalavimas: <i>„R.5.2. RAS turi užtikrinti, kad sąnaudų duomenys yra tinkamai perkelti iš B A”</i> Vertinimo kriterijus: <i>„K.5.2.2. RAS užtikrina, kad perkeliant sąnaudų duomenis iš BA nėra perkeliamos ir BA klaidos.“</i> Komentaras: <i>„Vertinant turi būti atsižvelgiama į Tarybos pastebėjimus, FA audito išvadą ir RVA patikros rezultatus susijusius su buhalterinės apskaitos klaidomis, dėl kurių buvo nustatytos klaidos RVA, kiekį, pobūdį ir reikšmingumą.“</i></p> <p>Prašome paaiškinti/pateikti konkretų pavyzdį veiksmų kai yra modifikuota finansinio</p>	<p>Komentaras.</p> <p>Konkreto kriterijaus vertinimas priklauso nuo konteksto ir yra Patikrą atliekančios Audito įmonės atsakomybėje.</p> <p>Bet kuri modifikuota audito išvada dėl netinkamos buhalterinės apskaitos srityje, kurioje reguliacinė apskaita vadovaujasi tais pačiais apskaitos principais, turi tiesioginę įtaką RVA. Neatliktas koregavimas finansinėse ataskaitose (dėl kurio buvo modifikuota audito išvada) nekuria preteksto neatlikti to koregavimo RVA.</p>

Eil. Nr.	Išvados, pasiūlymai ir pastabos	Išvadų, pasiūlymų ir pastabų vertinimai, komentarai bei pataisytų punktų siūloma redakcija
	<p>audito išvada - kas ir kaip turi būti koreguojama reguliacinėje apskaitoje. Pažymėtina, jog tokio reikalavimo nėra numatyta Tarybos patvirtintame apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo reikalavimų apraše.</p> <p>Kas yra BA klaidos? Kas ir kada jas identifikuoja?</p>	
7.21.	<p>Reikalavimas: <i>„R.6.1. RAS turi užtikrinti RVA duomenų integralumą (vientisumą)“</i> Vertinimo kriterijus: <i>„K.6.1.1. RVA parengimas vykdomas naudojant tinkamus įrankius ir procesus.“</i></p> <p>Visa RAS patikros procedūra skirta patikrinti naudojamus metodikas, procesus, įrankius. Šis reikalavimas yra perteklinis ir dubliuojantis ankstesniuose Projekto punktuose aprašytus vertinimo rezultatus. Kokią vertę kuria šis perteklinis kriterijus? Prašome pateikti pavyzdį, kaip auditorius, atliekantis Patikrą, turi vertinti/ matuoti šio reikalavimo įgyvendinimą.</p>	<p>Komentaras. Reikalavimas R.6.1. skirtas RVA kaip vientiso duomenų paketo vertinimui pvz., užtikrinimui, kad RVA nėra matematinių klaidų.</p>
7.22.	<p>Reikalavimas: <i>„R.6.2. RAS turi užtikrinti, kad duomenys RVA ir DSAIS formose sutampa“</i> Vertinimo kriterijus: <i>„K. 6.2.1. Duomenų perkėlimas iš RVA į DSAIS vykdomas naudojant tinkamus įrankius ir procesus.“</i></p> <p>Prašome pateikti pavyzdį, kaip auditorius, atliekantis Patikrą, turi vertinti/ matuoti šio reikalavimo įgyvendinimą, nes RVA duomenų perkėlimas į DSAIS formą yra rankinis, techninis procesas? Prašome pateikti pavyzdį įrankio, kuris leistų į ūkio subjektams nepriklausančią duomenų bazę (DSAIS) tinkamai perkelti duomenis iš RVA?</p>	<p>Komentaras. Skirtingos įmonės naudoja skirtingus būdus duomenų perkėlimui iš RVA į DSAIS.</p>
8.	AB „Vilniaus šilumos tinklai“ (2020 m. rugpjūčio 25 d. raštas)	
8.1.	<p><i>„10.1.2. Atsakomybė už RAS tinkamumą ir efektyvumą turi būti aiškiai apibrėžta ir komunikuota.“</i></p> <p>Siūlomas pakeitimas: <i>„10.1.2. Atsakomybė už RAS tinkamumą ir efektyvumą turi būti aiškiai apibrėžta ir komunikuota.“</i></p>	<p>Atsižvelgta.</p>

Eil. Nr.	Išvados, pasiūlymai ir pastabos	Išvadų, pasiūlymų ir pastabų vertinimai, komentarai bei pataisytų punktų siūloma redakcija
	Neaišku kaip turėtų būti vertinamas RAS efektyvumas.	
8.2.	<p>„17. Patikros procedūrų dokumentavimas ir darbo dokumentų saugojimas vykdomas vadovaujantis TUUS 3000 nuostatomis ir Lietuvos Respublikos dokumentų ir archyvų įstatymo nustatyta tvarka.“</p> <p>Manome, jog būtų naudinga ir tikslinga prie Techninės užduoties pridėti priedą Patikros ataskaitos pavyzdinę formą, kurioje būtų aišku koks detalumas, struktūra, kokius duomenis pateikti, ir pildymo rekomendacijas, pagal kurias Audito įmonė atlikusi Patikrą turės pateikti Įmonei Patikros ataskaitą. Tokiu atveju būtų išvengta Patikros ataskaitų formos ir turinio įvairovės.</p>	<p>Komentaras. Patikros ataskaitos forma pateikiama Priede Nr. 2.</p> <p>TUUS 3000 nepateikia tipinės, pavyzdinės skirtingos užtikrinimo išvados formos. Audito įmonės skirtingai valdo su šia paslauga susijusią riziką ir taiko skirtingą praktiką formuojant tiek išvados struktūrą tiek turinį.</p>
8.3.	<p><i>Projekto 1 priedo</i> „11. Vertinant Įmonės RAS atitiktį taikytinam reikalavimui, turi būti atsižvelgiama į: <...> 11.5. Įmonės dydį, kompleksiskumą.“</p> <p>Siūlomas pakeitimas:</p> <p><i>Projekto 1 priedo</i> „11. Vertinant Įmonės RAS atitiktį taikytinam reikalavimui, turi būti atsižvelgiama į: 11.5. Įmonės dydį, kompleksiskumą teikiamų paslaugų apimtį ir jų įvairovę.“</p> <p>Neaišku kaip įmonės dydis gali turėti įtakos vertinant ar atitinka RAS reikalavimus ir kaip turėtų būti suprantamas Įmonės kompleksiskumas.</p>	<p>Komentaras.</p> <p>Įmonės dydis yra vienas iš daugelio veiksnių įtakančių RAS elementų (tiek procesų, tiek metodikos) tinkamumą.</p>
8.4.	Projekto 1 priedo 3 punkte yra nuoroda į žemiau pateikiamą lentelę Nr. 1, kurioje nurodyti vertinimo kriterijai, tačiau ties lentele trūksta informacijos apie lentelės pavadinimą, bei lentelės Nr. 1.	Atsižvelgta.
8.5.	Projekto 1 priedo 1 lentelės kriterijus „K.2.1.1. Yra parengta ir naudojama formali, Įmonės poreikius, dydį, kompleksiskumą ir pan. atitinkanti, tvarka (procedūra) skirta užtikrinti visų, IMNT reguliuojamos veiklos apskaitai taikytinų, reikalavimų	Komentaras. Įmonės poreikius atitinkanti tvarka (procedūra) yra vienas iš sisteminių

Eil. Nr.	Išvados, pasiūlymai ir pastabos	Išvadų, pasiūlymų ir pastabų vertinimai, komentarai bei pataisytų punktų siūloma redakcija
	<p><i>įgyvendinimą bei numatanti tam naudojamas metodikas, įrankius, procesus ir atsakingus asmenis.</i>“</p> <p>Įmonė apskaitos atskyrimą ir sąnaudų paskirstymą atlieka vadovaujantis Reguliavimo apskaitos sistemos aprašu, patvirtintu Įmonės generalinio direktoriaus įsakymu (toliau - RAS aprašas).</p> <p>Nėra aišku kokių teisiniu pagrindu turės būti parengta ir naudojama šiame kriterijuje nurodyta formali Įmonės tvarka skirta užtikrinti visų, IMNT reguliuojamos veiklos apskaitai taikytinų, reikalavimų įgyvendinimą. Ar tai yra tas pats RAS aprašas.</p>	<p>sprendimų, kuriuo gali būti užtikrinama atitiktis susijusiam reikalavimui, tačiau nėra įpareigojantis (privalomas).</p> <p>Patikros 1 Priedo 10 punkte nurodyta, kad RAS atitiktis reguliuojamąją veiklą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimams gali būti užtikrinta skirtingais būdais.</p> <p>Reikšmės „Netaikoma praktika“ priskyrimas vienam ar keliems vertinimo kriterijams nereiškia, kad atitiktis susijusiam reikalavimui yra neužtikrinta.</p>
8.6.	<p>Projekto 1 priedo 1 lentelės kriterijus „K.2.1.2. RAS turto sąrašas yra aiškiai atskirtas nuo buhalterinės apskaitos - naudojamas atskiras, integralus (vientisas), specifiskai reguliuojamai turto apskaitai pritaikytas duomenų rinkinys.“</p> <p>Siūlomas pakeitimas: „K.2.1.2. RAS turto įsigijimo, sukaupto nusidėvėjimo ir likutinės vertės sąrašas yra aiškiai atskirtaos nuo buhalterinės apskaitos - naudojamas atskiras, integralus (vientisas), specifiskai reguliuojamai turto apskaitai pritaikytas duomenų rinkinys.“</p> <p>Nėra aišku kokių pagrindu RAS turto sąrašas turi būti aiškiai atskirtas nuo buhalterinės apskaitos. Sutinkame, jog RAS turto įsigijimo, sukaupto nusidėvėjimo ir likutinės vertės turi būti atskirtos, bet ne pats sąrašas.</p>	<p>Komentaras.</p> <p>Specifiškai reguliavimo apskaitai pritaikytas RAS turto sąrašas yra vienas iš sisteminių sprendimų, kuriuo gali būti užtikrinama atitiktis susijusiam reikalavimui, tačiau nėra įpareigojantis (privalomas).</p> <p>Patikros 1 Priedo 10 punkte nurodyta, kad RAS atitiktis reguliuojamąją veiklą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimams gali būti užtikrinta skirtingais būdais.</p> <p>Reikšmės „Netaikoma praktika“ priskyrimas vienam ar keliems vertinimo kriterijams nereiškia, kad atitiktis susijusiam reikalavimui yra neužtikrinta.</p>
8.7.	<p>Projekto 1 priedo 1 lentelės kriterijus „K.2.3.7. Įdiegtos sisteminės priemonės užtikrinančios savalaikį ir tikslų nesuderinto turto identifikavimą.“</p> <p>Siūlomas pakeitimas: „K.2.3.7. Įdiegtos sisteminės priemonės užtikrinančios savalaikį laiku ir tikslų pagal nesuderintąs investicijas sukurto turto identifikavimą.“</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Patikslintas kriterijaus K.2.3.7. aprašymas: „K.2.3.7. Įdiegtos sisteminės priemonės užtikrinančios savalaikį ir tikslų pagal nesuderintas investicijas sukurto turto identifikavimą.“</p>

Eil. Nr.	Išvados, pasiūlymai ir pastabos	Išvadų, pasiūlymų ir pastabų vertinimai, komentarai bei pataisytų punktų siūloma redakcija
	Pagal Šilumos tiekėjų, nepriklausomų šilumos gamintojų, geriamojo vandens tiekėjų ir nuotekų tvarkytojų, paviršinių nuotekų tvarkytojų investicijų vertinimo ir derinimo Valstybinėje energetikos reguliavimo taryboje tvarkos aprašo, patvirtinto VERT 2019-04-01 nutarimu Nr. O3E-93, VERT derina investicijas.	
8.8.	<p>Projekto 1 priedo 1 lentelės kriterijus „K.2.6.3. RAS užtikrina, kad RVA parengimo metu naudojami SA nurodyti IMNT paskirstymo kriterijai ir pagal Sistemos aprašo nuostatas apskaičiuotos jų reikšmės.“</p> <p>Techninės užduoties projekte nėra trumpinio „SA“ apibrėžimo.</p>	Atsižvelgta.
8.9.	<p>Projekto 1 priedo 1 lentelės kriterijus „K.3.1.1. Yra parengta ir naudojama formali, Įmonės poreikius, dydį, kompleksiskumą ir pan. atitinkanti, tvarka (procedūra) skirta užtikrinti visų, pajamų reguliuojamos veiklos apskaitai taikytinų, reikalavimų įgyvendinimą bei numatanti tam naudojamą metodikas, įrankius, procesus ir atsakingus asmenis.“</p> <p>Įmonė apskaitos atskyrimą ir sąnaudų paskirstymą atlieka vadovaujantis RAS aprašu. Nėra aišku koku teisiniu pagrindu turės būti parengta ir naudojama šiame kriterijuje nurodyta formali Įmonės tvarka skirta užtikrinti visų, pajamų reguliuojamos veiklos apskaitai taikytinų, reikalavimų įgyvendinimą. Ar tai yra tas pats RAS aprašas.</p>	<p>Komentaras.</p> <p>Įmonės pajamų apskaitos tvarka gali būti tiek atskiras dokumentas tiek Sistemos aprašo dalis.</p> <p>Patikros 1 Priedo 10 punkte nurodyta, kad RAS atitiktis reguliuojamąją veiklą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimams gali būti užtikrinta skirtingais būdais.</p> <p>Reikšmės „Netaikoma praktika“ priskyrimas vienam ar keliems vertinimo kriterijams nereiškia, kad atitiktis susijusiam reikalavimui yra neužtikrinta.</p>
8.10.	<p>Projekto 1 priedo 1 lentelės kriterijus „K.5.1.1. Yra parengta ir naudojama formali, Įmonės poreikius, dydį, kompleksiskumą ir pan. atitinkanti, tvarka (procedūra) skirta užtikrinti visų, sąnaudų reguliuojamos veiklos apskaitai taikytinų, reikalavimų įgyvendinimą bei numatanti tam naudojamą metodikas, įrankius, procesus ir atsakingus asmenis.“</p> <p>Įmonė apskaitos atskyrimą ir sąnaudų paskirstymą atlieka vadovaujantis RAS aprašu. Nėra aišku koku teisiniu pagrindu turės būti parengta ir naudojama šiame kriterijuje nurodyta formali Įmonės tvarka skirta užtikrinti visų, sąnaudų reguliuojamos veiklos apskaitai taikytinų, reikalavimų įgyvendinimą. Ar tai yra tas pats RAS aprašas.</p>	<p>Komentaras.</p> <p>Įmonės sąnaudų apskaitos tvarka gali būti tiek atskiras dokumentas tiek Sistemos aprašo dalis.</p> <p>Patikros 1 Priedo 10 punkte nurodyta, kad RAS atitiktis reguliuojamąją veiklą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimams gali būti užtikrinta skirtingais būdais.</p> <p>Reikšmės „Netaikoma praktika“ priskyrimas vienam ar keliems vertinimo kriterijams nereiškia, kad atitiktis susijusiam</p>

Eil. Nr.	Išvados, pasiūlymai ir pastabos	Išvadų, pasiūlymų ir pastabų vertinimai, komentarai bei pataisytų punktų siūloma redakcija
		reikalavimui yra neužtikrinta.
9.	Lietuvos auditorių rūmai (2020 m. rugsėjo 10 d. raštas)	
9.1.	<p>Pirmiausia, norėtume pabrėžti jog tam, kad būtų galima tinkamai atlikti užduotį pagal 3000-ąją Tarptautinį užtikrinimo užduočių standartą (toliau - TUUS 3000), techninėje užduotyje turi būti aiškiai apibrėžti vertinimo kriterijai. Kaip nustato TUUS 3000 par. 12 (c) „kriterijai - lyginamieji rodikliai, kurie naudojami pagrindiniam dalykui (i)vertinti. „Taikomi kriterijai“ - tai kriterijai, kurie naudojami konkrečiose užduotyse“.</p> <p>Kaip apibrėžia TUUS 3000 par. A10 „Pagrindinio dalyko (i)vertinimas yra pagrįstas ir nuoseklus, jeigu taikomi tinkami kriterijai, kurie parenkami remiantis profesiniu sprendimu. Neturint tinkamais kriterijais pagrįstų nuorodų, bet kokios išvados gali būti neteisingai aiškinamos ir suprantamos.</p> <p>Tinkamais kriterijais laikomi kontekstiniai kriterijai, kurie parenkami atsižvelgiant į užduoties aplinkybes. Net ir tam pačiam pagrindiniam dalykui gali būti taikomi skirtingi kriterijai, kurie lemia skirtingą (i)vertinimo rezultatą.</p> <p>Pavyzdžiui, (i)vertintojas kaip vieną iš pagrindinio dalyko - klientų pasitenkinimo - vertinimo kriterijų gali pasirinkti klientų skundų, kurių išsprendimas patenkino klientus, skaičių, kitas įvertintojas gali pasirinkti pasikartojančių pirkimų skaičių per tris mėnesius nuo pirmojo pirkimo dienos.</p> <p>Užtikrinimo lygis neturi įtakos kriterijaus tinkamumui, t. y., jeigu kriterijai netinkami pakankamo užtikrinimo užduočiai Jie nebus tinkami ir riboto užtikrinimo užduočiai, ir atvirkščiai. Atitinkamais atvejais tinkamais kriterijais laikomi pateikimo ir atskleidimo kriterijai.“</p> <p>Susipažinę su techninės užduoties projektu mes atkreipėme dėmesį, kad dalis užduotyje pateiktų klausimų neturi tinkamų, t.y. pakankamai tikslių, vertinimo kriterijų atsižvelgiant į aukščiau paminėtus TUUS 3000 reikalavimus. Žemiau pateikiame jums keletą konkrečių pavyzdžių (šis sąrašas nėra baigtinis);</p> <p><i>„K.1.1.4. Įmonė tinkamai ir laiku šalina trūkumus susijusius su šio reikalavimo įgyvendinimu.“</i></p> <p>Kriterijus nėra pakankamai konkretus - kas yra „tinkamai ir laiku“? Per kiek laiko turi</p>	<p>Atsižvelgta.</p> <p>Patikslintos ir papildytos rekomendacijos kriterijų vertinimui (Patikros 1 Priedo lentelė Nr. 1.)</p>

Eil. Nr.	Išvados, pasiūlymai ir pastabos	Išvadų, pasiūlymų ir pastabų vertinimai, komentarai bei pataisytų punktų siūloma redakcija
	<p>būti pašalintas nustatytas trūkumas, kad būtų „laiku“?</p> <p><i>„K.2.1.1. Yra parengta ir naudojama formali, Įmonės poreikius, dydį, kompleksiskumą ir pan. atitinkanti, tvarka (procedūra) skirta užtikrinti visų, IMNT reguliuojamos veiklos apskaitai taikytinų, reikalavimų įgyvendinimą bei numatanti tam naudojamas metodikas, įrankius, procesus ir atsakingus asmenis.“</i></p> <p>Nėra konkrečių kriterijų pagal kuriuos turi būti vertinama, ar tvarka yra atitinkanti „Įmonės poreikius, dydį, kompleksiskumą ir pan.“</p> <p><i>„K.2.2.2. RAS užtikrina, kad perkeliant duomenis iš BA nėra perkliamos ir BA klaidos.“</i></p> <p>Neaiškus ne tiek vertinimo kriterijus, kiek pats klausimas neatrodo korektiškas: jei BA klaidos nežinomos (nerastos), tai kaip gali būti užtikrinama, kad jos nėra perkeltos? O jei klaidos BA yra žinomos, tai jos BA turėtų būti ištaisytos. Manome, kad šis klausimas reikalauja papildomų paaiškinimų.</p> <p><i>„K.2.4.2. IMNT nusidėvėjimo apskaičiavimas vykdomas naudojant tinkamus įrankius.“</i></p> <p>Nėra kriterijų pagal kuriuos auditorius turėtų įvertinti, kad įrankis „tinkamas“.</p> <p><i>„K.6.2.1. Duomenų perkėlimas iš RVA į DSAIS vykdomas naudojant tinkamus įrankius ir procesus.“</i></p> <p>Nėra kriterijų pagal kuriuos auditorius turėtų įvertinti, kad įrankis „tinkamas“.</p> <p>Jeigu vertinimo kriterijai nėra aiškus, auditorius negali atlikti tinkamai užduoties pagal TUUS 3000 reikalavimus.</p>	

DETALŪS METADUOMENYS

Dokumento sudarytojas (-ai)	Valstybinė energetikos reguliavimo taryba 188706554, Verkių g. 25C-1, Vilnius
Dokumento pavadinimas (antraštė)	PAŽYMA DĖL REGULIAVIMO APSKAITOS SISTEMOS PATIKROS TECHNINĖS UŽDUOTIES PATVIRTINIMO
Dokumento registracijos data ir numeris	2020-11-05 Nr. O5E-965
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	–
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Dalius Krinickas, Administracijos direktorius
Sertifikatas išduotas	DALIUS KRINICKAS, Valstybinė energetikos reguliavimo taryba LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2020-11-05 13:26:25 (GMT+02:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2020-11-05 13:26:51 (GMT+02:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	ADIC CA-B, Asmens dokumentu israsymo centras prie LR VRM LT
Sertifikato galiojimo laikas	2019-07-22 11:01:15 – 2022-07-21 11:01:15
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	"Registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA, VI Registru centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "Dokumentų valdymo sistema Avilys, Valstybinė energetikos reguliavimo taryba į.k. 188706554 LT", sertifikatas galioja nuo 2020-05-22 11:50:44 iki 2023-05-22 11:50:44
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	2
Pagrindinio dokumento priedamų dokumentų skaičius	–
Priedamo dokumento sudarytojas (-ai)	–
Priedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	–
Priedamo dokumento registracijos data ir numeris	–
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	Dokumentų valdymo sistema Avilys, versija 3.5.27
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. Visi dokumente esantys elektroniniai parašai galioja (2020-11-05 13:38:45)
Paieškos nuoroda	–
Papildomi metaduomenys	Nuorašą suformavo 2020-11-05 13:38:45 Dokumentų valdymo sistema Avilys